

TU v Liberci, FAKULTA PEDAGOGICKÁ

461 17 LIBEREC 1, Hálkova 6

Tel.: 485 352 515

Fax: 485 352 332

Katedra: Geografie

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(pro magisterský studijní program)

pro (diplomant): Michal B O U Š K A

adresa: ČSA 1402, 539 01 Hlinsko v Č.

obor (kombinace): Zeměpis - Tělesná výchova

Název DP: Možnosti rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Hlinecko

Název DP v angličtině: Opportunities of Tourism Development in the Area of
Hlinsko Region

Vedoucí práce: RNDr. Václav Poštolka

Konzultant: Ing. Yvona Jandová – Městský úřad Hlinsko,
vedoucí odboru regionálního rozvoje,
jednatelka mikroregionu Hlinecko

Termín odevzdání: květen 2005

Pozn.: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování DP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne: 17. 5. 2004

.....

děkan

.....

vedoucí katedry

Převzal (diplomant):

Datum:

Podpis:

Název DP:

Možnosti rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Hlinecko

Vedoucí práce:

RNDr. Václav Poštolka

Úvod:

Zadání DP vzniklo po konzultaci s vedoucí odboru regionálního rozvoje města Hlinska a zároveň jednatelkou mikroregionu Hlinecko paní Ing. Yvonou Jandovou, která projevila zájem zpracovat průzkum návštěvnosti mikroregionu Hlinecko, a s tím související možnosti rozvoje cestovního ruchu v této oblasti. Hlinecko představuje geograficky, kulturně i historicky velmi zajímavé území v geografickém středu ČR a na hranici Čech a Moravy, a díky tomu představuje také perspektivní území pro rozvoj cestovního ruchu.

Cíl:

Zmapovat a charakterizovat možnosti a nabídky mikroregionu z hlediska cestovního ruchu. Poukázat na pozitivní, ale i negativní podmínky a faktory rozvoje území. Nastínit vhodné přístupy ke strategii „nabídky území“ a poukázat na dosud opomíjené a málo využívané hodnoty území. Výsledkem by měla být mapa a kategorizace atraktivit cestovního ruchu v mikroregionu Hlinecko, stanovení priorit pro další rozvoj. Zpracovat soubor didaktických pomůcek vhodných jak pro výuku na základních školách, tak pro propagaci území orgánům veřejné správy a veřejnosti mikroregionu.

Požadavky:

Konfrontovat stávající a dostupné podklady a dokumenty související s hodnocením a přípravou rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu a jeho okolí. Uvést a dokumentovat příklady málo využívaných přírodních a kulturně historických hodnot území s náměty na zřízení naučných cyklotras, které by vhodně doplňovaly také výuku na základních školách. Vytvoření a vyhodnocení dotazníkového šetření. Dokumentovat okolní mikroregiony a jejich základní charakteristiky. Práce s českou i cizojazyčnou odbornou literaturou.

Literatura:

- ADÁMEK, K.V. *Lid na Hlinecku*. Praha: Šimáček, 1900.
- HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M. *Zeměpis cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 1999.
- HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1994.
- KŘIVANOVÁ, M., HÁJEK, M. *Mikroregion Hlinecko*. Hlinsko: Grafies, 2002.
- ŠRÁMEK, K. *Hlinsko v Čechách – stručný nástin dějin města*. Hlinsko: Vlastivědné muzeum a galerie, 1968.

- Hlinecko a jeho okolí – turistický průvodce na CD-ROMu
- Informační a propagační materiály o území mikroregionu Hlinecko
- Územně plánovací dokumentace mikroregionu
- Strategie rozvoje

Technická univerzita

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: geografie
Studijní program: 2. stupeň
Kombinace: Zeměpis - Tělesná výchova

Možnosti rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Hlinecko
Opportunities of Tourism Development in the Area of Hlinsko
Region
Aufstiegsmöglichkeiten der Tourismus in der Mikroregion
Hlinecko

Diplomová práce: 06-FP-KGE-02

Autor:

Bouška Michal

Adresa:

ČSA 1402

539 01 Hlinsko

Podpis:

Vedoucí práce: RNDr. Václav Poštolka

Počet:

stran	slov	obrázků	tabulek	grafů	pramenů	příloh
84	21 131	13	26	17	38	22

V Hlinsku dne: 2. 1. 2006

Jsem si vědom těchto skutečností:

1. diplomová práce je majetkem školy,
2. s diplomovou prací nelze bez svolení školy disponovat,
3. diplomová práce může být zapůjčena či objednána (kopie) za účelem využití jejího obsahu.

Beru na vědomí, že po pěti letech si mohu diplomovou práci vyžádat v Univerzitní knihovně Technické univerzity v Liberci, kde bude uložena.

Autor:

Michal Bouška

Podpis:

Adresa:

ČSA 1402

539 01 Hlinsko

PODĚKOVÁNÍ:

Své poděkování bych chtěl vyjádřit RNDr. Václavu Poštolkovi, za odborné vedení při tvorbě mé diplomové práce a za jeho hodnotné připomínky.

Za poskytnutí potřebných materiálů a cenných informací děkuji Ing. Yvoně Jandové z odboru regionální rozvoje města Hlinska a zároveň jednatelkou mikroregionu Hlinecko.

Určitý dík patří také mým rodičům za jejich trpělivost a toleranci.

Michal Bouška

Anotace

V diplomové práci jsem se snažil představit mikroregion Hlinecko jako území s významným dosud nevyužitým potenciálem. V úvodních kapitolách jsem pomocí fyzickogeografických charakteristik analyzoval přírodní podmínky studovaného území. Pomocí charakteristik socioekonomických jsem vytvářel nástin rezerv, na základě kterých jsem mohl navrhnout konkrétní možnosti a perspektivy rozvoje cestovního ruchu. Závěr mé práce tvoří didaktická část, kde jsem se pokoušel využít informace z předešlých kapitol pro praktické využití v hodinách zeměpisu.

Summary

In the work I tried to introduce a microregion Hlinecko as a territory with marked so far unused potencial. In the opening chapters I analyzed natural conditions of the studied territory with the help of physical-geographical characteristics. With the help of socio-economical characteristics I have been creating an outline of reserves, based on which I could suggest particular possibilities and prospectives of development of the tourism development. The finish of my work makes the didactic part, where I tried to make use of the information from the previous chapters for practical usage in lessons of geography.

Zusammenfassung

In der Diplomarbeit bemühte ich mich die Mikroregion Hlinecko als ein Gebiet mit einem bedeutenden und bisher nicht benutzten Potential vorzustellen. In den Einführungskapiteln machte ich mit der Hilfe der physischgeographischen Charakteristik eine Analyse der Naturbedingungen des Gebietes. Mit der Hilfe der sozialwirtschaftlichen Charakteristik arbeitete ich einen Abriss aus, auf deren Grund ich die konkreten Möglichkeiten und Perspektiven der Tourismusentwicklung vorschlagen konnte. Der Abschluss meiner Diplomarbeit enthält einen didaktischen Teil, in dem ich die schon präsentierten Informationen benutzte und bemühte ich mich sie praktisch in den Geographieunterricht auszunutzen.

OBSAH

1. Úvod.....	10
2. Cíl práce	11
3. Metody zpracování.....	12
4. Základní pojmy a terminologie cestovního ruchu.....	13
4.1 Typologie cestovního ruchu	13
4.1.1 Formy cestovního ruchu.....	13
4.1.2 Druhy cestovního ruchu	14
4.2 Rajonizace cestovního ruchu.....	15
5. Vymezení a charakteristika mikroregionu Hlinecko.....	17
5.1 Vymezení mikroregionu Hlinecko	17
5.2 Historie mikroregionu Hlinecko.....	18
5.3 Porovnání s okolními mikroregiony.....	18
6. Fyzickogeografická charakteristika území.....	21
6.1 Geologie	21
6.1.1 Geologický vývoj území	21
6.1.2 Geologická stavba území.....	21
6.2 Geomorfologie území.....	22
6.3 Půdy.....	22
6.4 Podnebí a vodstvo	23
6.5 Rostlinstvo a živočišstvo	26
6.6 Kvalita životního prostředí.....	27
6.7 Ochrana přírody.....	27
6.7.1 CHKO Žďárské vrchy	27
6.7.2 CHKO Železné hory.....	28
7. Socioekonomická charakteristika území.....	29
7.1 Obyvatelstvo.....	29
7.2 Průmysl a zemědělství.....	31
7.3 Služby.....	33
8. Infrastruktura cestovního ruchu	35
8.1 Kulturně historické a společenské předpoklady	35
8.1.1 Hlinsko, centrum mikroregionu	35
8.1.1.1 Historie města.....	35

8.1.1.2 Současnost	36
8.1.1.3 Kultura.....	36
8.1.1.4 Sportovní vyžití	37
8.1.2 Svatka a okolí.....	38
8.1.2.1 Historie	38
8.1.2.2 Současnost	38
8.1.2.3 Sport a rekreace	38
8.1.3 Krouna a okolí	39
8.1.3.1 Historie	39
8.1.3.2 Současnost	39
8.1.4 Trhová Kamenice	40
8.1.4.1 Historie	40
8.1.4.2 Současnost	40
8.1.5 Kameničky	41
8.1.5.1 Historie	41
8.1.5.2 Současnost	41
8.1.5.3 Kultura.....	41
8.1.6 Vysočina.....	42
8.1.6.1 Historie	42
8.1.6.2 Rváčov	42
8.1.6.3 Svobodné Hamry	42
8.1.6.4 Dřevíkov	42
8.1.6.5 Možděnice	42
8.1.6.6 Veselý Kopec	43
8.1.6.7 Kultura, sport a rekreace	43
8.1.7 Další turistické zajímavosti	44
8.1.7.1 Svratouch.....	44
8.1.7.2 Herálec	44
8.1.7.3 Hamry	44
8.1.7.4 Bojanov	45
8.1.7.5 Vortová.....	45
8.2 Materiálně technická základna cestovního ruchu.....	45
8.2.1 Kapacity zařízení hromadného ubytování v mikroregionu Hlinecko	45
8.2.2 Kapacity zařízení individuálního ubytování v mikroregionu Hlinecko	47
8.2.3 Hodnocení ubytovacích služeb.....	48
8.2.4 Stravovací kapacity v mikroregionu Hlinecko	49
8.2.5 Hodnocení stravovacích služeb	50
8.2.6 Sportovní vyžití v mikroregionu Hlinecko.....	50
8.2.6.1 Plavání a koupání	50
8.2.6.2 Vodní turistika a sporty	50

8.2.6.3 Zimní sporty	51
8.2.6.4 Turistika a cykloturistika.....	52
8.2.6.5 Horolezectví	52
8.2.6.6 Jezdeckví a agroturistika	52
8.2.6.7 Speciální sportovní vyžití.....	52
8.3 Dopravní dostupnost	54
8.3.1 Silniční doprava.....	54
8.3.2 Železniční doprava	56
8.3.3 Speciální druhy dopravy.....	56
8.3.4 Cyklotrasy a cyklostezky	57
9. Organizace a propagace cestovního ruchu	58
10. Dotazníkové šetření (anketa).....	59
10.1 Úvod.....	59
10.2 Demografická struktura respondentů	59
10.3 Geografický původ respondentů	61
10.4 Důvod návštěvy regionu.....	63
10.5 Typ a délka pobytu	64
10.6 Způsob ubytování.....	66
10.7 Informace o regionu	67
10.8 Délka návštěvy expozice	69
10.9 Výdaje na služby	70
10.10 Spokojenost s turistickými službami.....	72
10.11 Znalost jiných atraktivit v místním regionu	74
10.12 Závěr.....	75
11. Návrhy naučných stezek a cyklostezek	76
11.1 Naučná stezka – „Zajdeme si na Perníčky“	77
12. Didaktická část	78
13. Závěr.....	82
14. Literatura	83

Přílohy

1. Úvod

Cestovní ruch a rekreace se staly fenoménem 20. století a jejich význam v dnešním přetechizovaném a urbanizovaném prostředí neustále roste. Jedinec a jeho psychika je tak pod neustálým zvyšujícím se tlakem, a hledá proto kompenzační faktory, a to zejména v oblasti využití volného času. Druhů a forem trávení volného času je nepřehledné množství (Mariot 1985; Vystoupil, Wokoun 1987).

Toto téma týkající se mikroregionu Hlinecko jsem si nevybral náhodně, již od narození žiji v Hlinsku. Hlinecko představuje geograficky, kulturně i historicky velmi zajímavé území v geografickém středu České republiky a na hranici Čech a Moravy, a díky tomu představuje také perspektivní území pro rozvoj cestovního ruchu. S ohledem na uvedené možnosti lze do budoucna předpokládat zvyšování zájmu návštěvníků o toto území.

Zadání diplomové práce vzniklo po konzultaci s vedoucí odboru regionálního rozvoje města Hlinska a zároveň jednatelkou mikroregionu Hlinecko paní Ing. Yvonou Jandovou, která projevila zájem zpracovat průzkum návštěvnosti mikroregionu Hlinecko, a s tím související možnosti rozvoje cestovního ruchu v této oblasti. Její výsledky by měly sloužit pro koncepci rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Hlinecko. Tato práce by měla sloužit také pro účely komise pro rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu Hlinecko, která ve městě pracuje.

Práce se zabývá průzkumem mikroregionu Hlinecko a navazuje na podobné průzkumy týkající se tohoto území.

2. Cíl práce

Cílem diplomové práce je představit mikroregion Hlinecko jako území s možností rozvoje cestovního ruchu. Zmapovat a charakterizovat možnosti a nabídky mikroregionu z hlediska cestovního ruchu. Poukázat na pozitivní, ale i negativní vlivy a faktory rozvoje tohoto území. Nastínit vhodné přístupy ke strategii „nabídky území“ a poukázat na dosud opomíjené a málo využívané hodnoty území.

Součástí práce bylo dotazníkové šetření týkající se návštěvnosti vybrané turistické lokality, prezentace místních historických, kulturních, přírodních a jiných atraktivit. Důležité také bylo zpracování souboru didaktických pomůcek vhodných jak pro výuku na základních školách, tak pro propagaci území orgánům veřejné správy a veřejnosti mikroregionu.

Výsledky práce budou sloužit také pro potřeby Městského informačního centra v Hlinsku, především pro návštěvníky mikroregionu.

3. Metody zpracování

Při zpracování diplomové práce jsem použil několik metod. Samotnému vypracování předcházelo vyhledávání a studium literárních pramenů a propagačních materiálů a také terénní průzkum samotného mikroregionu Hlinecko.

Nejvýznamnější použitou metodou bylo studium písemných pramenů, získaných zejména z Městské knihovny v Hlinsku, z Městského informačního centra v Hlinsku a ve Svatce a studium materiálů získaných z Městského úřadu v Hlinsku.

Pro podrobné studium zájmového území bylo použito mapových podkladů – turistické mapy mikroregionu Hlinecko v měřítku 1 : 60 000 a cykloturistických map mikroregionu Hlinecko v měřítku 1 : 100 000. Pro porovnání aktuálního stavu zájmového území s údaji uvedenými v literárních pramenech a v mapových podkladech, byla použita metoda terénního výzkumu. Při terénním výzkumu byly vybrané lokality fotograficky zdokumentovány, hlavně z důvodu využití fotografických snímků při zpracování praktické části diplomové práce.

Při terénním výzkumu se uplatnila metoda rozhovoru s návštěvníky skanzenu na Veselém Kopci, kteří svými informacemi přispěli k bližšímu poznání sledovaného území, hlavně co se týče názorů na realizaci aktivit v oblasti rozvoje cestovního ruchu. Cílem dotazníku bylo zjistit návštěvnost dané turistické lokality a s tím související jevy (způsob dopravy, typ a délka pobytu, důvod návštěvy, způsob ubytování a stravování atd.).

4. Základní pojmy a terminologie cestovního ruchu

Definice vymezující pojem cestovní ruch jsou různé a je jich velmi mnoho. Podle definice WTO (Světová organizace cestovního ruchu) je cestovní ruch „činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu v místech mimo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho roku za účelem využití volného času, obchodu a za jinými účely.“ Němčanský (1999) definuje s odvoláním na Bormana (1931) cestovní ruch „jako cesty, které se podnikají za zotavením, zábavou, obchodem a povoláním nebo z jiných příčin, přičemž se dočasně mění místo bydliště.“ Příkladem jiné definice Němčanského (1999) s odvoláním na Hünzingera a Krapfa (1942) je, že cestovní ruch je „souhrnné označení vztahů a jevů, které vznikají na základě cesty a pobytu místně cizích osob, pokud se pobytem nesleduje usídlení a není s ním spojená žádná výdělečná činnost.“

Za obecnou definici cestovního ruchu lze přijmout toto tvrzení: „Cestovní ruch je mechanický pohyb obyvatel ve volném čase za účelem aktivního a pasivního odpočinku“ (Holeček, Mariot, Střída 1999)

4.1 Typologie cestovního ruchu

Formy a druhy cestovního ruchu se různí, neustále vznikají další nová a nová členění. Za vznikem nových členění stojí zvyšování životní úrovně obyvatel, jejichž požadavky a nároky neustále rostou. Nejčastěji používané je následující členění (Hrala 1994):

4.1.1 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu (CR) se určují podle místa realizace, délky trvání, organizace a výběru účastníků CR.

Podle délky pobytu:

- 1) krátkodobý cestovní ruch – transitní cestovní ruch, obchodní a služební cesty, jednodenní a víkendové výlety
- 2) dlouhodobý cestovní ruch – zájezdy s více jak 4 dny pobytu, lázeňský pobyt

Podle rozložení pobytu během celého roku:

- 1) letní a zimní cestovní ruch
- 2) sezónní cestovní ruch
- 3) mimosezónní cestovní ruch

Podle způsobu výběru pobytu:

- 1) volný – bez ohlašovacích a organizačních povinností (např. pobyt na chatách, chalupách atd.)
- 2) vázaný – s určitou organizací a ohlašovacím omezením (např. lázeňská péče)

Podle věku účastníků:

- 1) mládežnický cestovní ruch – zhruba od 15 do 26 let
- 2) seniorský cestovní ruch – účastníci většinou důchodci starší 60 let

Podle ekonomického hlediska:

- 1) aktivní cestovní ruch
- 2) pasivní cestovní ruch
- 3) domácí cestovní ruch
- 4) zahraniční cestovní ruch

4.1.2 Druhy cestovního ruchu

Druhy cestovního ruchu se vymezují podle toho, co daný účastník cestovního ruchu dělá, jakým způsobem provozuje svůj odpočinek. Dělí se na (Hrala 1994):

Rekreační cestovní ruch:

Nejčastější forma, zaměřená na načerpání nových sil, odpočinku, který může být i aktivní. Patří sem příměstská rekreace, pobytová dovolená a lázeňská léčba.

Kulturní cestovní ruch:

Vzdělávací a náboženský cestovní ruch např. návštěva divadelních představení, historických památek, poutních míst apod.

Sportovně - turistický cestovní ruch:

Cestovní ruch s pasivními a aktivními sportovními činnostmi, pobyt zaměřen na upevňování fyzické kondice, návštěva sportovního utkání atd.

Společensky orientovaný cestovní ruch:

Návštěva příbuzných či známých, klubový cestovní ruch.

Ekonomicky orientovaný cestovní ruch:

Obchodní, služební, kongresový, výstavnický a veletržní cestovní ruch.

Politicky orientovaný cestovní ruch:

Diplomatický a kongresový cestovní ruch, cestovní ruch související s politickými akcemi.

K novým formám patří sportovně-turistický cestovní ruch, do kterého řadíme i v posledních letech populární cykloturistiku a venkovskou turistiku. Všechny tyto nové formy mohou napomoci k rozvoji cestovního ruchu v daném regionu.

S ohledem na toto dělení můžeme označit daný mikroregion jako území, které nabízí téměř všechny druhy i formy cestovního ruchu. Zásahu na tom mají pestré přírodní podmínky atraktivní pro zimní i letní sezónu, velké množství historických, kulturních i přírodních lokalit a také poměrně snadná dopravní dostupnost. Za slabou stránku regionu lze určitě považovat nedostatečně rozvinutou materiálně technickou základnu (především ubytovací kapacity, které jsou nerovnoměrně rozmístěny).

4.2 Rajonizace cestovního ruchu

Cestovní ruch patří v posledních letech mezi nejdynamičtější se rozvíjející průmyslová odvětví ve vyspělých světových ekonomikách. Avšak je zároveň vystaven i tvrdé mezinárodní a regionální konkurenci, která klade vysoké nároky na kvalitní, komplexní a atraktivní nabídku země. Splnění tohoto cíle předpokládá vytvoření ucelené a dostatečně atraktivní turistické nabídky, jejíž základem jsou turistické regiony. Ty jsou definovány jako území, pro něž je typický určitý druh cestovního ruchu, který jednotlivé prvky dané oblasti spojuje a sjednocuje, ale zároveň i odlišuje od ostatních regionů. Základem pro uplatnění turistického regionu na trhu je existence turistických produktů. Turistické regiony byly vymezeny v letech 1998 - 1999 na základě jednání v regionech. Výsledkem je členění na 15 turistických regionů za Česko. Turistické regiony jsou pevně začleněny v Programech rozvoje cestovního ruchu krajů a regionů. Turistické regiony se mohou dělit na menší území, na turistické oblasti. Tyto oblasti slouží především pro domácí cestovní ruch (<http://www.czechtourism.cz/>)

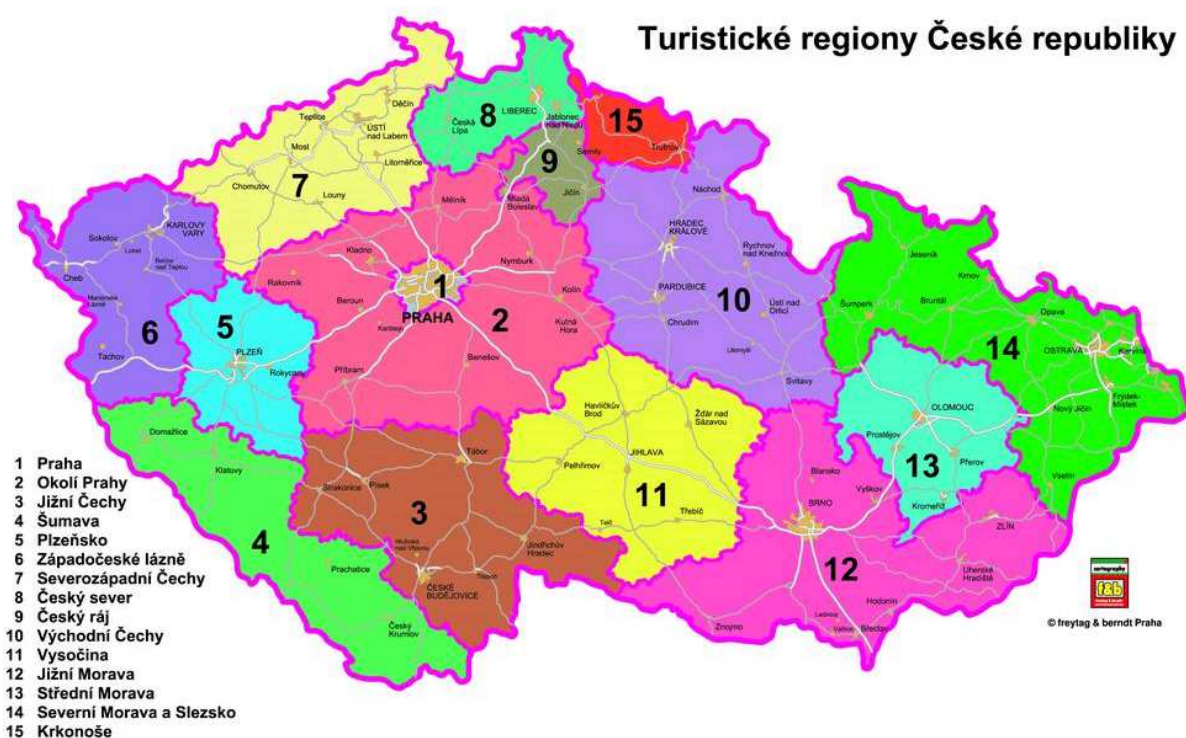
Členění turistického území na menší celky je stabilizováno, ale přináší stále i řadu otázek. Tento trend není vyprovokován v dnešní době, ale lze jej u nás zaznamenávat několik desítek let. K základní orientaci můžeme využít Rajonizaci cestovního ruchu v ČSSR, kterou schválila vláda v roce 1962, jako dokument pro plánování a řízení rozvoje cestovního ruchu. Následnou aktualizaci provedl Terplan a vláda ČSR jej schválila v listopadu 1981. Následně byla Vládním výborem pro cestovní ruch ČSR schválena Směrnice pro realizaci rajonizace cestovního ruchu ČSR v lednu 1982. V tomto dokumentu bylo vytipováno 47 oblastí soustředěného cestovního ruchu s podoblastmi. Odstupem času však došlo ke změně využívání krajiny, změnil se podíl rekreace, rostl význam služeb, vlastní cestovní ruch procházel obdobím boomu, změnil se význam volnočasových aktivit, výrazný vliv má

zvýšená mobilita a dokument nebyl tvořen z pohledu marketingu. Určitým pokusem o systémové členění turistického potenciálu naší země bylo Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR, které pro MMR ČR zpracoval Ústav územního rozvoje v Brně v roce 2001 a bylo aktualizováno v roce 2002. Potenciál cestovního ruchu byl pro potřeby projektu chápán jako formalizovaný výsledek zhodnocení co možná největšího okruhu územních podmínek a předpokladů pro další možný rozvoj cestovního ruchu. Bylo nutné vycházet z jednoduchých segmentů, např. cykloturistika, kulturně poznávací cestovní ruch, kongresový cestovní ruch (<http://www.czechtourism.cz/>).

Základní funkce cestovního ruchu v jednotlivých regionech:

- celoroční a významná zimní či letní rekreace
- krátkodobá i dlouhodobá pobytová rekreace
- rozmanitá pěší a cykloturistika
- velmi dobré podmínky pro zimní sporty
- dobré podmínky pro myslivost

Mapa 1: Turistické regiony České republiky v roce 2005

Zdroj: <http://www.czechtourism.cz/artimg/regionymapa.jpg>

Mapa turistických oblastí v České republice (viz příloha 1).

5. Vymezení a charakteristika mikroregionu Hlinecko

5.1 Vymezení mikroregionu Hlinecko

Mikroregion Hlinecko leží v jižní části Pardubického kraje na území bývalého soudního a později samosprávného okresu Hlinsko, který byl zrušen v roce 1960 při tehdejší reformě. Zároveň je přirozeným základem nově zaváděného územního uspořádání a budoucího správního obvodu Hlinsko (Křivanová, Hájek 2002).

Území mikroregionu Hlinecko leží v jižní části okresu Chrudim a je tvořeno správními územími 30 obcí (jako poslední byla přičleněna v roce 2005 obec Mrákotín). O výrazných krajinných hodnotách mikroregionu svědčí to, že většina jeho území leží v Chráněné krajinné oblasti CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory. Tyto krajinné a přírodní hodnoty vytvářejí podmínky pro rekreaci a cestovní ruch i nadregionálního významu. Z tohoto pohledu v mikroregionu převládá letní rekreace, a nyní stoupající zájem o cykloturistiku. Právě z hlediska turistiky a cykloturistiky je Hlinecko velmi atraktivní, protože leží na křižovatce cykloturistických a turistických stezek spojující Čechy s Moravou. Vyrůstajícího zájmu se těší i rekreace zimní (jak běžecké lyžování, tak i sjezdové). Význam mikroregionu je dále zdůrazněn existencí kulturních hodnot, spočívající v dochované lidové architektuře. Hlavním centrem se tak stává skanzen lidových staveb Veselý kopec a soubor staveb Betlém v Hlinsku.

Z hlediska širších územních vazeb je mikroregion atraktivní pro snadnou prostupnost jak silniční, tak i železniční dopravou. Celá řada sídelních útvarů má i výrazný ekonomický potenciál, který je možno postupně umocňovat s ohledem na potřebnou využitelnost pracovních zdrojů mikroregionu.

Obr. 2: Znak mikroregionu Hlinecko

Zdroj: <http://www.hlineckoregion.cz/>

5.2 Historie mikroregionu Hlinecko

Oblasti Hlinecka se dříve říkalo, že jde o kraj, kde „končil chleba a začínalo kamení.“ Od nepaměti to ale současně byl i kraj nádherné přírody, pohostinných lidí a typické malebné lidové architektury, kraj malířů a spisovatelů.

Přestože prvopočátky osídlení bychom našli již v době slovanské, bylo výše položené Hlinecko postupně osídlováno pozdně středověkou vnitřní kolonizací. Středověkého původu jsou i obě města mikroregionu Hlinsko a Svratka. Nejstarší sídla, o nichž jsou zprávy z 11. a 12. století, ležela podél hlavní obchodní cesty spojující Čechy s Moravou. Západní a severovýchodní oblast kolonizoval vilémovský a podlažický klášter, na vyžďářených místech byly zakládány kruhové vesnice s návší typu lesní návěsní vsi. Na zbývajícím území Hlinecka převažovaly protáhlé vesnice budované podél potoků a cest, tzv. údolní – lesní lánové vsi. V tomto období se utvořila také první správní

Obr. 3: Hlinecké náměstí s radnicí (19. století)

Zdroj: <http://www.chrudim2000.cz/fotogalerie/hlinsko>

střediska jako Bojanov či Trhová Kamenice. Od 14. století náležela většina zdejších vesnic a sídel k nově vzniklému rychmburskému panství, jehož střediskem se stal hrad Rychmburk, s nímž sdílely osudy po několik následujících staletí. Poslední vsi vznikly na pasekách hornatého Hlinecka v 18. století v důsledku rozsáhlé těžby dřeva (Křivanová, Hájek, 2002).

Samotný mikroregion Hlinecko byl založen v roce 1999 jako dobrovolný svazek měst a obcí jižní části Pardubického kraje. V současné době je členem sdružení 30 obcí včetně tří obcí sousedního kraje Vysočina (Svratka, Chlumětín, Herálec).

5.3 Porovnání s okolními mikroregiony

Mikroregiony (dobrovolné svazky obcí) jsou legislativně vymezeny, ale přesto mají široký prostor, pokud jde o formu a rozsah spolupráce. Liší se velikostí (od několika obcí až po několik desítek obcí) i zaměřením své činnosti a jejich historie není dlouhá. V minulosti vznikala sdružení obcí zejména za účelem dosažení jednoho konkrétního cíle a po splnění svého účelu zanikala. Menší územní celky neboli mikroregiony (svazky obcí) usilují o společné řešení problémů s vědomím místních potřeb a dosažení koordinovaného postupu v

otázkách regionálního významu, při jednání s orgány státní správy, podnikatelskou sférou, mezinárodními organizacemi apod. Jejich činnost se často zaměřuje na společný postup při budování technické infrastruktury a zajištění dopravní obslužnosti nebo při rozvoji vzdělanosti a kultury (<http://www.rrapk.cz/>).

Další oblastí je společné řešení problematiky propagace mikroregionu a poskytování služeb návštěvníkům v rámci cestovního ruchu, ale i případným investorům. Jejich vznik je v mnoha případech spojen také s čerpáním prostředků z fondů Evropské unie, které směřují na konkrétní projekty s důrazem na princip partnerství, tedy zapojování více subjektů (např. více obcí) do přípravy a realizace projektů. Program nově vznikajících svazků obcí (mikroregionů) je stále častěji komplexnější a předpokládá dlouhodobou spolupráci svých členů (obcí).

Svazky obcí (mikroregiony) nezahrnují všechny obce Pardubického kraje a nevznikají jen v administrativních hranicích kraje či zaniklých okresů. Naopak - některé obce jsou součástí dvou či více svazků obcí (mikroregionů). Jejich složení se průběžně mění podle toho, jak si jednotlivé obce uvědomují potřebu spolupráce a vzájemnou blízkost se svým okolím, tj. blízkost prostorovou i blízkost charakteru obcí a jimi řešených problémů.

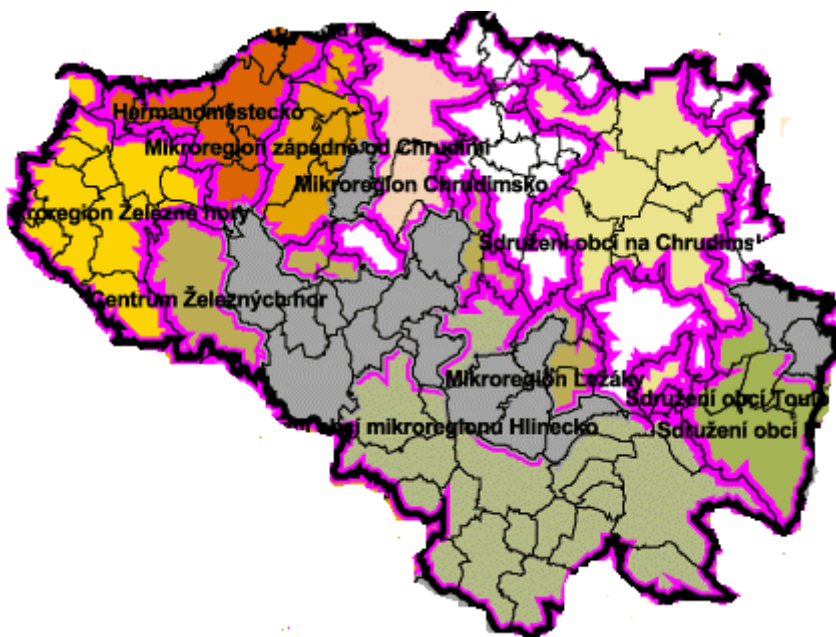
V Pardubickém kraji se nachází 24 mikroregionů, v nichž je zapojeno cca 85 % obcí. V samotném okrese Chrudim je devět mikroregionů (Mikroregion Železné hory, Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko, Sdružení obcí Toulavcovy Maštale, Mikroregion Ležáky, Centrum Železných hor, Mikroregion Heřmanoměstecko, Mikroregion západně od Chrudimi, Mikroregion Chrudimsko, Svazek obcí Košumberska). Samotný mikroregion Hlinecko sousedí s osmi mikroregiony, z toho jich je pět z Pardubického kraje (čtyři z bývalého okresu Chrudim a jeden z okresu Svitavy) a tři z kraje Vysočina (jeden z okresu Havlíčkův Brod a dva z okresu Žďár nad Sázavou). Na západě hraničí s mikroregionem Podoubraví, na jihu je to subregion Velké Dářko a mikroregion Žďársko. Východní hranici pak tvoří mikroregion Poličsko. Celá severní hranice je tvořena mikroregiony Pardubického kraje. Osm obcí mikroregionu Hlinecko je také součástí jiných mikroregionů, čtyři obce patří do mikroregionu Centrum Železných hor (jsou to obce Bojanov, Hodonín, Horní Bradlo, Krásné) a čtyři obce jsou součástí mikroregionu Ležáky (obce Holetín, Raná, Tisovec a Včelákov). Jednotlivé charakteristiky okolních mikroregionů na území bývalého okresu Chrudim nám udává následující tabulka.

Tab. 1: Porovnání vybraných charakteristik okolních mikroregionů Hlinecka v roce 2005

MIKROREGION	SÍDLO	POČET OBCÍ	ROZLOHA (ha)	POČET OBYVATEL	ROK VZNIKU
Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko	MÚ Hlinsko	30	32 618	26.293	1999
Mikroregion Heřmanoměstecko	MÚ Heřmanův Městec	11	7 471	7.530	2001
Mikroregion Chrudimsko	MÚ Chrudim	32	24 100	44.109	2001
Mikroregion Ležáky	OÚ Vrbatův Kostelec	12	7 721	5.209	2001
Sdružení obcí Toulovcovy Maštale	Proseč	11	9 640	4.840	2001
Mikroregion západně od Chrudimi	OÚ Stolany	8	6 136	3.831	1999
Centrum Železných hor	OÚ Nasavrky	12	13 743	7.449	2001
Svazek obcí Košumberska	OÚ Luže	8	11 154	8.118	2002
Mikroregion Železné hory	MÚ Ronov n/Doubr.	11	9 326	8.344	1999

Zdroj: <http://www.rrapk.cz/>

Mapa 2: Jednotlivé mikroregiony na území okresu Chrudim v roce 2002

Zdroj: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1161>

6. Fyzickogeografická charakteristika území

6.1 Geologie

Území mikroregionu Hlinecko se nachází na rozhraní dvou hlavních geologických jednotek stavby českého masívu – Bohemika a Moldanubika.

6.1.1 Geologický vývoj území

Počátkem druhohor bylo celé území České vysočiny převážně souší. Došlo k narušování odnosu variského horstva. Počátkem křídý vznikly sladkovodní pánve a do severních a východních Čech postupně pronikalo křídové moře. Na dně mělkého moře se usadila až několik set metrů mocná souvrství pískovců, jílovců a opuk. Kolcem křídý moře ustoupilo a území České vysočiny se stalo souší. V období křídý došlo vlivem alpínského vrásnění k dalšímu vyvrásnění prvohorních sedimentů. Později se na svazích a dně mořských pánví začaly ukládat mocné vrstvy písků a jílu (tzv. flyš). Rozhodující význam pro současnou tvárnost reliéfu a pro vývoj biosféry mělo čtvrtohorní období (Školní atlas ČR 1999).

6.1.2 Geologická stavba území

Horninová stavba oblasti Hlinecka se vyznačuje zřetelnými kontrasty a střídáním nejrůznějších geologických útvarů. Poměrně nevelké území Hlinecka má pestrý charakter geologické stavby, kterou načrtl zakladatel české geologie prof. Jan Krejčí v 70. letech 19. století v barevné geologické mapě. Nejstarší horniny na území Hlinecka nalezneme na jihu jako podloží Žďárských vrchů. Jedná se o soubor krystalických břidlic (metamorfované droby a jílovité prachovité břidlice, silicity) s částečným výskytem mezozoických hornin (pískovce, jílovce). Nalezneme zde komplex slabě metamorfovaných hornin prvohorního až starohorního stáří při rozhraní Železných hor a Žďárských vrchů. Komplikovaná geologická stavba zahrnuje pestré složení hornin od starých vulkanických typů přes souvrství jílovců, břidlic a drob. Pro praktické využití byly nejdůležitější horniny tzv. hlinecké žuly. Severně od Hlinska v okolí Srní, Babákova, Trhové Kamenice, Dolního Holetína se rozvíjelo lomařství na modrošedých drobnozrnných granodioritech, jejichž kvalita a víceúčelová použitelnost vyvolala již na konci 19. století rozvoj kamenoprůmyslu. Z dalších nerostných surovin měly pouze historický význam železné rudy u Rychnova, Chlumětína, Svratouchu a Otradova, vápence u Rychnova a České Rybné a keramické jíly u Hlinska a Svatky (Křivanová, Hájek 2002).

6.2 Geomorfologie území

Území mikroregionu leží v Českomoravské subprovincii, většina území se pak nachází v provincii Českomoravská vrchovina, která se dále rozpadá na další menší celky Železné hory a Žďárské vrchy (Demek 1987).

Mikroregion Hlinecko je charakteristický svým členitým reliéfem podhorské a místy až horské krajiny s množstvím jehličnatých či smíšených lesů. Území mikroregionu patří horopisně do Českomoravské vrchoviny, severní část leží v zalesněných Železných horách, jižní část Hlinecka nás přivítá typickou vrchovinou zaoblených táhlých kopců Žďárských vrchů a Hornosvratecké pahorkatiny. Hranice mezi nimi probíhá od Chlumu k rybníku Januši a dále údolím řeky Chrudimky směrem k Hlinsku, odsud k Holetínu pod Medkovy Kopce a poté na Skutečsko. Jih mikroregionu je od roku 1970 vyhlášen Chráněnou krajinnou oblastí Žďárské vrchy se sídlem správy ve Žďáru nad Sázavou, severozápad Chráněnou krajinnou oblastí Železné hory se sídlem v Nasavrkách, vyhlášenou v roce 1991. Nejvyšším bodem mikroregionu je Kamenný vrch ve výšce 802 m n. m., na území okresu Chrudim je to Spálený kopec 753 m n. m. Severně od obce Jeníkov se nachází nejvyšší vrchol Železných hor Pešava, vysoký 697 m n. m. Naopak nejnižší položeným místem je údolí řeky Chrudimky u Novomlýnského rybníka u Bojanova pouhých 421 m n. m. Vyhledávaný cíl turistů představuje Žákova hora nedaleko Herálce, vysoká 810 metrů s přírodní pralesní rezervací a pramenem řeky Svratky na jejím úbočí. Rovněž Volákův kopec u Kameníček poskytuje působivý pohled na zdejší neporušenou krajinu. K nejmalebnějším koutům tohoto mikroregionu patří Svratecko. Rozsáhlé lesní porosty střídající se s květnatými loukami, pastvinami a poli a řada pískovcových skalních útvarů okouzlí každého návštěvníka. Podmanivost krajiny podtrhuje tradiční venkovská zástavba s podhorskými chaloupkami. Skalnaté útvary Svratecka jsou charakteristické svými věžovitými tvary s plochými vrcholy nápadně vyčnívajícími nad okolní lesnatý terén. Mezi nejznámější skalní útvary patří Čtyři palice, Velké a Malé Perničky, Devět skal či Zkamenělý zámek (Křivanová, Hájek 2002).

6.3 Půdy

Typ půdního pokryvu je dán všemi činiteli, kteří se na jeho tvorbě podílí, zejména geologickou stavbou, reliéfem a podnebím. Nejnížší polohy na severovýchodě zaujímají hnědozemě, z větší části ovlivněné pseudogleji. Na rovinatém reliéfu jsou významně rozšířeny pseudogleje, střední polohy na zvětralinách kyselých hornin pokrývají kambizemě, které jsou již značně kyselé a zemědělsky je lze využívat pouze pro výsev travních porostů. Vyšší polohy zaujímají kambizemní podzoly.

6.4 Podnebí a vodstvo

Mikroregion Hlinecko leží v severní části Českomoravské vrchoviny. Typický je poměrně velký rozdíl nadmořských výšek mezi nejnižšími a nejvyššími částmi mikroregionu, a z toho vyplývající rozdílné klimatologické charakteristiky jednotlivých oblastí. V severní části mikroregionu převažuje západní až severozápadní proudění, druhým převládajícím směrem je jihovýchod. Ve vyšších polohách na jihu okresu převažuje spíše jižní nebo jihovýchodní proudění. Obdobím mrazů bývá zpravidla leden a únor, stálost mrazů i množství srážek stoupá jihovýchodním směrem. Nejvíce slunečního svitu je v průběhu v květnu, červnu a srpnu, nejméně v prosinci a v lednu (Křivanová, Hájek 2002).

Klimaticky patří mikroregion k nejstálejším oblastem z hlediska teplot a místem s vysokým ročním průměrem slunečního svitu. Vyšší polohy Hlinecka a Svratecka jsou poměrně bohaté na sněhovou pokrývku, která se zde dlouhodobě udržuje zpravidla od prosince do počátku března.

E. Quitt (1975) rozdělil území našeho státu podle klimatických charakteristik na jednotlivé oblasti – chladné (CH1 – CH7), oblasti mírně teplé (MT1 – MT11), oblasti teplé (T1- T5). Na území mikroregionu Hlinecko se nacházejí tyto oblasti: CH7, MT2, MT3, MT9.

Tab. 2: Klimatické charakteristiky mikroregionu Hlinecko (podle E. Quitta, 1975)

CHARAKTERISTIKA	CH7	MT2	MT3	MT9
Počet letních dnů	10 - 30	50 - 60	40 - 50	40 - 50
Počet dnů s průměrnou teplotou 10° a více	120 - 140	160 - 170	140 - 160	140 - 160
Počet mrazových dnů	140 - 160	100 - 110	110 - 130	110 - 130
Počet ledových dnů	50 - 60	30 - 40	30 - 40	30 - 40
Průměrná teplota v lednu	-3 - -4	-2 - -3	-2 - -3	-2 - -3
Průměrná teplota v červenci	15 -16	18 - 19	17 - 18	17 - 18
Průměrná teplota v dubnu	4 - 6	8 - 9	7 - 8	7 - 8
Průměrná teplota v říjnu	6 - 7	7 - 9	7 - 8	7 - 8
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více	120 - 130	90 - 100	100 - 120	90 - 100
Srážkový úhrn ve veget. období	500 - 600	350 - 400	400 - 450	350 - 400
Srážkový úhrn v zimním období	350 - 400	200 - 300	200 - 250	200 - 250
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	100 - 120	40 - 50	50 - 60	50 - 60
Počet dnů zamračených	150 - 160	120 - 140	120 - 150	120 - 150
Počet dnů jasných	40 - 50	40 - 50	40 - 50	40 - 50

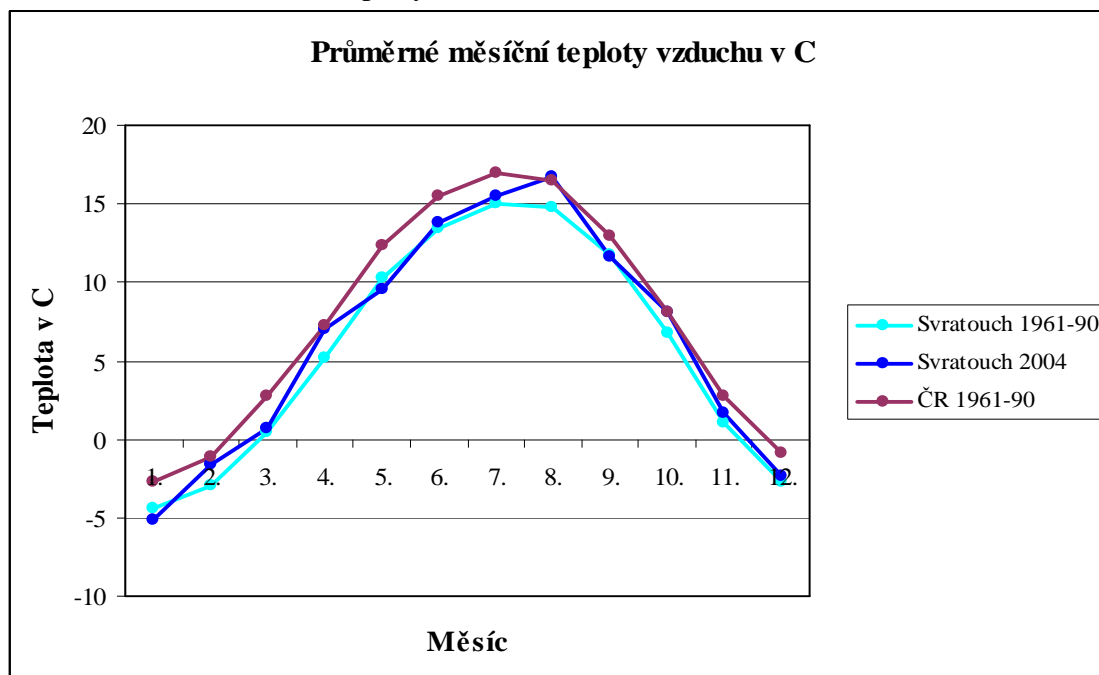
Zdroj: QUITT, E. *Klimatické oblasti ČSR*, 1:500 000, Brno: Geografický ústav ČSAV, 1975.

Tab. 3: Průměrné měsíční teploty vzduchu v °C

MÍSTO	MĚSÍC											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Svratouch (1961-1990)	-4,4	-2,9	0,5	5,2	10,3	13,4	15,0	14,8	11,8	6,8	1,0	-2,7
Svratouch (rok 2004)	-5,2	-1,6	0,7	7,0	9,5	13,8	15,5	16,7	11,6	8,1	1,7	-2,3
ČR (1961-1990)	-2,7	-1,1	2,7	7,3	12,4	15,5	17,0	16,5	12,9	8,1	2,8	-0,9

Zdroj: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html>

Graf 1: Průměrné měsíční teploty vzduchu v °C

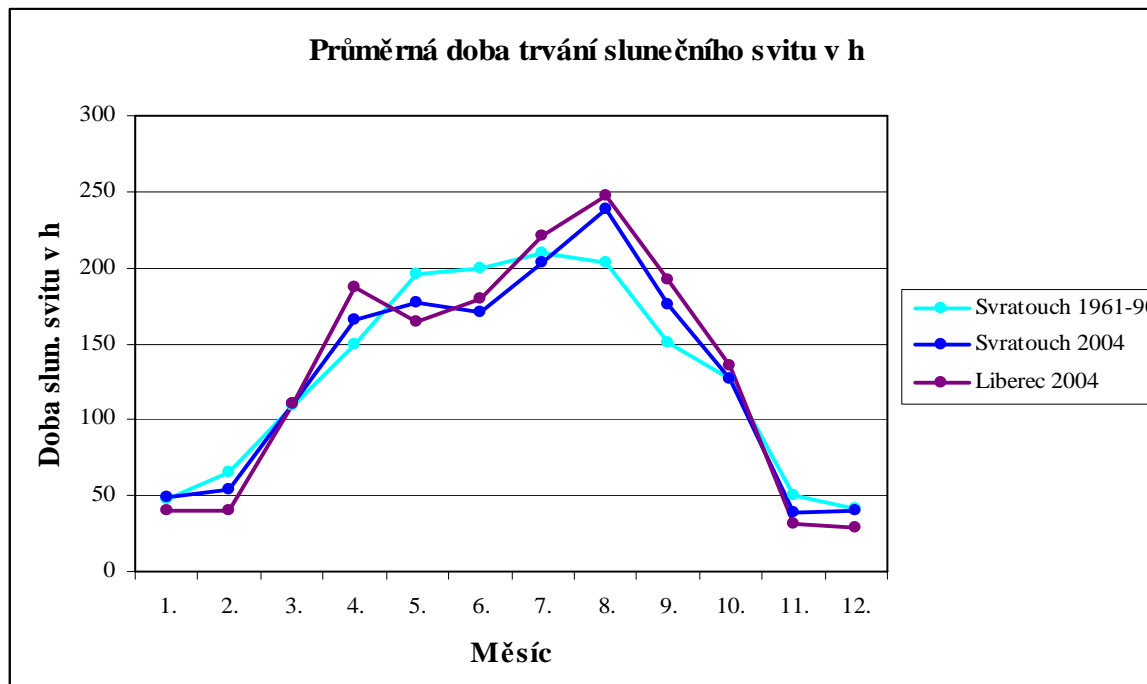
Zdroj: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html>

Tab. 4: Průměrná doba trvání slunečního svitu v hodinách

MÍSTO	MĚSÍC											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Svratouch (1961-1990)	47,8	64,8	108,6	150,0	195,7	199,7	209,6	203,3	151,0	126,8	50,5	41,1
Svratouch (rok 2004)	48,7	54,3	111,0	165,8	176,5	170,4	203,2	238,1	175,2	127,2	38,5	39,9
Liberec (rok 2004)	40,0	40,6	110,4	187,4	164,9	179,5	220,6	247,2	192,2	135,1	32,0	29,3

Zdroj: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html>

Graf 2: Průměrná doba trvání slunečního svitu v hodinách

Zdroj: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html>

Hlavním páteřním tokem mikroregionu je řeka Chrudimka pramenící nedaleko Filipova ve výšce 700 m n. m. Na jejím horním toku leží údolní přehradní nádrž Hamry o rozloze 66 ha, která je zdrojem pitné vody převážné části mikroregionu. Celé území je protkáno malebnými zákoutími drobných říček a potoků. Zdejší oblastí probíhá také hlavní evropská rozvodnice dělicí úmoří Černého (řeka Svratka) a Severního moře (řeka Chrudimka). Říká se, že

Obr. 4: Pramen Chrudimky u Filipova

Zdroj:

http://www.hlinecko.cz/menu_priroda/obrazky/pramen_chrudimky/01.jpg

lovecký zámek Karlštejn nad Svratouchem je prý „střechou Evropy“, z jedné strany střechy teče voda do Severního a z druhé do Černého moře. Větší vodní plochy poskytují nejen možnost koupání a rekreace, např. rybník Krejcar, Januš, Dlouhý, Možděnické rybníky, Zlámanec a Utopenec, ale některé jsou i vzácnými přírodními útvary. Zadní rybník u Trhové Kamenice je významnou lokalitou s výskytem stulíků a leknínů (Křivanová, Hájek 2002).

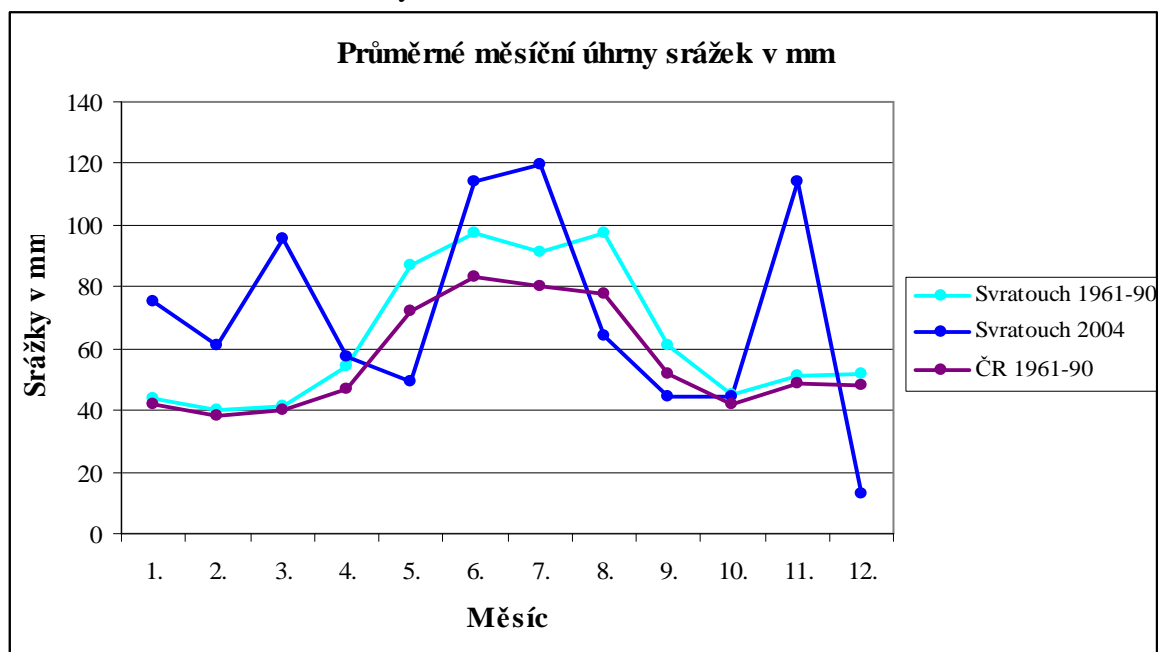
Na území mikroregionu Hlinecko jsou 2 chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) – Žďárské vrchy (se zdůrazněním funkce v tvorbě povrchových vod) a Východočeská křída (hlavní význam je v akumulaci vod podzemních) ve východní oblasti mikroregionu na Novohradsku a Střemošicku (Vlček a kol. 1984).

Tab. 5: Průměrné měsíční úhrny srážek v mm

MÍSTO	MĚSÍC											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Svratouch (1961-1990)	43,7	40,3	41,1	54,2	86,7	97,5	91,4	97,4	60,9	44,8	51,3	52,1
Svratouch (rok 2004)	75,2	61,3	95,3	57,1	49,2	113,9	119,5	64,1	44,4	44,7	114,0	12,9
ČR (1961-1990)	42,0	38,0	40,0	47,0	72,0	83,0	80,0	78,0	52,0	42,0	49,0	48,0

Zdroj: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html>

Graf 3: Průměrné měsíční úhrny srážek v mm

Zdroj: <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html>

6.5 Rostlinstvo a živočišstvo

Přírodní rezervace Vršovská Olšina nedaleko Horního Bradla nás každé jaro přivítá a okouzlí statisíci květů sněhobílé bledule jarní a jasnou žlutí prvosenky jarní. Také nedaleká přírodní rezervace Polom, vyhlášená již roku 1933, s pozůstatky jedlobukového pralesa je vítaným cílem turistů toužících po klidu v náručí neporušené přírody. Ještě v první třetině 20. století zde stály obrovité jedle o obvodu až 6 metrů a výšce více než 50 m. Některé zdejší stromy dosahují stáří až 350 let. Množství padlých stromů je příhodným domovem mnoha druhů hub, hmyzu, pavouků a dalších četných živočichů i rostlin. Zajímavým přírodním společenstvem jsou chráněná rašeliniště v okolí Chlumětína a Kameníček (Křivanová, Hájek 2002).

6.6 Kvalita životního prostředí

Okresní stanicí je ČHÚ ve Svatouchu. Zde jsou kromě základních škodlivin (oxidy dusíku, oxid siřičitý, prашný aerosol) měřeny také základní meteorologické údaje (teplota, tlak, směr a rychlost větru, množství srážek a vlhkost).

Hlavním znečišťovatelem vod je průmysl. Přes veškerá legislativní opatření slouží řeka Chrudimka jako recipient vypouštěných odpadních vod z průmyslových podniků (pivovar Rychtář v Hlinsku). Dalším faktorem ovlivňujícím kvalitu životního prostředí jsou různé skládky. Ty mají negativní vliv především na podzemní vody a půdy. Stejně tak jsou půdy ohrožovány i různými chemickými hnojivy používanými v zemědělství.

Správa CHKO zde musí věnovat zvýšenou pozornost poškozování lesních porostů exhalacemi z elektráren, těžbě nerostných surovin i nejrůznějším aspektům zemědělství (chemizace, vysoušení lokalit). Lesní bohatství v současné době sužují emise z elektráren, škodlivý hmyz i přemnožená vysoká zvěř (Friedl 1991).

6.7 Ochrana přírody

6.7.1 CHKO Žďárské vrchy

Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy byla vyhlášena v roce 1970 (Výnos ministerstva kultury ČSR č. j. 8908/1970), má plochu 715 km². V současné době zahrnuje 49 maloplošných chráněných území a vedou tudy 4 naučné stezky. Žďárské vrchy leží na rozhraní několika geografických celků České vysočiny, současně jsou nejvyšší částí Českomoravské vrchoviny (Devět skal 839 m). Vyznačují se více či méně zaoblenými hřbety a širokými údolími. Při modelování reliéfu napomohlo říční erozi a denudaci místy i pleistocénní zvětrávání. Právě jeho zásluhou vznikly izolované převážně rulové tory, mrazové sruby, balvanitá a suťová moře. Leží na rozvodí Černého a Severního moře, pramení tu mimo jiné Svatka, Oslava, Chrudimka a Sázava. Příznivým vodohospodářským poměrům svědčí četná rašeliniště a rybníky Velké Dářko nebo Matějovský rybník (Čihař 1998).

Území je asi z poloviny zalesněno. Někdejší bučiny, jedlobučiny nebo podmáčené smrčiny vystřídaly smrkové monokultury. Místní květena reprezentují hlavně podhorské, vzácněji také horské a vrchovištní druhy. Rostou tu například žebrovice různolistá, mléčivec

Obr. 5: Logo CHKO Žďárské vrchy

Zdroj:

http://www.hlinecko.cz/menu_priroda/chko/logo-zdar.jpg

alpský, bradáček srdčitý, vemeníček zelený atd. Bohatá je avifauna i typická lesní hercynská fauna savců. V posledních příhodných lokalitách žije také vydra říční.

Ve Žďárských vrších jsou hojně zastoupeny architektonické a kulturní památky včetně typických lidových stavení.

6.7.2 CHKO Železné hory

Chráněná krajinná oblast Železné hory byla zřízena v roce 1991 vyhláškou ministerstva životního prostředí ČR č. 156/1991 Sb., má plochu 380 km² a leží tu 23 maloplošných chráněných území a 3 naučné stezky, jejichž absolvování není vždy jednodenní záležitostí. Morfologicky jde o plochou vrchovinu svažující se mírně k severovýchodu. Jihozápadní okraj je však omezen více než 200 metrovým zlomovým svahem. Nejvyšší kótou oblasti je Vestec 668 m n. m. nedaleko Chotěboře.

Obr. 6: Logo CHKO Železné hory

Zdroj:

http://www.hlinecko.cz/menu_priroda/chko/logo-zelez.jpg

V oblasti se rovnoměrně střídají lesní porosty a zemědělské plochy, exponovanější svahy hostí dodnes dobře zachované suťové lesy, ostatní porosty mají až na výjimky povahu kulturní. Typickým krajinným prvkem jsou kaňon a horní tok Doubravy a romantické údolí Chrudimky se známou Sečskou údolní nádrží a několika maloplošnými chráněnými územími. K nejvzácnějším druhům květeny patří kapradina laločnatá, řeřišnice trojlistá, d'áblík bahenní nebo leknín bílý (Čihař 1998).

7. Socioekonomická charakteristika území

Mikroregion Hlinecko leží na jihu Pardubického kraje a svojí jižní částí sousedí s obcemi kraje Vysočina. Nejdelší hranice na západě a severu je obklopena územím správního obvodu Chrudim, menší částí na východě hraničí s Poličskem. Název byl zvolen podle největšího z měst, Hlinska, a vznikl na popud starostů obcí. Minulé desetiletí se významným způsobem zapsalo do života celé naší společnosti. Ovlivnilo všechny oblasti lidského činění i v malebném a poklidném kraji Českomoravské vrchoviny.

7.1 Obyvatelstvo

Tato kapitola týkající se obyvatelstva je za správní obvod Hlinsko (od roku 2003 obce s rozšířenou působností), který je vymezen územím 22 obcí. Nejsou sem zařazeny obce Svatka, Herálec a Chlumětín, které patří do správního obvodu Žďár nad Sázavou. Obce Bojanov, Hodonín, Horní Bradlo, Krásné a Mrákovín jsou součástí správního obvodu Chrudim (patří pod obec s pověřeným obecní úřadem Nasavrky). Správní obvod Hlinsko představuje asi 70 % mikroregionu Hlinecko. Administrativní mapa správního obvodu Hlinsko viz příloha 8.

Samotný mikroregion Hlinecko leží na 32.618 hektarech a představuje 5,8 % rozlohy kraje. Ve 30 obcích, které tvoří mikroregion, žilo k 31. 12. 2004 celkem 26.293 obyvatel (4,7 % obyvatelstva kraje). Hustota zalidnění na Hlinecku (80,7 osob/km²) nedosahuje krajského průměru. Většina obyvatel žije ve větších obcích mikroregionu, a sice v Hlinsku (k 31. 12. 2004 asi 10.640 obyvatel), ve Svatce (přibližně 1.654 obyvatel) a v Krouně (1.384 obyvatel).

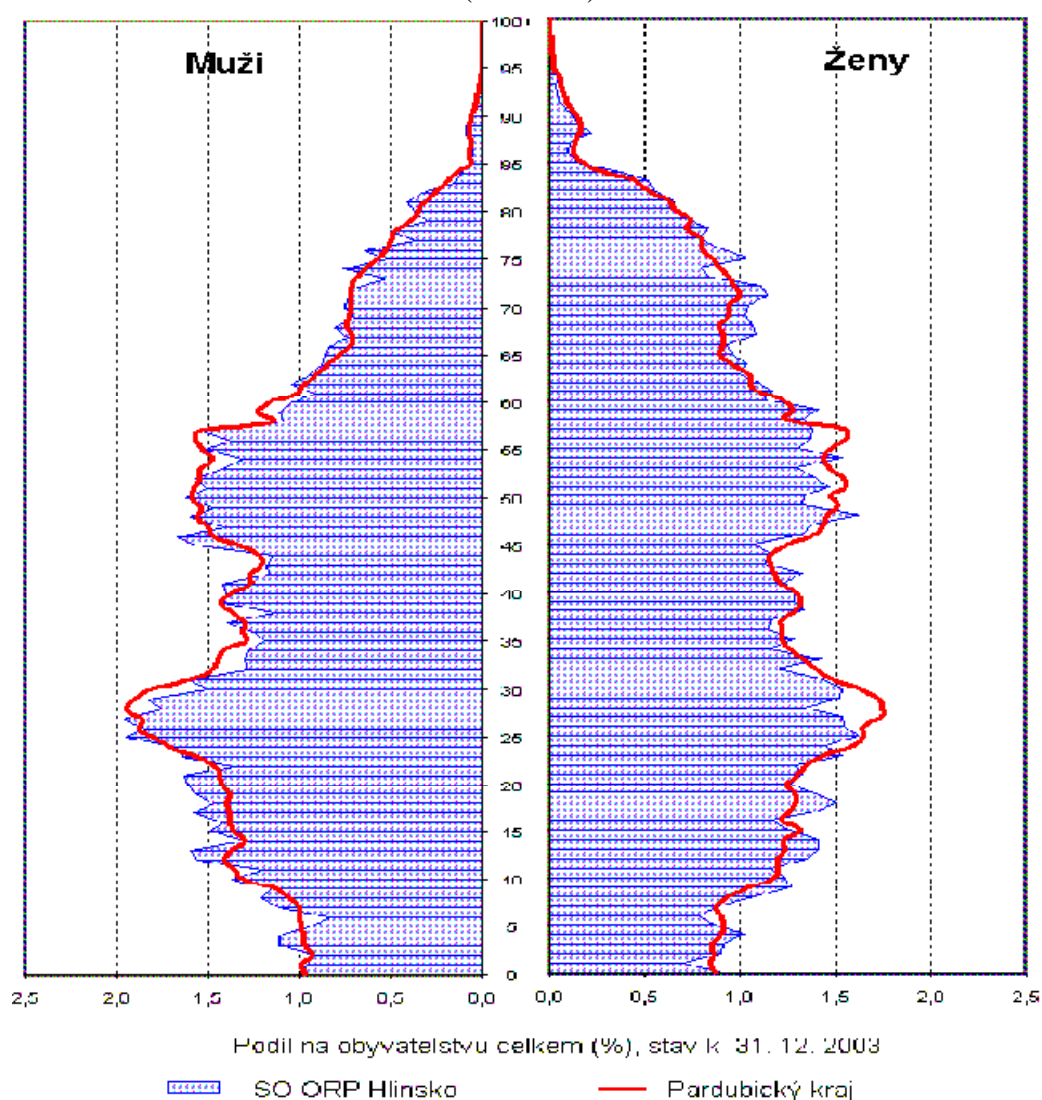
Region Hlinecka je úzce spjat s náboženskými tradicemi. Téměř polovičním zastoupením věřících na populaci podle výsledků posledního sčítání lidu v roce 2001 se správní obvod zařadil na první místo v kraji a o 17 procentních bodů předstihl krajský průměr. Úroveň vzdělanosti je podprůměrná, podíl středoškolsky i vysokoškolsky vzdělaných osob se řadí k nejnižším v kraji. Podíl zaměstnaných v zemědělství a stavebnictví se pohybuje mírně pod průměrem kraje, více jsou zastoupeni pracující v průmyslových oborech, zejména ve výrobě elektrických přístrojů pro domácnost či potravinářství. Zaměstnanost ve školství, zdravotnictví, pohostinství či ubytování patřila podle posledního sčítání k nejnižším v kraji. V důsledku rychle rostoucího počtu nezaměstnaných osob se registrovaná míra nezaměstnanosti v roce 2003 (9,8 %) dostává mírně nad krajskou úroveň. Ve struktuře domovního fondu mají významné zastoupení rodinné domy, v důsledku vysokého počtu domů užívaných k rekreaci se podíl neobydlených domů řadí k největším v kraji (<http://www.czso.cz/>).

Tab. 6: Obyvatelstvo správního obvodu Hlinsko podle věku k 31.12.2003

Charakteristika	CELKEM	MUŽI	ŽENY
Celkem	21 610	10 681	10 929
0 – 14 let	3 588	1 855	1 733
15 – 64 let	14 813	7 587	7 226
65 a více let	3 209	1 239	1 970
Průměrný věk	39,1	37,3	40,9

Zdroj: [http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/\\$File/5309zc02.pdf](http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/$File/5309zc02.pdf)

Graf 4: Věková struktura obyvatelstva ve správním obvodu Hlinsko (rok 2003)

Zdroj: [http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/\\$File/5309zc02.pdf](http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/$File/5309zc02.pdf)

Tab. 7: Základní demografické údaje pro správní obvod Hlinsko v období 1991 - 2003

ROK	Živě narození	Zemřelí	Přirozený přírůstek	Přírůstek stěhováním	Celkový přírůstek	Sňatky	Rozvody	Potraty	Stav k 31.12.
1991	329	299	30	-100	-70	156	28	-	22 316
1992	266	270	-4	-34	-38	146	42	149	22 278
1993	278	246	32	-56	-24	132	43	154	22 254
1994	260	282	-22	-24	-46	114	46	116	22 208
1995	235	270	-35	-38	-73	119	38	101	22 135
1996	210	224	-14	49	35	103	41	110	22 170
1997	177	234	-57	-50	-107	100	49	111	22 063
1998	195	256	-61	34	-27	115	34	103	22 036
1999	230	216	14	-65	-51	120	37	89	21 985
2000	213	241	-28	-13	-41	127	31	88	21 944
2001	196	253	-57	-48	-105	98	39	74	21 723
2002	177	216	-39	-57	-96	114	42	86	21 627
2003	209	248	-39	22	-17	93	35	75	21 610

Zdroj: [http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/t/BE00307E33/\\$File/5309zc02.pdf](http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/t/BE00307E33/$File/5309zc02.pdf)

7.2 Průmysl a zemědělství

V mikroregionu došlo v posledních letech ke stabilizaci průmyslové i zemědělské výroby. Po padesáti letech se živnosti i služby vrátily do soukromých rukou a staly se opět prosperujícími firmami. Nástup zaznamenal průmysl klempířský, výroba pracovních nástrojů, dřevovýroba a nábytkářství, výroba elektrospotřebičů i kamenoprůmysl. Kožešnický průmysl, který tento kraj kdysi proslavil v zahraničí, opět získává pevné místo na světových trzích. V současné době zaměstnává již cca 600 obyvatel z celého mikroregionu. Na bohatou tradici textilního průmyslu navázala výroba potahových a dekoračních látek. Velké popularitě se těší výroba skleněných vánočních ozdob či tradičních dřevěných hraček. Z potravinářského průmyslu je prioritní mlékárenství (mlékárna Hlinsko) a pivovarnictví (pivovar Rychtář).

Zemědělství vychází z charakteru krajiny, která má výrazně podhorský až horský ráz. Proto se orientuje na chov skotu, drůbeže a pěstování plodin odolných tomuto drsnému podnebí, tedy brambor a lnu.

Je potěšující, že řadě výrobků zdejších firem se daří uspokojovat stále náročnější požadavky českých spotřebitelů, a některé získaly stabilní pozici na trzích západní i východní Evropy. Ekonomika se projevuje i ve vzhledu jednotlivých měst a obcí. Přibývá nových a rekonstruovaných domů i nebytových prostor, opravují se historické objekty a zvelebují veřejná prostranství. Projevují se i značné investice do staveb inženýrského charakteru (Křivanová, Hájek 2002).

Graf 5: Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví za správní obvod Hlinsko (SLDB 2001)

Zdroj: [http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/\\$File/5309zc02.pdf](http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/$File/5309zc02.pdf)

Tab. 8: Největší zaměstnavatelé v mikroregionu Hlinecko v roce 2005

NÁZEV	POČET ZAMĚSTNANCŮ	PŘEVAŽUJÍCÍ ČINNOST
ETA, a.s. - Hlinsko	1 000	výroba elektrických přístrojů a zařízení převážně pro domácnost
Mlékárna, s.r.o. - Hlinsko	250	zpracování mléka, výroba mlékařenských výrobků a sýrů
Jednota, spotřební družstvo - Hlinsko	120	maloobchod s převahou potravin, nápojů a tabák. výrobků v nespecializovaných prodejnách
Backer Elektro CZ, a.s. - Hlinsko	80	výroba elektrických přístrojů a zařízení převážně pro domácnost
Kožešnická, a.s. - Hlinsko	50	výroba a prodej kožešinové konfekce a doplňků, bytového textilu, konfekce z kůže
PLASTKOV MR, a.s. - Hlinsko	80	velkoobchod s elektrospotřebiči a elektronikou převážně pro domácnost
HTN PISTOL, a.s. - Hlinsko	-	výroba dílů a příslušenství pro motorová vozidla (kromě motocyklů) a jejich motory
Pivovar Rychtář, a.s. - Hlinsko	70	výroba piva

Zdroj: [http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/\\$File/5309zc02.pdf](http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/$File/5309zc02.pdf)

7.3 Služby

Z hlediska zdravotnictví je mikroregion zabezpečen moderně vybavenou rychlou záchrannou službou i centry pohotovostní služby. Těžká akutní onemocnění či závažné úrazy jsou připraveny řešit blízké nemocnice v Chrudimi a v Havlíčkově Brodě.

- Rychlá zdravotnická pomoc – Hlinsko – Poliklinika, Nádražní – tel. 155
- Pohotovostní služba – Hlinsko – Poliklinika, Nádražní – tel. 0469 311 444
- Lékárny Hlinsko – Poděbradovo nám., Komenského, Adámkova, na poliklinice
- Lékárna Trhová Kamenice
- Lékárna Svratka
- Lékárna Miřetice

Mikroregion disponuje dostatečnou sítí základních škol. Jejich náležité technické vybavení je jednou z priorit sdružení obcí. Zájemci o hudbu či výtvarné umění mohou navštěvovat třídy základní umělecké školy v Hlinsku, která si získala velmi dobrou pověst výbornými výsledky žáků v rámci regionálních i republikových soutěží. Střední školství zastupuje gymnázium v Hlinsku, které již vychovalo mnoho výborných studentů, jež uspěli nejenom na vysokých školách, ale především v praktickém životě. Střední odborné učiliště v Hlinsku připravují žáky a příští odborníky v profesích potřebných pro lehký průmysl a služby v regionu (Křivanová 2002).

Tělovýchova a sport je v mikroregionu Hlinecko prezentována celou škálou sportovních odvětví, a to jak tradičních historických, tak i novodobých. Dominantními sporty jsou ty, které využívají pestrost krajiny Vysočiny. V zimních měsících zde nalezneme ideální terén pro turistické i klasické lyžování. Milovníky sjezdového lyžování přivítají upravené sjezdovky v Hlinsku s umělým zasněžíváním, Trhové Kamenici a Svratce. Možnost bruslení poskytuje, mimo dostatek přírodních ploch, zastřešená umělá ledová plocha v Hlinsku nebo přírodní rychlobruslařská dráha ve Svratce (jediná na území České republiky). V letním období vybízí zdejší krajina Hlinecka a Svratecka k provozování pěší turistiky a cykloturistiky. Je jako stvořená pro turistické pochody po značených stezkách, výlety po naučných stezkách či pouze k příjemným rekreačním vycházkám malebnou přírodou. Mikroregion nabízí přírodní koupání v četných rybnících a lomech i na umělém koupališti ve Svratce. Nedaleká Sečská přehrada poskytuje i možnost provozování vodních sportů.

Oblast Svratecka oplývá vhodnými podmínkami pro horolezecký sport, mohutný rozvoj zažívají golfová hřiště ve Svatce a Svobodných Hamrech, k dispozici je řada tenisových kurtů a úspěšně se rozvíjí jezdecký sport ve Svobodných Hamrech a v Bojanově.

Celoroční sportovní vyžití nabízí krytý plavecký bazén v Hlinsku se saunou, solárium, fitness a kurtem pro squash. Kraj Vysočiny vždy lákal kulturní osobnosti svým osobitým kouzlem neúrodného, ale nezměrným lidským potenciálem nabitého kraje. Kulturní duch zde přežívá prostřednictvím řady výstav, koncertů a kulturních programů z různých oblastí. Asi málokdo z milovníků umění nezná pojem „Výtvarné Hlinecko“, tedy název každoroční výstavy předních českých výtvarníků, jejichž počet se již přehoupl do páté desítky.

Množství národopisných výstav a programů chystá celoročně pro své návštěvníky Soubor lidových staveb Vysočina ve svých expozicích na Veselém Kopci a v Hlinsku – Betlémě. K nejnavštěvovanějším patří tradiční Veselokopecký jarmark a vánoční výstavy (Křivanová, Hájek 2002).

Z ostatních služeb bych vzhledem k prudkému nárůstu počtu automobilů zmínil čerpací stanice, autoservisy, bankovníctví a pojišťovnictví. Celkem je v mikroregionu Hlinecko pět čerpacích stanic, z toho jsou dvě v Hlinsku (BENZINA, OMV) a po jedné ve Svatce, v Trhové Kamenici a v Dřevesi. Autoservisy jsou rozmístěny po celém mikroregionu a většinou se jedná o soukromé majitele.

- Česká spořitelna – Hlinsko, Komenského ul. (2 bankomaty)
- Komerční banka – Hlinsko, Adámkova (1 bankomat)
- GE Money Bank – Hlinsko, Wilsonova (1 bankomat)
- GE Capital Bank - Svatka

8. Infrastruktura cestovního ruchu

8.1 Kulturně historické a společenské předpoklady

Kulturní historii Hlinecka netvořili pouze lidé zvučných jmen jako Antonín Slavíček, František Kaván, Gustav Macoun, Otakar Nejedlý, Oldřich Blažíček, Rudolf Kremlička či Jiří Trnka, nýbrž zástup místních obyvatel a nadšenců, kteří dali vzniknout mnoha zájmovým spolkům – pěveckým, divadelním, vzdělávacím, tělocvičným i řemeslným. Významné místo zaujal odborný spolek Museum okresu hlineckého, založený roku 1875. Hlinecké muzeum se svými sbírkami tak vzniklo jako jedno z prvních v českých zemích (Adámek 1900).

Generace našich předků nám připomínají zejména historické památky. Zdejší kraj nezdobí dominanta majestátního středověkého hradu ani honosný zámek, nýbrž množství na první pohled jednoduchých chaloupek roztroušených po vesničkách, které upoutají svou prostou krásou. Zájemci mohou zdejší lidovou architekturu blíže poznat v Souboru lidových staveb Vysočina, ležícím v kopcovité krajině Hlinecka na rozhraní Železných hor a Žďárských vrchů, který je jediným muzeem lidových staveb ve volné přírodě na území východních Čech (<http://www.hlineckoregion.cz/>).

Soubor lidových staveb Vysočina připravuje každoročně bohatý kulturní program tvořený tematickými výstavami a národopisnými akcemi přibližujícími život našich venkovských předků. K nejnavštěvovanějším patří tradiční Veselokopecký jarmark a vánoční výstavy. Stejně tak poutavé jsou veselé masopustní obchůzky konané v několika obcích – Blatně, Hamrech, Studnici, Vortové či Vysočině.

Kraj Vysočiny vždy lákal kulturní osobnosti svým osobitým kouzlem neúrodného, ale nezměrným lidským potenciálem nabitého kraje. Kulturní duch zde přežívá prostřednictvím řady výstav, koncertů a kulturních programů z různých oblastí. Asi málokdo z milovníků umění nezná pojem „Výtvarné Hlinecko“, tedy název každoroční výstavy předních českých výtvarníků, jejichž počet se již přehoupl do páté desítky.

8.1.1 Hlinsko, centrum mikroregionu

8.1.1.1 Historie města

Počátky osídlení spadají pravděpodobně do 12. století, kdy na mírném návrší nad řekou existovala osada s kostelem. Na rozdíl od okolních měst Hlinsko vznikalo přirozeným vývojem a postupným propojováním jednotlivých místních částí. Hlinsko zřejmě založili hrnčíři, což napovídá i jeho název, který je odvozen od slova "hlína". První historická zmínka

o Hlinsku pochází z první poloviny čtrnáctého století, z roku 1349, ale místo bylo osídleno již podstatně dříve. Městem procházela prastará kupecká cesta spojující severní území Čech s jihem a Moravou. Trasa byla zakreslena v Klaudiánově mapě z roku 1518. Od poloviny 19. století se v Hlinsku rozvíjí průmysl a řemesla. Roku 1821 byl zřízen regulovaná magistrát, který značně omezil panskou správu a roku 1834 získalo Hlinsko statut města. Významným předělem v životě města byla výstavba železnice Pardubice – Havlíčkův Brod, dokončená v roce 1871, jenž přeměnila zemědělské a řemeslnické městečko v průmyslové město. Do té doby bylo hlavním zdrojem obživy místních obyvatel především zemědělství, tradici mělo hrnčířství a domácí tkalcovství. Koncem 19. a počátkem 20. století nastoupil silný textilní a kožešnický průmysl, které brzy získaly významnou pozici na evropských i zámořských trzích. Tehdy žilo v Hlinsku okolo 6 000 obyvatel. V první polovině 20. století se úspěšně rozvíjel i kamenoprůmysl, strojírenství, mlékárenství a pivovarnictví (Šrámek 1968).

8.1.1.2 Současnost

V současné době žije v Hlinsku a obecních částech celkem 10 640 obyvatel. Do katastru města patří i obce Blatno, Chlum, Kouty a Srní o celkové výměře 2 426 ha. Město Hlinsko leží v údolí na březích řeky Chrudimky v nadmořské výšce 582 metrů, na úpatí hor Českomoravské vysočiny v povodí řeky Chrudimky, na rozhraní chráněných krajinných oblastí Žďárských vrchů a Železných hor. Je správním, průmyslovým i společenským centrem mikroregionu Hlinecko. Mezi zajímavosti v okolí obce patří Hamerská nádrž, Volákův Kopec u Kameníček nebo skanzen lidové architektury na Veselém Kopci, Dřevíkově, Svobodných Hamrech a Možděníci. Hlinsko leží na křižovatce státní silnice č. 34 ze Žďárce nad Doubravou do Krouny a okresních silnic č. 343 z Trhové Kamenice do Kameníček a č. 355 z Hlinska do Chrudimi.

8.1.1.3 Kultura

Rozsáhlý expoziční celek představuje převážně roubená zástavba historické čtvrti Betlém ve středu města Hlinska. Tento urbanisticky a architektonicky cenný soubor zhruba dvaceti objektů je zároveň vyhlášen památkovou rezervací lidové architektury a je součástí Souboru lidových staveb Vysočina. Stavebně se utvářel od poloviny 18. do počátku 20. století jako čtvrť řemeslníků, nejprve hrnčířů, později převážně tkalců a drobných živnostníků. Dnes se tu mísí několik vývojových fází roubených i zděných domů. Zajímavými prvky jsou skládané lomenice s malovaným okřídlením a kabřincem se záklopou opatřenou nápisem a datováním. Betlém nabízí návštěvníkům celoročně prohlídky památkových objektů, kulturní programy a výstavy. Interiéry expozičních domů přibližují bydlení i každodenní práci jejich

původních obyvatel, další objekty jsou využívány jako výstavní prostory, centrum ochrany přírody, prodejna tradičních lidových výrobků, hospoda, čajovna a cukrárna.

Městské muzeum a galerie, patřící k nejstarším v Čechách, pořádá každoročně v letních měsících výstavu předních českých výtvarníků „Výtvarné Hlinecko“. Regionální autory představují výstavy konané v Městském kulturním klubu Vysočan.

Konec prázdnin je v Hlinsku ve znamení festivalu folklórních souborů z Čech i zahraničí „Adámkovy folklórní slavnosti“.

Obr. 7: Hlinecká radnice (rok 2005)

Zdroj: <http://www.hlinsko.cz/>

K stavebním památkám patří především barokní radnice z let 1788-92. Do dnešní podoby byla upravena v roce 1850, věž nad vchodem je z roku 1839. Do roku 1943 stály na náměstí před radnicí sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Floriana, obě z 18. století, které jsou nyní umístěny před kostelem v Kameničkách. Barokní kostel Narození Panny Marie byl postaven v letech 1730-45 stavitelem Donátem Morazzim na místě

původního kostela, ze kterého zůstala zachována pouze věž. Cennou památkou je křtitelnice z roku 1628. Kolem roku 1750 byla přestavěna i fara. Zajímavou stavbou je tzv. Ježdíkův dům čp. 45 na náměstí z roku 1904, jež je zdoben sgrafity znázorňující Jiřího z Poděbrad a vítězství hlineckých nad Švédy. V katastru města nalezneme i dochovaný židovský hřbitov založený roku 1904 (Křivanová, Hájek 2002).

V Hlinsku působilo několik významných osobností kulturního života. Jmenujme alespoň právníka a významného národopisce K. V. Adámka, malíře profesora K. Beneše, J. Šmídru, sochaře K. Lidického, učitele a spisovatele K. V. Raise či kartografa J. Homolku.

8.1.1.4 Sportovní vyžití

Město Hlinsko nabízí mnoho možností k rekreačnímu sportu. Celoročně je v provozu krytý plavecký bazén se saunou, soláři, fitness, squashem a masážemi.

Ve sportovním areálu „Olšinky“ jsou k dispozici tenisové kurty, volejbalové hřiště, fotbalové hřiště, hřiště na házenou a krytý zimní stadion s ledovou plochou od září do dubna.

Okolní příroda láká k turistickým výletům, cykloturisty potěší značené stezky pro silniční i horská kola.

V zimním období si na své přijdou milovníci lyží, pro příznivce běžeckého lyžování jsou připraveny kvalitní běžecké tratě v okolí města, sjezdařům se nabízejí dva svahy s umělým zasněžováním a osvětlením.

8.1.2 Svatka a okolí

8.1.2.1 Historie

Oblast Svratecka byla osídlována již ve 13. století, nejstarší písemné zprávy o osadě pocházejí z doby kolem roku 1350, kdy byla součástí rychmburského panství. Koncem 15. století se majitelem panství stal Ferdinand I. a Svatka tehdy získala všechna městská práva. Roku 1706 získal Svatku rod Kinských, kteří začali na Vysočině pěstovat kvalitní len a tím položili základ budoucímu silnému textilnímu průmyslu. Až do roku 1919 patřila k hlineckému okresu. Koncem 19. století měla takřka 200 domů a přes 1 300 obyvatel. Následující desetiletí znamenala dynamický rozvoj ve výstavbě, obchodu i v dalším rozvoji řemesel.

8.1.2.2 Současnost

Svatka je svou velikostí druhým městem mikroregionu Hlinecko. Leží v severní části kraje Vysočina v nadmořské výšce 632 m, v centrální části Českomoravské vrchoviny. Centrem města je obdélníkové náměstí, kde stávala do roku 1867 kaple sv. Prokopa a dřevěná kašna. Dodnes zůstala zachována i nejstarší část města při potoku Řivnáči nazývaná „Račana“ s původní, převážně roubenou lidovou architekturou.

Svatka byla vždy jedním z kulturních center Vysočiny. Tento kout země si zamilovala řada známých uměleckých osobností – malíři A. Slavíček, O. Nejedlý, R. Kremlička, F. Kaván; spisovatelé T. Nováková, K. V. Rais, M. Bureš. K významným svrateckým rodákům patří sochař A. Odehnal či zakladatel pražského Slavína P. Fischer.

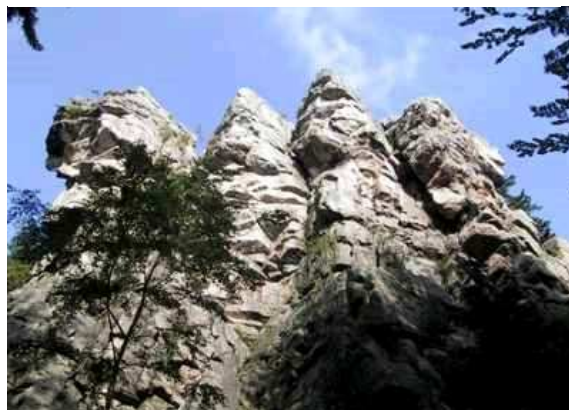
V současné době žije ve Svatce 1 640 obyvatel a město je vstupní branou do všech částí Českomoravské vrchoviny.

8.1.2.3 Sport a rekreace

Svratecko patří k významné turistické a rekreační oblasti mikroregionu. Velké množství značených turistických a cykloturistických tras nabízí výlety neporušenou přírodou s množstvím lesů, vodních ploch, skalních útvarů a malebných vesniček. K nejznámějším skalním útvarům poskytující horolezecký terén patří Čtyři palice, Velké Perničky, Dráteničky

a Devět skal. Milovníky golfu potěší svratecké devítijamkové golfové hřiště vybudované již v šedesátých letech. Od roku 1954 tu slouží rychlobruslařská dráha, jediná přírodní dráha v České republice. Okolní krajina je v zimních měsících ideálním terénem pro běžecké lyžování, každoročně se zde pořádá „Svratecká pětadvacítká“. Milovníky pěších pochodů uvítá její jarní podoba o délce 25 km.

Obr. 8: Skalní útvar Čtyři palice

Zdroj:

<http://www.svratouch.cz/index.asp?switch=fotoview&typ=skaly>

8.1.3 Krouna a okolí

8.1.3.1 Historie

Obec Krouna vznikala od konce 13. století jako údolní lánová ves rozkládající se v malebném údolí potoka Krounky v nadmořské výšce 560 m. První písemná zpráva je z roku 1349 v souvislosti s připojením vsi k litomyšlskému biskupství. Poddanským právem patřila pod rychmburské panství jako ves s rychtou. Zástavbu tvořily v minulosti především větší zemědělské usedlosti a roubené chalupy. Dodnes zůstalo na území obce dochováno několik objektů lidové architektury, z nichž nejvýznamnějším je uzavřený „Bukáčkův statek“ čp. 61 z počátku 19. století. Krouna vždy patřila k větším a bohatším obcím tohoto regionu. V polovině 19. století žilo v obci takřka 1 500 obyvatel, pracovalo 5 mlýnů, pila, ve vsi byl panský dvůr s ovčínem, několik šenků a mysliven. Základní obživu obyvatelstva, kromě zemědělství, představovalo tkalcovství, necování, vyšívání, dále lesní práce, pálení vápence a výroba drasla. Proslulá byla krkounská dřevovýroba, především tradiční dřevěné malované hračky, které obec dodnes reprezentují doma i zahraničí (Křivanová 2002).

S Krounou jsou spojena významná jména – vynálezce F. Křižíka, matematika M. Pelíška, spisovatelů G. R. Opočenského, J. Doležala, F. Šímy, V. Broučka. V blízkém okolí čerpala náměty a poznatky ke svým knihám Tereza Nováková.

8.1.3.2 Současnost

V současnosti žije v Krouně a v místních částech 1 370 obyvatel, čímž se řadí k nejlidnatějším obcím mikroregionu. K obci Krouna správně náleží obecní části Čachnov, Františky, Oldřiš, Rychnov a Ruda. Všechny patří k typickým historickým vesnickým celkům tohoto mikroregionu. Obce dokládají původní charakter a zástavbu vsí na Hlinecku.

V obci je mateřská a základní škola. V místě ordinuje obvodní, dětská i zubní lékařka. Sportu slouží sokolovna, fotbalové hřiště a firemní tenisové kurty.

Nedaleko odtud se nachází chráněné přírodní území „Bahna“. Stejně jako jiná místa v regionu i tato část nabízí možnosti aktivního odpočinku v přírodě.

8.1.4 Trhová Kamenice

8.1.4.1 Historie

První písemná zpráva o osadě Kamenice pochází z roku 1349. Je pravděpodobné, že vznikala již dříve v souvislosti s kolonizační činností vilémovského kláštera. Díky své poloze u brodu byla přirozeným správním a obchodním střediskem Železných hor. Výrazný hospodářský rozmach obce nastal v 15. století, kdy nastoupila rozsáhlá železářská výroba, vzrostla produkce dřevěného uhlí a rozběhl se čilý obchodní ruch. V listině Vladislava II. roku 1499 je Trhová Kamenice dokonce uváděna jako městečko s erbem, na němž je zobrazen stříbrný dvouocasý lev v červeném poli. Oživení a zvýšení počtu obyvatel nastalo až v závěru 17. století. Na konci následujícího století měla Trhová Kamenice již 80 převážně roubených domů. Roku 1853 byla Trhová Kamenice povýšena na město. Tehdy zde žilo 850 obyvatel ve více než 100 domech. Koncem století byly obnoveny práce v žulovém lomu, kde se vyráběly dlažební kostky, rozběhlo se dolování českých granátů, byla zřízena sklárna a brusárna. Foukané skleněné vánoční ozdoby přinášejí mnohým potěšení i dnes.

K nejznámějším kulturním postavám Trhové Kamenice bezesporu patří učitel a spisovatel K. V. Rais.

8.1.4.2 Současnost

Trhová Kamenice je přirozeným centrem západní části mikroregionu. Leží v nadmořské výšce 535 m a je hlavní branou do Železných hor. K Trhové Kamenici náleží obecní části – Hluboká, Kameničky, Petrkov, Polom, Rohozná a Zubří. Posledně jmenovaná část Zubří patří k velmi hodnotným vesnickým sídlům především díky dochované půdorysné struktuře a tradiční lidové architektuře s množstvím výrazných zdobných i funkčních prvků. Hluboká, Kameničky, Petrkov a Polom patří k rázovitým osadám zasazeným do zdejší členité a zalesněné krajiny. Ve všech obecních částech dnes žije 850 obyvatel.

Trhová Kamenice a její okolí poskytuje návštěvníkům řadu možností na zajímavý pěší nebo cykloturistický výlet. Nedaleko se nachází Mlýnský a zadní rybník s vzácnou flórou i faunou ležící na naučné stezce „Krajem Chrudimky“. Přírodní koupání nabízí bývalý lom spravovaný klubem potápěčů. V zimním období je v provozu lyžařský vlek a vhodný terén pro běžecké lyžování (Křivanová, Hájek 2002).

8.1.5 Kameničky

8.1.5.1 Historie

Středověká osada vznikla na přelomu 13. a 14. století. První písemná zpráva o osídlení pochází z roku 1350 a týká se farního kostela, který byl tehdy připojen k litomyšlskému biskupství. O století později nesla osada s rychtou název Rejchlova Kamenice. Z panského ovčína založeného ve druhé polovině 18. století vznikla osada Ovčín, původně dvorcem byla pozdější osada Filipov, která se utvářela koncem 18. století v souvislosti s těžbou dřeva pro panské železářny a sklárny. V Kameničkách byl na místě starého dřevěného kostela zbudován v letech 1764-66 barokní kostel Nejsvětější Trojice. Areál doplňuje ohradní zeď, socha sv. J. Nepomuckého z roku 1723, pozdně barokní kříž a sochy sv. J. Nepomuckého a sv. Floriana z 2. poloviny 18. století. Malebnost obci dodávají také roubené chalupy a usedlosti. Koncem 19. století měla obec přes 800 obyvatel a 190 obytných stavení (Adámek 1914).

8.1.5.2 Současnost

Obec Kameničky leží v nadmořské výšce 625 m v pramenné oblasti řeky Chrudimky, která je páteřním tokem celého mikroregionu. Severně od obce se nachází nejvyšší vrchol Železných hor Pešava vysoký 697 m n. m. Jihovýchodně pod vsí leží chráněné přírodní území „Louky u Jeníkova“ se vzácnou původní flórou a faunou. Dnes žije v obci včetně obecní části Filipov 780 obyvatel (Křivanová 2002).

Kameničky a jejich okolí patří k nejvyhledávanějším cílům turistických výletů ve všech ročních obdobích. Množství značených stezek i místních cest láká příchozí vydat se do míst, která okouzila mnoho významných českých umělců.

8.1.5.3 Kultura

Na popularitě získaly Kameničky hlavně na začátku 20. století, kdy si tento podmanivý kraj s hlubokými lesy a vodními plochami oblíbila plejáda významných českých malířů v čele s krajinářem Antonínem Slavíčkem, dále R. Kremlička, G. Macoun, B. Hradečný, J. Hašek, A. Dvořáková, J. Sodomka, K. Wagner. Kameničky proslavil i spisovatel K. V. Rais, který sem umístil děj svého románu „Západ“.

Roku 2000 se zdejšími občanům podařilo opravit bývalou faru z roku 1831. Důstojné místo v ní získala Galerie Antonína Slavíčka se stálou expozicí jeho děl. K prezentaci regionálních výtvarníků slouží výstavní síň Obecního úřadu.

Kameničky jsou nositele titulu Vesnice roku ČR 2001.

8.1.6 Vysočina

8.1.6.1 Historie

Obec Vysočina vznikla v roce 1960 sloučením dříve samostatných obcí Rváčov, Svobodné Hamry, Dřevíkov, Možděnice a osad Svatý Mikuláš, Petrkov, Jančour a Veselý Kopec. Nachází se v nadmořské výšce okolo 550 m a v současnosti žije v obci Vysočina 720 obyvatel.

8.1.6.2 Rváčov

Největší obec Rváčov je poprvé zmiňována roku 1487, založena byla o století dříve podlažickým klášterem. Roku 1790 přešla ves pod nasavrcké panství. V polovině 19. století tu žilo 400 obyvatel, kteří se živili zemědělstvím a zpracováním lnu. Nedaleko za vsí v osadě Svatý Mikuláš se nachází původně renesanční kostel sv. Mikuláše s novogotickou úpravou. Osobitost tohoto celku podtrhuje několik roubených chalup v blízkosti kostela.

8.1.6.3 Svobodné Hamry

Svobodné Hamry, původně nazývané Hamr nad Kamenicí, vznikly v 15. století kolem železného hamru. V 16. století byl postaven renesanční zámek, později upravený v pseudobarokním stylu. V 19. století se stal významným kulturním centrem a místem pobytu Ing. J. Nevole, generála F. A. Zacha, F. Palackého, F. L. Riegra, K. V. Raise a řady dalších. Lidovou architekturu prezentuje především starobylá roubená hospoda a chalupa, ve které pobývali malíři F. Kaván a G. Macoun. Hamerskými rodáky byli malíři S. Nevole a G. Schulz.

8.1.6.4 Dřevíkov

Obec Dřevíkov pochází ze 16. století. Tvoří ji tradiční roubené a zděné domy soustředěné kolem návsi a skupina chalup „Na obci“. Významným prvkem byla židovská kolonizace na počátku 18. století, která na další dvě století výrazně ovlivnila život ve vsi. Dodnes zůstala částečně zachována původní zděná patrová zástavba v tzv. židovské uličce s objektem bývalé vinopalny a draslowny, školy a synagogy. Za vsí nalezneme dochovaný lesní židovský hřbitov založený roku 1740.

8.1.6.5 Možděnice

Obec Možděnice vznikla již v 15. století jako osada rolníků, lesníků a rybníčních dělníků, pracovaly tu dva hamry, mlýn a pila. Na katastru obce se nacházelo 9 rybníků. K zajímavým objektům patří starobylá kovárna, roubená škola a několik větších

zemědělských usedlostí s roubenými i zděnými budovami. Obec má výjimečně dochovanou historickou zeleň.

8.1.6.6 Veselý Kopec

Osada Veselý Kopec vznikala od 16. století a byla zastávkou „Moravské cesty“ s mlýnem, pekařstvím a šenkem. Dnes je známa především expozicí lidového stavitelství v přírodě – Souboru lidových staveb Vysočina. Jde o osadu s několika rozptýlenými usedlostmi, svažující se do údolí řeky Chrudimky, lemovaná panoramatem kopců Předního a Zadního Hradiště.

Nalezneme zde objekty dokumentující tradiční vesnicko zástavbu Hlinecka, Poličska a

Litomyšlska, Horácka i Chrudimska – roubené chalupy a roubené i zděné zemědělské usedlosti. Celým areálem Veselého Kopce prostupují drobné zemědělské a doplňkové stavby – suška ovoce, suška lnu, haltýř, úly, zvonice, kaplička, hájenka a vzácná čtrnáctiboká polygonální stodola. Zvláštností této expozice je rozsáhlý a ojedinělý soubor technických staveb na vodní pohon (Křivanová 2002).

Obr. 9: Skanzen na Veselém Kopci

Zdroj: vlastní fotografie

8.1.6.7 Kultura, sport a rekreace

Obec Vysočina je díky Souboru lidových staveb Vysočina vyhledávaným výletním cílem, během návštěvnické sezóny sem zavítá okolo 80 tisíc turistů. Muzeum v přírodě soustřeďuje lidové stavby Českomoravského pomezí a Železných hor, přibližuje životní způsob a hospodaření venkovského obyvatelstva. Od února do prosince nabízí řadu kulturních programů a národopisných akcí.

Obcemi prochází naučná stezka „Krajem Chrudimky“ a cyklotrasy č. 1 Praha – Brno a č. 18. Ve Svobodných Hamrech provozuje Golf-Country Club přírodní golfové hřiště s 9 jamkami. Jezdecký oddíl Cavalo Club nabízí celoročně výcvik i rekreační vyjížďky na koních.

Koupání a vodní sporty poskytují rybníky v Možděnici a nedaleký rybník Dlouhý. V zimním období je zde ideální prostředí pro bruslení, rekreační sáňkování a lyžařské sporty.

8.1.7 Další turistické zajímavosti

8.1.7.1 Svratouch

Obec Svratouch leží v nadmořské výšce 665 m a je spolu s Chlumětínem nejvýše položenou obcí mikroregionu. V současnosti žije ve Svratouchu 890 obyvatel a v katastru obce se nachází státní meteorologická stanice. Obecní částí je osada Karlštejn, poprvé připomínaná roku 1789. Její výraznou dominantu tvoří lovecký zámek zbudovaný hrabětem Kinským v 70. letech 18. století. Stavba je dobovým

Obr. 10: Lovecký zámek Karlštejn

Zdroj: <http://www.cyklostranky.cz/>

dokumentem romantické nálady vrcholného baroka a dnes slouží k rekreačním účelům. Centrální hřbet Žďárských vrchů, který prochází i osadou Karlštejn, tvoří zároveň evropskou rozvodnici dělící úmoří Černého a Severního moře.

8.1.7.2 Herálec

Herálec leží v severní části kraje Vysočina při řece Svratce v nadmořské výšce 642 m, obklopen podhorskými poli a loukami uprostřed žďárských lesů. Herálec je jednou z obcí dané oblasti, která představuje centrum turistického ruchu a je nástupním místem k cestě do centrální části Českomoravské vrchoviny. V katastru obce leží nejvyšší vrchol mikroregionu Kamenný vrch vysoký 802 m n. m. Vedou zde turistické trasy na Žákovu horu (810 m n. m.) a Devět skal (836 m n. m.) a místní cyklostezky. Za návštěvu jistě stojí pralesní rezervace s naučnými stezkami na Žákově hoře, či prameniště Svratky Stříbrná studánka.

8.1.7.3 Hamry

Obec Hamry leží v malebné krajině okolo řeky Chrudimky v nadmořské výšce 585 m. Ve vsi, dříve zvané Přerostlé (později Přerostlé Hamry), dnes žije 230 obyvatel. V letech 1907-1912 byla na horním toku Chrudimky postavena jedna z nejstarších sypaných hrází v Čechách. Přehradní nádrž Hamry je v současnosti zdrojem pitné vody pro Hlinecko, Trhovokamenicko a Havlíčkovobrodsko. Procházka kolem přehrady skýtá krásné scenérie tohoto koutu Vysočiny, v zimním období poskytuje ideální terén pro běžecké lyžování.

8.1.7.4 Bojanov

Obec Bojanov se nachází v malebném údolí řeky Chrudimky, mezi přehradními nádržemi Seč a Křižanovice, v nadmořské výšce 428 m. Patří k nejstarším obcím v Železných horách. V současnosti trvale žije v Bojanově a obecních částech 700 obyvatel. Bojanov a jeho okolí je díky krásné přírodě i nedaleké přehradní nádrži Seč vyhledávaným rekreačním místem. Zdejší pstruhové vody skýtají dobré podmínky pro milovníky rybolovu. Okolí je protkáno několika značenými turistickými stezkami. Za návštěvu jistě stojí pozůstatky hradu Oheb nad sečskou přehradou či nedaleká zřícenina hradu Lichnice.

8.1.7.5 Vortová

Obec Vortová leží v nadmořské výšce 612 m obklopena hlubokými lesy vyhlášenými množstvím hub. Obec patří svým urbanistickým a architektonickým výrazem i přírodním prostředím k nejhodnotnějším vesnickým sídlům mikroregionu. V současnosti má Vortová 240 obyvatel. Milovníky koupání přivítají rybníky Zlámanec a Utopenec. V obci se každoročně pořádá masopustní obchůzka s tradičními lidovými maskami a neodmyslitelným masopustním veselím, která již vešla do povědomí široké veřejnosti (Křivanová 2002).

8.2 Materiálně technická základna cestovního ruchu

8.2.1 Kapacity zařízení hromadného ubytování v mikroregionu Hlinecko

Tato kapitola je věnována ubytovacím službám, které jsou nabízeny v mikroregionu Hlinecko. Vlastním vyhledáváním a spoluprací s paní Ing. Jandovou jsem zjistil přehled všech ubytovacích zařízení podle obcí poskytující hromadné ubytování, jejich kapacitu a vytíženost.

Do této kategorie hromadného ubytování patří:

- hotely a motely,
- penziony,
- chaty a ubytovny,
- rekreační střediska a areály,
- chatové osady.

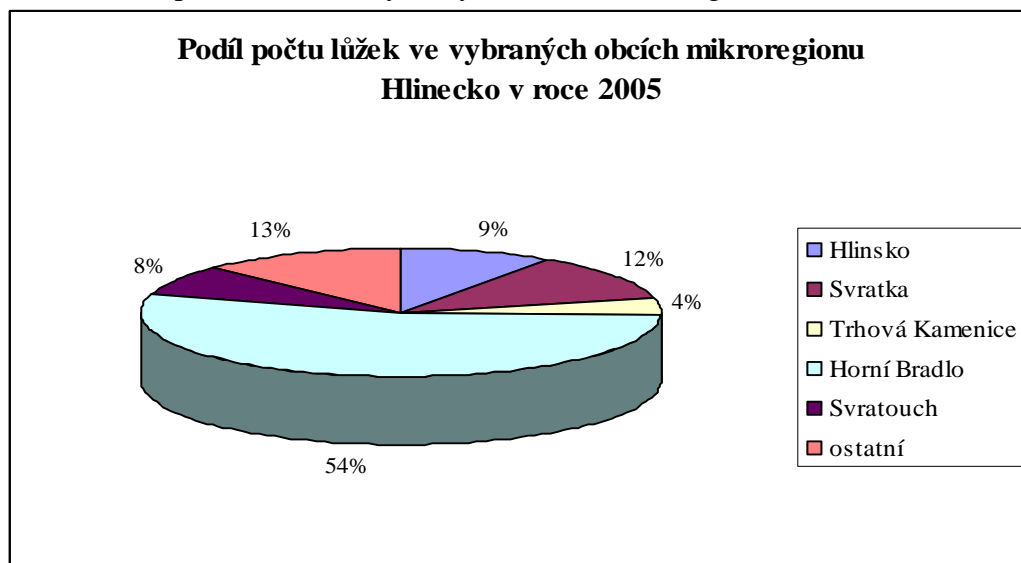
U každého ubytovacího zařízení je uvedena obec, ve které se nachází, název zařízení, počet lůžek a telefonní kontakt. Ubytovací zařízení jsou nerovnoměrně rozložena, přičemž nejvíce jich je v atraktivních částech mikroregionu Hlinecko a ve větších obcích mikroregionu v Hlinsku a ve Svatce.

Tab. 9: Přehled ubytovacích zařízení v mikroregionu Hlinecko v roce 2005

OBECE	UBYTOVÁNÍ	KAPACITA	TEL. KONTAKT
Bojanov	Penzion Čtyřlístek	35	455 676 290
Dědová	-	-	-
Hamry	-	-	-
Herálec	Hotel Žákova hora Penzion Majka	22 -	616 663 133 -
Hlinsko	Hotel Styl Penzion na Betlémě Penzion Zlatá Studna	60 5 15	469 311 532 469 311 770 469 314 638
Hodonín	-	-	-
Holetín	-	-	-
Horní Bradlo	Penzion U Kozlů Šarz Vršov Rekreační areál R-SA Vršov Rekreační střed. Vlašťovka	50 - 160 250	469 338 216 469 338 247 469 338 179 469 338 251
Chlumětín	Škola v přírodě	-	-
Jeníkov	-	-	-
Kameničky	Penzion Na Chrudimce	12	608 002 059
Kladno	-	-	-
Krásné	-	-	-
Krouna	-	-	-
Miřetice	-	-	-
Otradov	-	-	-
Pokřikov	-	-	-
Raná	Motorest Čertovina	30	469 313 168
Studnice	-	-	-
Svratka	Hotel Mánes Hotel Žďas Česká Cikánka Ubytovna TJ Mars Svratka Penzion Vysočina Penzion Rojana	30 35 25 - 12	616 662 483 566 662 611 566 662 405 566 662 354 566 662 260
Svratouch	Penzion Camping-„Náš sen“ Zámek Karlštejn Penzion Naděje Penzion – Dana Kynclová	- 45 12 8	566 662 410 566 662 607-9 605 564 906 566 662 440
Tisovec	-	-	-
Trhová Kamenice	Hotel Slávie	35	469 333 226
Včelákov	Zámeček na Babákách		469 355 369
Vítanov	-	-	-
Vojtěchov	-	-	-
Vortová	-	-	-
Všeradov	-	-	-
Vysočina	Penzion U Kaštanu U Doležalu (rod. domek) U Josku (rod. domek)	10 - -	454 333 472 - 454 211 158

Zdroj: <http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3509&category=>

Graf 6: Podíl počtu lůžek ve vybraných obcích mikroregionu Hlinecko v roce 2005

Zdroj: <http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3509&category=>

Celkový počet lůžek je asi 821. Z hlediska prostorového rozmístění podílu lůžek v jednotlivých obcích jednoznačně vede obec Horní Bradlo nedaleko Trhové Kamenice, která má největší podíl počtu lůžek, a to 54 %. Je to dáno tím, že se zde nalézají velké rekreační areály a střediska s velkou ubytovací kapacitou. Na dalším místě je s velkým odstupem Svratka, dále Hlinsko a Svratouch. Ostatní obce mají podíl zanedbatelný.

8.2.2 Kapacity zařízení individuálního ubytování v mikroregionu Hlinecko

Do této kapitoly jsou zahrnuty objekty individuální rekreace. Z velké části se jedná o využití původních venkovských chalup, které byly díky tomu zachovány k víkendovému odpočinku lidí z větších měst. Hlavní vlna rozvoje využívání chalup začala v 60. letech 20. století. Zásadními faktory rozvoje chalupaření byla politická situace, rozvoj automobilismu a urbanizace měst, v našem regionu především rozvoj krajského města Pardubic.

Tab. 10: Počet objektů individuálního cestovního ruchu v mikroregionu Hlinecko v roce 2005

OBEC	NEOBYDLENÉ DOMY				POČET LŮŽEK*	
	Obydlené přechodně		Slouží k rekreaci			
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Bojanov	0	0	84	5,5	336	5,5
Dědová	0	0	28	2,0	112	2,0
Hamry	1	1,1	29	1,9	116	1,9
Herálec	2	2,1	105	7,0	420	7,0
Hlinsko	22	23,1	112	7,4	448	7,4
Hodonín	0	0	12	0,8	48	0,8

Holetín	8	8,5	47	3,1	188	3,1
Horní Bradlo	5	5,3	99	6,5	396	6,5
Chlumětín	1	1,1	30	2,0	120	2,0
Jeníkov	0	0	15	1,0	60	1,0
Kameničky	3	3,2	39	2,6	156	2,6
Kladno	0	0	16	1,0	64	1,0
Krásné	0	0	23	1,5	92	1,5
Krouna	4	4,3	152	10,0	608	10,0
Miřetice	3	3,2	113	7,4	452	7,4
Otradov	4	4,3	23	1,5	92	1,5
Pokřikov	1	1,1	12	0,8	48	0,8
Raná	1	1,1	24	1,6	96	1,6
Studnice	3	3,2	38	2,5	152	2,5
Svratka	16	17,0	93	6,1	372	6,1
Svratouch	0	0	76	5,0	304	5,0
Tisovec	2	2,1	23	1,5	92	1,5
Trhová Kamenice	4	4,3	95	6,3	380	6,3
Včelákov	3	3,2	73	4,8	292	4,8
Vítanov	1	1,1	42	2,8	168	2,8
Vojtěchov	0	0	20	1,3	80	1,3
Vortová	1	1,1	32	2,1	128	2,1
Všeradov	1	1,1	28	1,8	112	1,8
Vysočina	8	8,5	33	2,2	132	2,2
CELKEM	94	100,0	1 516	100,0	6 064	100,0

Zdroj: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/regionalni_udaje

Pozn.: *Počet lůžek je počítán na neobydlené domy sloužící k rekreaci (x 4).

8.2.3 Hodnocení ubytovacích služeb

Rozmístění ubytovacích služeb, především kapacit hromadného ubytování, je podle mého názoru velmi nerovnoměrné a v jejich rozmístění se projevují podmínky daných obcí. Koncentrace těchto zařízení je v Hlinsku, které je atraktivní lokalitou v centru mikroregionu a snadno dostupné jak silniční tak železniční dopravou. Druhou obcí s větší koncentrací hromadného ubytování je Svratka, která leží v jižní části mikroregionu a je vstupní branou do Žďárských vrchů. Velmi zajímavá je situace v Horním Bradle, kde je velké množství ubytovacích míst díky velkým rekreačním areálům. Mezi ostatními obcemi jsou už rozdíly minimální. Nejnižší kapacity mají malé obce jako Bojanov, Vítanov atd. V mikroregionu je velký nedostatek levnějšího ubytování (v soukromí, bývalé školní areály atd.) například pro turisty a cykloturisty, kteří navštěvují mikroregion v hojném počtu, ale nechtějí zbytečně utrácet velké peníze za ubytování v hotelech a penzionech.

Menší nerovnoměrnost se projevuje také u objektů individuální rekreace. Přesto mírně převyšují obce Krouna, Herálec a také Trhová Kamenice a Horní Bradlo, díky atraktivnímu

přírodnímu prostředí. Naopak město Hlinsko má oproti ostatním obcím poměrně malé množství individuálního ubytování, protože jde o město s převahou trvale obytné funkce.

8.2.4 Stravovací kapacity v mikroregionu Hlinecko

Stravování je nedílnou a velmi významnou složkou cestovního ruchu. Ne pokaždé je stravování součástí ubytovacích služeb a na druhou stranu ne vždy musí stravovací kapacity mít služby ubytovací. U každého stravovacího zařízení je uvedena obec, ve které se nachází, název, kapacita a telefonní kontakt.

Tab.11: Počet stravovacích zařízení v jednotlivých obcích mikroregionu Hlinecko v roce 2005

OBEC	POČET STRAVOVACÍCH ZAŘÍZENÍ
Bojanov	1
Dědová	-
Hamry	1
Herálec	3
Hlinsko	14
Hodonín	-
Holetín	1
Horní Bradlo	3
Chlumětín	1
Jeníkov	2
Kameničky	2
Kladno	-
Krásné	1
Krouna	2
Miřetice	1
Otradov	-
Pokřikov	-
Raná	1
Studnice	-
Svratka	4
Svratouch	2
Tisovec	-
Trhová Kamenice	3
Včelákov	2
Vítanov	-
Vojtěchov	-
Vortová	1
Všeradov	1
Vysočina	3
CELKEM	49

Zdroj: <http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3509&category=>

8.2.5 Hodnocení stravovacích služeb

Celkový počet stravovacích zařízení je 49. Prostorové rozmístění stravovacích služeb je oproti ubytovacím zařízení méně nerovnoměrné. Největší zastoupení má samozřejmě centrum mikroregionu Hlinsko, a to 14 stravovacích zařízení. Ostatní obce mikroregionu se pohybují v rozmezí 1 – 4 zařízení v obci. V celém mikroregionu chybí stravovací služby vyšších kategorií, což se objevilo i jako problém, který vidí sami provozovatelé v obcích. V některých menších obcích mikroregionu Hlinecko jako jsou například Dědová nebo Studnice chybí stravovací zařízení úplně.

8.2.6 Sportovní vyžití v mikroregionu Hlinecko

Častou náplní víkendů a období dovolených bývá aktivní trávení volného času – sport. Sport je vhodný nejen pro udržení výborné fyzické kondice, ale také pro relaxaci a odreagování od každodenních starostí. V této kapitole vám nabízím několik druhů sportovních aktivit, které jsou provozovány a postupně rozvíjeny v celém mikroregionu Hlinecko.

Ze sportovních areálů jsem se zaměřil na místa, která lze využít co největším počtem návštěvníků a mohou být provozována rekreační formou. Mikroregion Hlinecko má velmi dobré podmínky pro provozování sportovních disciplín, jako je plavání, lyžování (sjezdové i běžecké) a turistika. Kromě nich i pro nové směry, jako je cykloturistika, horská kola, tenis a mnoho sportovních odvětví. Vedle nich jsou to ještě zaměření speciální jako je například horolezectví, jezdectví či dnes velmi oblíbený golf.

8.2.6.1 Plavání a koupání

V letních měsících jsou pro návštěvníky k dispozici rybníky, lomy nebo přírodní koupaliště po celém mikroregionu – rybník Dlouhý, Januš u Všeradova, rybník „Panský“ v Krouně, rybník ve Svratouchu, Zlámanec u Vortové, koupaliště v Horním Bradle, Chlumětíně, Rané a Svatce.

Celoroční možnost koupání poskytuje krytý plavecký bazén v Hlinsku, který nabízí i několik dalších služeb – saunu, solárium, fitness, squash či masáže. V areálu můžete využít příjemného posezení v kavárně s výhledem přímo na plavecký bazén. V provozu je také plavecký bazén v hotelu Žďas ve Svatce (propagační materiál Mikroregion Hlinecko 2004).

8.2.6.2 Vodní turistika a sporty

Vodní turistika má v mikroregionu velmi omezené možnosti. Pouze nedaleká Sečská přehrada na řece Chrudimce poskytuje možnost provozování vodních sportů (kanoistika,

jachting, jízda na vodních lyžích, sportovní potápění atd.). Využít lze také řeku Chrudimku, ale pouze na jaře nebo po vydatnějších deštích a sice v úseku mezi Trhovou Kamenicí a Horním Bradlem a dále směrem k Sečské přehradě. Chrudimka nemá nebezpečná místa.

8.2.6.3 Zimní sporty

Mikroregion Hlinecko disponuje v zimě vzhledem ke své poloze příznivými sněhovými podmínkami. Díky tomu patří k nejrozšířenějšímu sportu v mikroregionu právě lyžování. Provozuje se nejen běžecké, ale také sjezdové lyžování. Lyžařské areály v Hlinsku, Svratce a Trhové Kamenici nám nabízejí nepřeborné množství služeb. Běžecké trasy, obklopené nádhernou krajinou, se nacházejí po celém mikroregionu Hlinecko.

Trasy na běžecké lyžování protínají mikroregion Hlinecko „křížem krážem“. Vzhledem k poloze mikroregionu se tak dostanete do dvou chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory. Naskýtá se tak pohled na samotné Hlinsko, ale také na okolní obce, Hamerskou přehradu, Volákův kopec u Kameniček nebo Žákovu horu nedaleko Herálce (propagační materiál Mikroregion Hlinecko 2004).

Ski areál - Hlinsko

Hlinecký areál tvoří 3 vleky, jejichž délka je cca 250 m. Kapacita vleku je 1.500 os./hod. V případě nepříznivých sněhových podmínek jsou lyžařské svahy zasněžovány uměle prostřednictvím sněžných děl. Povrch svahu je upravován pomocí rolby. Díky umělému osvětlení se provozuje i večerní lyžování.

Mezi nabízené služby patří půjčovna lyží, snowboardu, občerstvení, bezplatné parkoviště s WC. V těsné blízkosti areálu naleznete ubytování a stravování v hotelu Styl. SKI BUS - jedná se o zavedenou autobusovou linku z Pardubic a Chotěboře k lyžařskému areálu.

Ski areál - Svratka

Vlek o délce 400 m má kapacitu 400 os./hod. Pro děti je k dispozici dětský lanový vlek. Svah je upravován rolbou. Při nepříznivých podmínkách je svah udržován pomocí sněžného děla. I zde umělé osvětlení umožňuje možnost večerního lyžování.

Obr. 11: Sjezdovka v Hlinsku

Zdroj: <http://www.hlinsko.cz/>

Využit můžete vytápěného stanu k posezení a možnosti občerstvení. Ve Svatce je provozována lyžařská škola. K nabízeným službám patří půjčovna lyží, snowboardu a bezplatné parkoviště.

Ski areál - Trhová Kamenice

Lyžařský svah tvoří 2 vleky dlouhé 220 m. Příznivé podmínky jsou vhodné pro začínající lyžaře a děti. Mezi poskytované služby patří občerstvení a parkoviště vzdálené cca 150 m od svahu.

Raritou v mikroregionu Hlinecko je rychlobruslařská dráha ve Svatce, jediná přírodní dráha v České republice.

8.2.6.4 Turistika a cykloturistika

Mikroregion Hlinecko je protkán sítí cyklotras a turistických tras vybízejících k návštěvě kouzelných zákoutí celého mikroregionu – prales v Horním Bradle, lovecký zámek Karlštejn ve Svatouchu nebo pramen Chrudimky nedaleko Filipova. Některý z turistických výletů můžete mimo jiné zakončit pohledem z rozhledny Zubří u Trhové Kamenice.

8.2.6.5 Horolezectví

Na území mikroregionu Hlinecko, především v jižní části na Svratecku, se nachází několik skalních útvarů Žďárských vrchů. Jedná se o horolezecké terény v přírodních rezervacích, která vyžadují určitá omezení vyplývající z pravidel sportovního lezení v CHKO. Mezi nejznámější skalní útvary poskytující horolezecký terén patří Čtyři palice. Skály jsou složeny z pevné dvojslídne ortoruly a byly vytvořeny procesem mrazového zvětrávání ve starších čtvrtohorách. Na vrcholu vás zaujmou čtyři výrazné bloky - palice, které se jmenují Sfinga, Kobyla, Paličák a Bašta (<http://www.zdarskevrchy.cz/>).

Mezi jiná, avšak stejně struktivní místa umožňující horolezení patří Velké Perničky, Devět skal, Milovské Perničky, Pasecká skála, Lisovská skála nebo Dráteničky.

8.2.6.6 Jezdeckví a agroturistika

Ti, kteří se rádi dívají na svět z koňského hřbetu, mohou navštívit jezdecký oddíl Cavalo Club a Victoria Club ve Svobodných Hamrech. V programu jsou připraveny nejen vyjížďky do krásné přírody v okolí, ale také výcvik.

8.2.6.7 Speciální sportovní vyžití

K místům vhodným pro provozování sportu patří sportovní areál „Olšinky v Hlinsku a sportovní areál ve Svatce. K dispozici jsou zde tenisové kurty (tenis získává v posledních

letech stále větší popularitu mezi lidmi), volejbalové hřiště, fotbalová hřiště, hřiště na házenou a zastřešená ledová plocha, která je v jarních a letních měsících využívána pro in-line.

Sportovní areály Hlinsko:

- Krytý bazén, squash, sauna, solárium, masáže, fitness
- Sportovní areál Olšinky - 2 travnatá fotbalová hřiště (FC Hlinsko)
 - 4 tenisové kurty (TK Hlinsko)
 - 3 volejbalové hřiště (SKO Hlinsko)
 - hřiště na házenou (1. liga národní házené žen)
 - krytý zimní stadion (HC Hlinsko)
- Ski areál Hlinsko – sjezdovka (Ski klub Hlinsko)
- Sportovní hala ZŠ Ležáků (SK Arsenal Hlinsko – futsal)

Sportovní areály Svatka:

- Tenisový kurt
- Sjezdovka Svatka
- Ski areál Svatka – běžecké lyžování
- Golfové hřiště Svatka (Golf Club Svatka 1932)

V současné době je stále více vyhledávaným sportem **golf**. K dispozici je devítijamkové golfové hřiště Golf-Country Club ve Svobodných Hamrech a golfové hřiště s 9-ti jamkami ve Svatce, vybudované již v šedesátých letech. Rozkládá se v krásné chráněné krajinné oblasti Českomoravské vrchoviny. (propagační materiál Mikroregion Hlinecko 2004).

Obr. 12: Golfové hřiště ve Svatce

Zdroj: <http://www.golf-brno1932.cz/>

8.3 Dopravní dostupnost

Mikroregion Hlinecko má strategicky výhodnou polohu mezi Čechy a Moravou. Dopravní koncepce je ovlivněna nadřazenými státními a mezinárodními potřebami, stejně tak potřebami mikroregionu, zejména v oblasti cestovního ruchu. Hlavní centrum mikroregionu, město Hlinsko, je od hlavního města Prahy vzdáleno asi 110 km. Nejbližší mezinárodní letiště se nachází v Pardubicích, které jsou vzdáleny asi 45 km.

Dopravní dostupnost v mikroregionu Hlinecko lze posuzovat z několika pohledů. Pro posouzení jsem zvolil nejdříve jednotlivé druhy dopravy zastoupené na území mikroregionu a nakonec celkově zhodnotil dopravní dostupnost celého území. Při posuzování jsem vycházel také z turistické mapy mikroregionu Hlinecko (v měřítku 1 : 60 000, rok vydání 2004). Doprava je v mikroregionu zabezpečována jak železnicí, tak poměrně rozsáhlou sítí silnic I., II. a III. třídy, které činí přístupnými i ta nejodlehlejší místa Hlinecka.

8.3.1 Silniční doprava

Celé území mikroregionu Hlinecko je protkáno hustou silniční sítí. Na dálnici D-1 Praha – Brno navazuje v Humpolci silnice I. třídy I/34 Havlíčkův Brod – Polička. Na této silnici leží obce Chlum, Hlinsko, Kladno a Krouna. Silnice I. třídy I/37 Ždírec nad Doubravou – Chrudim prochází obcemi Vysočina a Trhová Kamenice. Silnice II. třídy II/343 protíná mikroregion od západu, vede z Horního Bradla přes Trhovou Kamenici, Vysočinu, Hlinsko, Jeníkov, Kameničky do Svatky. Silnice II/350 spojuje Svatku s Herálcem, II/354 Křižánky, Svatku, Krounu a Skuteč. Silnice II/355 spojuje Hlinsko, Holetín, Chrast, silnice II/344 Horní Bradlo, Javorné, Hodonín a Nasavrky. Zbývající území je dostupné silnicemi III. třídy.

Silnice I. třídy I/34:

České Budějovice (I/3) - Třeboň (I/24) - Jindřichův Hradec (I/23) - Jarošov nad Nežárkou (I/23) - Pelhřimov (I/19) - Humpolec (D1, 90. km) - Havlíčkův Brod (I/38) - Pohled (I/19) – Ždírec nad Doubravou (I/37) - Svitavy (I/43) - Koclířov (I/35)

- celková délka asi 203 km

Silnice I. třídy I/37:

Trutnov (I/14, I/16) - Jaroměř (I/33) - Hradec Králové (I/31) – Ohrazenice (I/36) - Pardubice (I/36) - Chrudim (I/17) – Ždírec nad Doubravou (I/34) - Žďár n. Sázavou (I/19) - Velká Bíteš (D1, 162. km)

- celková délka asi 145 km

Autobusová spojení jednotlivých obcí mikroregionu Hlinecko:

600130	Havlíčkův Brod, Nasavrky, Lukavice, Slatiňany, Chrudim, Pardubice (<i>Trhová Kamenice</i>)
600340	Ždírec nad Doubravou, Slavíkov, Křemenice, <i>Trhová Kamenice</i>
600370	Chotěboř, Křemenice, <i>Horní Bradlo</i>
600660	Ledeč n/Sáz., Havlíčkův Brod, Chotěboř, Chrudim, Pardubice, Hradec Králové (<i>Trhová Kamenice</i>)
610170	Hradec Králové, Pardubice, Humpolec, Jindřichův Hradec, České Budějovice (<i>Trhová Kamenice</i>)
610650	Hradec Králové, Pardubice, Žďár nad Sázavou, Třebíč, Znojmo (<i>Trhová Kamenice</i>)
620008	<i>Krásné, Horní Bradlo</i> , Nasavrky, Libáň (<i>Hodonín</i>)
620130	<i>Hlinsko</i> , Ždírec nad Doubravou, Krucemburk, Hluboká, Radostín (<i>Studnice, Chlum</i>)
620320	<i>Hlinsko, Všeradov, Trhová Kamenice, Horní Bradlo</i> (<i>Vítanov</i>)
620330	<i>Hlinsko</i> , Pardubice, Hradec Králové, Jičín, Turnov, Nová Paka, Liberec (<i>Vysočina, Trhová Kamenice</i>)
620330	<i>Hlinsko, Rváčov, Trhová Kamenice</i> , Nasavrky (<i>Horní Bradlo</i>)
620340	<i>Hlinsko, Miřetice</i> , Slatiňany, Chrudim (<i>Hlinsko Srní, Včelákov, Trhová Kamenice</i>)
620350	<i>Hlinsko</i> , Chrast u Chrudimi, Chrudim (<i>Holetín, Včelákov, Tisovec</i>)
620360	<i>Hlinsko, Dědová, Krouna, Otradov, Proseč, Borová</i> (<i>Kladno</i>)
620370	<i>Hlinsko, Herálec</i> (<i>Hamry, Vortová</i>)
620400	Luže, Skuteč, Žďárec u Skutče, <i>Svratka</i> (<i>Raná, Vojtěchov, Pokřikov, Krouna, Kladno, Svratouch</i>)
620140	<i>Hlinsko, Kameničky, Dědová, Svratka, Svratouch</i> (<i>Jeníkov, Chlumětín</i>)
620420	<i>Hlinsko</i> , Vojnův Městec, Krucemburk, Škrdlovice, Žďár n/Sáz. (<i>Studnice</i>)
620421	<i>Horní Bradlo</i> , Seč, Prachovice
620430	<i>Miřetice</i> , Skuteč (<i>Tisovec</i>)
620440	<i>Hlinsko, Kladno, Skuteč</i> (<i>Vojtěchov, Krouna, Pokřikov, Raná</i>)
620460	<i>Hlinsko, Horní Holetín, Skuteč</i> (<i>Raná, Vojtěchov, Pokřikov</i>)
620480	<i>Krouna, Svratka, Skuteč</i> , Chrudim, Pardubice, Hradec Králové (<i>Svratouch</i>)
620490	<i>Hlinsko</i> , Seč, Čáslav, Praha (<i>Vysočina, Trhová Kamenice, Horní Bradlo</i>)
620810	Chrudim, Nasavrky, <i>Trhová Kamenice, Horní Bradlo</i> , Vršov
620850	Chrudim, Liboměřice, <i>Bojanov</i> , Seč
620860	Chrudim, Morašice, Skupice, <i>Bojanov</i> , Hrbokov

620870	<i>Hlinsko, Miřetice, Chrudim</i> (<i>Holetín, Vřelákov</i>)
620871	Chrudim, Smrřek, <i>Miřetice, Vřelákov</i>
620950	Chrudim, řekovice, <i>Bojanov</i> , Hrbokov, Břstviný
630084	Jiřín, Hradec Králové, Pardubice, Chrudim, Jihlava (<i>Bojanov</i>)
680023	Polička, řáslav, Praha (<i>Krouna, Kladno, Hlinsko, Chlum</i>)
680762	Polička, Proseř, řáslav (<i>Krouna</i>)
700938	Ústí n/Orl., Litomyřl, Havlířkřv Brod, Jihlava, řeské Budějovice (<i>Krouna, Hlinsko</i>)
720308	Brno, řďár n/Sáz., Chrudim, Hradec Králové, Vrchlabí, řpindlerřv Mlýn (<i>Hlinsko, Trhová Kamenice</i>)
760430	Jihlava, Havlířkřv Brod, Chrudim, Pardubice, Hradec Králové (<i>Trhová Kamenice</i>)
830020	Znojmo, řďár n/Sáz., Hradec Králové (<i>Trhová Kamenice</i>)
840126	řďár n/Sáz., Pardubice, Hradec Králové (<i>Trhová Kamenice</i>)
840701	<i>Svratka, Hlinsko, Seř, Ronov n/Doubravou, Praha</i> (<i>Kaneničky, Trhová Kamenice, Horní Bradlo</i>)
950106	Jeseník, řumperk, Svitavy, Havlířkřv Brod, Jihlava (<i>Krouna, Hlinsko</i>)
178100	Praha, řáslav, Chotěboř, <i>Hlinsko, Svratka, Polička</i> (<i>Hlinsko Chlum, Kameničky, Krouna</i>)
320005	řeské Budějovice, Pelhřimov, Humpolec, Pardubice, Hradec Králové (<i>Trhová Kamenice</i>)

Zdroj: Křivanová, M., Hájek, M. (2002): Mikroregion Hlinecko. Hlinsko, Grafies, 67 s.
Pozn.: V závorkách a kurzívou jsou vyznařeny obce mikroregionu Hlinecko.

8.3.2 řelezniční doprava

Územím mikroregionu procházejí dvě řelezniční tratě. Trať Pardubice – Havlířkřv Brod (spoj ř. 238) prochází obcemi Pokřikov, Raná, Vojtěchov, Holetín, Hlinsko a Vítanov. Tato trať navazuje na hlavní vnitrostátní i mezinárodní řelezniční tepny v krajské městě Pardubice nebo v Havlířkově Brodě. Trať řďárec u Skutče – Svitavy (spoj ř. 261) prochází obcemi Krouna a řachnov. Obě tyto tratě nejsou elektrifikované, nejvíce jsou využívány k osobní přepravě (Křivanová 2002).

8.3.3 Speciální druhy dopravy

Mezi speciální druhy dopravy bych zařadil pouze lyžařské vleky, které se využívají v zimním období a jsou součástí zimních středisek. Tyto střediska pro zimní sporty najdeme v Hlinsku (3 lyžařské vleky), ve Svratce (1 lyžařský vlek) a v Trhové Kamenici (2 lyžařské vleky). Jinak se v regionu nevyskytují jiné speciální druhy dopravy.

8.3.4 Cyklotrasy a cyklostezky

V posledních letech došlo k velkému nárůstu zájemců o cykloturistiku. A právě proto jsou vytyčovány stále nové a nové cyklotrasy a cyklostezky. Cyklostezky (cykloturistické trasy) jsou komunikace, které jsou určeny výhradně pro cykloturisty (nejezdí zde automobily). Naopak cyklotrasy jsou převážně vedeny po silnicích a místních komunikacích. Tuto práci u nás obstarává Klub českých turistů. Cyklotrasy se dělí na jednotlivé kategorie: hlavní trasy I. třídy, hlavní trasy II. třídy, vedlejší trasy III. třídy a vedlejší trasy IV. třídy.

V našem regionu je mnoho doporučených cyklotras. Okolím Hlinska prochází i několik celostátních i mezinárodních značených cyklotras. Díky rozsáhlým lesům v okolí a husté síti cest se dá vyjíždět do okolí i mimo doporučené nebo značené cesty. Většina úseků je poměrně dobře sjízdná a plná zajímavých úseků.

Cyklotrasy I. třídy:

- 1 Nový Dvůr – Tišnov – Hlinsko – Seč – Ronov n. D. (149 km)

Cyklotrasy II. třídy:

- 16 Hlinsko – Jihlava – Telč – Slavonie (125 km)
18 Hlinsko – Skuteč – Vysoké Mýto - Choceň - Žamberk - Č. Petroviče (98 km)

Cyklotrasy IV. třídy:

- 4112 Sezemice - Tuněchody - Chrudim - Slatiňany - Křižanovice - Krásné - H. Bradlo
4113 Slatiňany - Lukavice - Ctětín - Vranov - Trh. Kamenice
4114 Seč - Bojanov - Nasavrky - Miřetice - Žďárec u Skutče
4115 Ústupy - H. Bradlo - Travná - Kameničky - Rohozná – Ležáky
4120 Vysoká n.L - Dašice - Úhřetice - Kočí - Nabočany - Zaječice, žst - Včelákov - Hlinsko - Studnice - Svratouch – Čachnov
4121 Uhersko - Chroustovice - Chrast - Horka - Smrček - Žumberk - Vížky - Drahotice - Nasavrky - Trhová Kamenice
4180 N. Hradý - Proseč - Rychnov - Svratouch - Č. Herálec
4184 Zelená křižovatka - Čtyři Palice, rozc. - České Milovy

Zdroj: <http://prasily.colweb.cz/index.htm>

9. Organizace a propagace cestovního ruchu

V mikroregionu Hlinecko se nacházejí dvě informační centra, a sice v Hlinsku a ve Svatce. Informační centrum v Hlinsku je umístěno v budově Městského úřadu, odbor kultury a sportu.

V informačních centrech je možno získat informace:

- o ubytovacích a stravovacích kapacitách v mikroregionu,
- o službách a zajímavostech v Hlinsku a okolí,
- získat volné propagační materiály,
- zakoupit zajímavé regionální publikace, pohlednice, mapy atd.,
- o kulturním a sportovním dění v mikroregionu,
- prodej vstupenek,
- příjem inzerce do Hlineckých novin.

Kromě informačních center v Hlinsku a ve Svatce je možno získat informace na každém městském nebo obecním úřadě:

1. Městský úřad Hlinsko, Poděbradovo náměstí 1, 539 01
2. Městský úřad Svatka, Palackého 30
3. Obecní úřad Trhová Kamenice, Raisovo náměstí 4
4. Obecní úřad Krouna, Krouna 218
5. Obecní úřad Herálec, Herálec 80
6. Obecní úřad Kameničky, Kameničky 139

Mimo informačních center a městských, resp. obecních úřadů lze informace získat na internetových stránkách jednotlivých obcí mikroregionu Hlinecko, které jsou na velmi dobré úrovni. Nabízejí přehled o historii, historických lokalitách, pozvánky na pravidelné akce, výlety do okolí a mnoho dalších zajímavých informací pro každého návštěvníka.

Internetové stránky:

- <http://www.hlinsko.cz/>
- <http://www.hlinecko.cz/>
- <http://www.hlineckoregion.cz/>
- <http://www.svatka.com/>

10. Dotazníkové šetření (anketa)

10.1 Úvod

Předpokladem tvorby regionálního turistického produktu je dobrá znalost struktury návštěvníků vybraného území, jejich preferencí ve výběru cílů a forem trávení volného času, jejich očekávání a požadavků.

Jako podklad pro návrh opatření vedoucích k tvorbě regionálního turistického produktu bylo realizováno terénní šetření s cílem poznat současnou strukturu návštěvníků vybraného území. Šetření bylo prováděno prostřednictvím dotazníku (ankety), který vyplňoval tazatel na základě odpovědí náhodně oslovených respondentů. Šetření bylo prováděno v lokalitě skanzenu Veselý Kopec nedaleko Hlinska v Čechách, kde bylo možné očekávat větší frekvenci výskytu návštěvníků, protože zde právě probíhalo každoroční posvícení, které navštěvuje mnoho turistů nejen z blízkého okolí, ale z celé České republiky.

Šetření probíhalo dne 10. září 2005 od 9 do 15 hodin. Celkem bylo získáno 57 dotazníků.

10.2 Demografická struktura respondentů

Oslovil jsem dospělé osoby různých věkových skupin a přibližně v rovnováze muže i ženy. To se mi v zásadě podařilo, a proto nebylo nutné upravovat demografickou strukturu respondentů dodatečným vylučováním některých dotazníků ze souboru.

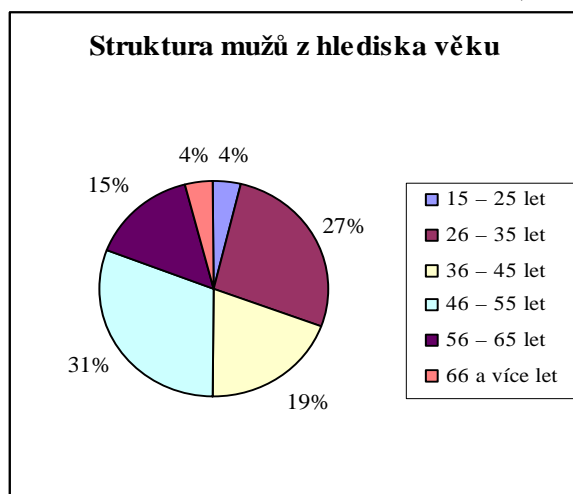
Základní soubor tvoří 26 mužů (tj. 45,6 %) a 31 žen (54,4 %). Z hlediska věku v souboru převažují starší věkové skupiny: více jak polovina respondentů jsou ve věku nad 45 let, zatímco méně jak třetina dotázaných má méně než 35 let (demografickou strukturu respondentů přibližuje tab. 12). Ve výběrovém vzorku z pochopitelných důvodů chybí děti do 15 let. Velké zastoupení mají osoby v důchodovém věku. Právě osoby v ekonomicko-aktivním věku přinášejí do regionu nejvíce prostředků a také názory a požadavky této věkové skupiny jsou rozhodující pro formování budoucí nabídky turistického regionu (chování těchto skupin umožňuje dílčím způsobem odhadovat i budoucí požadavky a chování návštěvníků). Věková struktura mužů a žen ve výběrovém souboru je poměrně vyrovnaná.

Tab. 12: Struktura respondentů z hlediska pohlaví a věku (rok 2005)

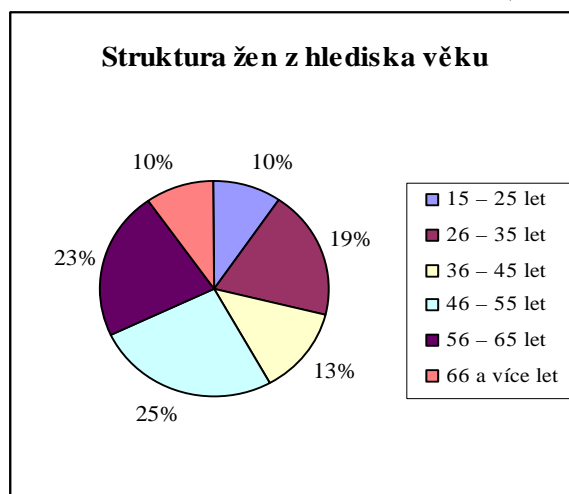
VĚK	MUŽI		ŽENY		CELKEM	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
15 – 25 let	1	3,8	3	9,7	4	7,0
26 – 35 let	7	27,0	6	19,3	13	22,8
36 – 45 let	5	19,2	4	12,9	9	15,8
46 – 55 let	8	30,8	8	25,8	16	28,1
56 – 65 let	4	15,4	7	22,6	11	19,3
66 a více let	1	3,8	3	9,7	4	7,0
nezjištěno	-	-	-	-	-	-
Celkem	26	100,0	31	100,0	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Graf 7: Struktura mužů z hlediska věku (2005) Graf 8: Struktura žen z hlediska věku (2005)

Zdroj: dotazníkové šetření

Zdroj: dotazníkové šetření

Také z hlediska vzdělanostní struktury není možné považovat výběrovou populaci za reprezentativní výběr populace ČR (viz tab. 13). Ve srovnání se vzdělanostní strukturou obyvatel ČR je dosažené vzdělání respondentů podstatně vyšší (při sčítání lidu v roce 1991 bylo v ČR v úhrnu obyvatel starších 15 let 33 % obyvatel s pouze základním vzděláním, 35 % se středním učňovským vzděláním a jen 23 % středoškoláků s maturitou a 7 % vysokoškoláků). Skutečnost, že dotázaní respondenti jsou vzdělanější než úhrn populace, je však očekávaným výsledkem při tomto typu průzkumu a je ji možné vysvětlit především třemi faktory:

- 1) lidé s vyšším stupněm vzdělání zpravidla více cestují a více se zajímají o poznávání nových míst, a stupeň dosaženého vzdělání "cestujícího turistů" je zpravidla vyšší než stupeň vzdělanosti v úhrnu populace;

2) je známou skutečností, že v subjektivních výpovědích mají lidé tendenci uvádět vyšší vzdělání než jakého skutečně dosáhli, a proto úroveň vzdělání udávaná respondenty nemusí odpovídat jejich skutečně dosaženému vzdělání;

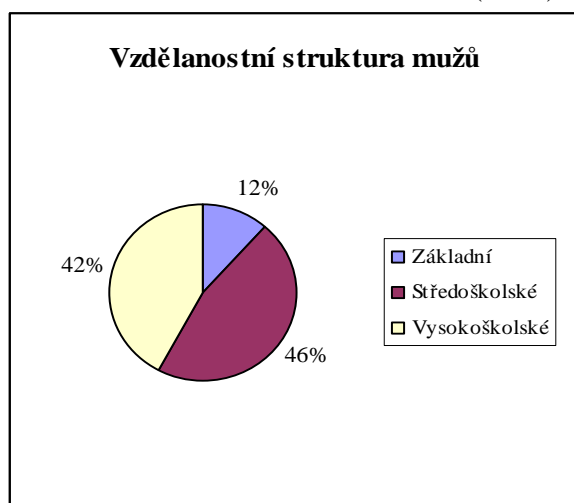
3) výše dosaženého vzdělání v ČR těsně souvisí s věkem (v nižších věkových kategoriích je vyšší podíl středoškoláků i vysokoškoláků), proto je vyšší stupeň vzdělanosti výběrového souboru z části možné vysvětlit také jeho nižším průměrným věkem ve srovnání s populací ČR.

Tab. 13: Vzdělanostní struktura respondentů

VZDĚLÁNÍ	MUŽI		ŽENY		CELKEM	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Základní	3	11,5	4	12,9	7	12,3
Středoškolské	12	46,2	20	64,5	32	56,1
Vysokoškolské	11	42,3	7	22,6	18	31,6
Neuvedeno	-	-	-	-	-	-
Celkem	26	100,0	31	100,0	57	100,0

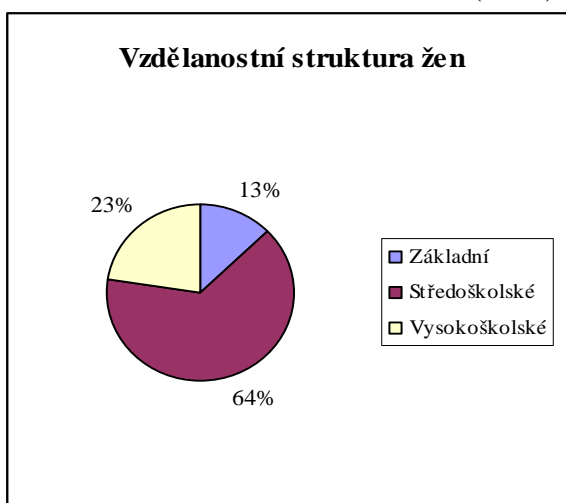
Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Graf 9: Vzdělanostní struktura mužů (2005)

Zdroj: dotazníkové šetření

Graf 10: Vzdělanostní struktura žen (2005)

Zdroj: dotazníkové šetření

10.3 Geografický původ respondentů

Trvalá bydliště respondentů průzkumu jsou rozmístěna na velkém území, včetně značně vzdálených míst. Současně je však zřejmá značná územní koncentrace míst bydlišť respondentů do vlastního regionu a přilehlých oblastí. V okresech Pardubického kraje má trvalé bydliště celkem 35 respondentů (61,4 %), z toho 11 respondentů (31,4 %) je přímo z mikroregionu Hlinecko. Více než třetina všech respondentů (38,6 %) přijela na Veselý

Kopec z jiných míst v ČR. Mezi muži a ženami v souboru respondentů není z hlediska jejich geografického původu významný rozdíl. Bohužel jsem nenarazil na návštěvníky ze zahraničí, i když si myslím, že určitě veselokopecké posvícení navštěvují turisté nejen z České republiky, ale i ze zahraničí (např. Německo, Nizozemí).

Tab. 14: Místo bydliště respondentů (2005)

BYDLIŠTĚ	MUŽI		ŽENY		CELKEM	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
V Hlinsku a okolí	3	11,5	8	25,8	11	19,3
Jinde v Pardubickém kraji	13	50,0	11	35,5	24	42,1
Jinde v České republice	10	38,5	12	38,7	22	38,6
V zahraničí	-	-	-	-	-	-
Celkem	26	100,0	31	100,0	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Geografický původ respondentů výzkumu je velmi pestrý. Jako místa bydliště návštěvníků jsou uváděna města a obce v celkem 16 okresech ČR (z celkového počtu 77 okresů). V tab. 4 jsou uvedeny ty okresy, v nichž leží místa bydliště účastníků průzkumu. Přestože jako vždy tvoří nejčetnější část výběrového souboru osoby z nejbližšího okolí, je podíl osob ze vzdálenějších míst relativně velmi vysoký.

Nejvíce tazajících respondentů má bydliště v okresech Pardubického kraje, především v okrese Chrudim (15 respondentů, z toho 11 z Hlinecka) a v okrese Pardubice (12 respondentů). Poměrně menší počet respondentů přicestovalo ze zbylých dvou okresů Pardubického kraje a sice 5 z okresu Svitavy a 3 z okresu Ústí nad Orlicí. Významný je také podíl návštěvníků z okresů bezprostředně sousedících s Pardubickým krajem, jako jsou okresy Havlíčkův Brod (4 respondenti), Kolín (2 respondenti), Kutná Hora (2 respondenti) nebo Hradec Králové (2 respondenti). Ze vzdálenějších okresů se nejčastěji vyskytuje hlavní město Praha, z níž přicestovali 4 respondenti. Na dalších místech se pak objevují podle očekávání další moravské okresy s velkými městy jako je Jihlava a Brno. Také mezi okrasy v Čechách se častěji objevují okresy s velkými městy (např. Benešov) a okresy českomoravského pomezí (Pelhřimov, Jihlava, Žďár nad Sázavou), avšak ani návštěvnost ze vzdálených okresů severočeského pohraničí není zanedbatelná (okresy Trutnov, Jičín).

Tab. 15: Místo bydliště respondentů podle okresů ČR (rok 2005)

OKRES	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
Chrudim	15	26,3
Pardubice	12	21,0
Svitavy	5	8,8
Havlíčkův Brod	4	7,0
Hlavní město Praha	4	7,0
Ústí nad Orlicí	3	5,2
Hradec Králové	2	3,5
Kolín	2	3,5
Kutná Hora	2	3,5
Jičín	2	3,5
Benešov	1	1,8
Brno - město	1	1,8
Jihlava	1	1,8
Pelhřimov	1	1,8
Trutnov	1	1,8
Žďár nad Sázavou	1	1,8
Celkem	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

10.4 Důvod návštěvy regionu

První otázka, která byla dotázaným položena, zjišťovala důvod jejich návštěvy dané lokality. Respondenti měli na výběr z odpovědí, uvedených v tab. 16. Nejvíce respondentů uvedlo, že důvodem jejich návštěvy je výlet do okolí bydliště (41 respondentů, tj. 71,9 %). Druhou nejčtenější skupinu představují respondenti, kteří byli na rekreaci či dovolené (8 respondentů, tj. 14,0 %). Tyto dvě skupiny "typických rekreantů" tvoří celkem 86 % respondentů, což potvrzuje vhodné zacílení průzkumu, resp. i do jisté míry návštěvní tendence na konci léta. Neznačená to však, že zbývající respondenti již nejsou "rekreanty".

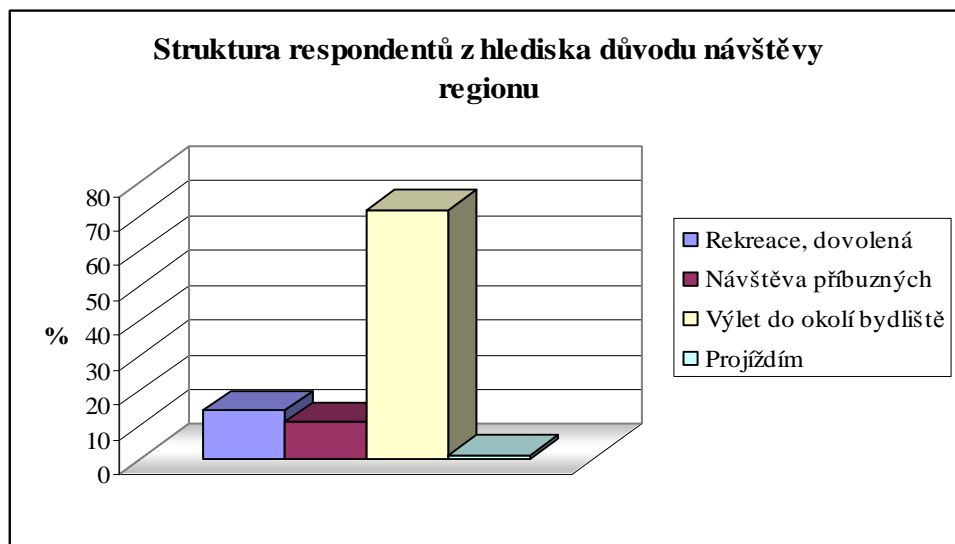
Třetí nejčtenější skupina dotázaných odpověděla, že důvodem jejich návštěvy je návštěva příbuzných a známých (6 respondentů, tj. 10,5 %). Zkušenosti z jiných průzkumů ukazují, že právě turistika je jedním z hlavních důvodů těchto návštěv, resp. významnou doprovodnou činností vedle účasti na rodinné oslavě, svatbě apod. Tomu ostatně odpovídá i skutečnost, že tito respondenti byli zastiženi v místech navštěvovaných turisty.

Tab. 16: Struktura respondentů z hlediska důvodu návštěvy regionu (2005)

DŮVOD NÁVŠTĚVY	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
Rekreace, dovolená	8	14,0
Návštěva příbuzných, známých	6	10,6
Výlet do okolí bydliště	41	71,9
Služební cesta	-	-
Projíždím	2	3,5
Jiný důvod	-	-
Nezodpovězeno	-	-
Celkem	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Graf 11: Struktura respondentů z hlediska návštěvy regionu (2005)

Zdroj: dotazníkové šetření

10.5 Typ a délka pobytu

Naprostá většina návštěvníků přijela do regionu individuálně – více než 96 % (viz tab. 17). Pouze 2 návštěvníci (tj. 3,5 %) byli zastiženi v průběhu poznávacího autobusového zájezdu. Tyto údaje svědčí o relativně nízké organizovanosti turistické návštěvnosti regionu – jednoznačná převaha individuálních cest vlastním automobilem. Vysokému podílu individuálních cest odpovídá také nízký podíl respondentů, kteří využívají služeb zprostředkovatelů (cestovní kanceláře).

Tab. 17: Typ pobytu (cesty) respondentů (rok 2005)

TYP POBYTU	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
Poznávací autobusový zájezd	2	3,5
Pobytový zájezd	-	-
Individuální cesta	55	96,5
Neuvedeno	-	-
Celkem	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

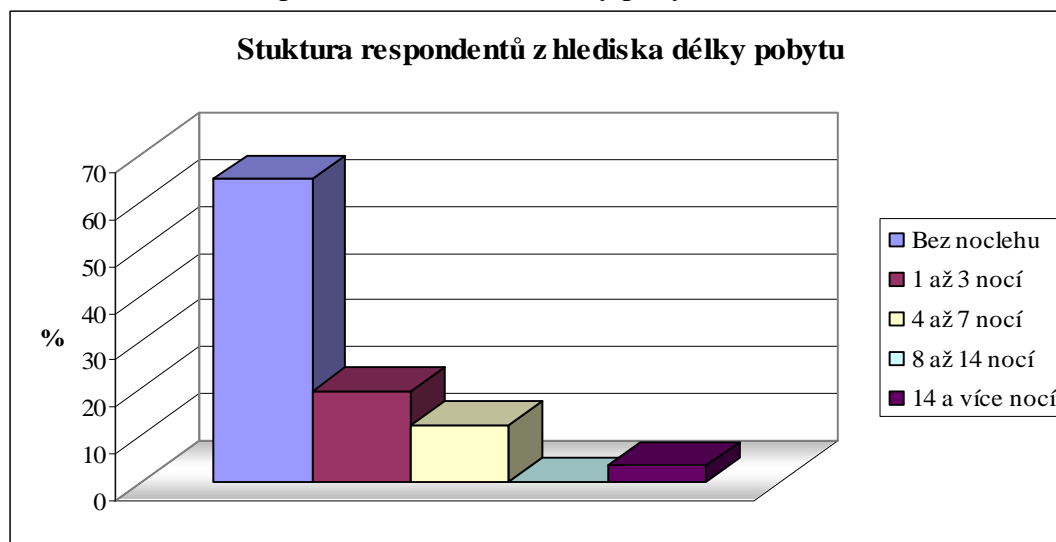
Bližší pohled na otázku délky pobytu návštěvníků v kraji umožňuje sumarizace odpovědí v tab. 18. Nejčastějším typem turistické návštěvy regionu byly jednodenní výlety bez ubytování (37 návštěvníků, tj. 64,9 %). Ubytováno nejméně na jednu noc bylo 20 respondentů (tj. asi 35 %). Ukazuje, že podíl jednodenních návštěv, které mají jen minimální efekt pro podnikatele v oblasti cestovního ruchu, je hodně velký, jak se v místním regionu traduje. Místní region Hlinecka navštíví každoročně tisíce turistů, ale těch, kteří využívají také ubytovací a stravovací zařízení je minimálně.

Tab. 18: Struktura respondentů podle délky pobytu (rok 2005)

DÉLKA POBYTU (počet nocí)	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
Bez noclehu	37	64,9
1 až 3 nocí	11	19,3
4 až 7 nocí	7	12,3
8 až 14 nocí	-	-
14 a více nocí	2	3,5
Neuvedeno	-	-
Celkem	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Graf 12: Struktura respondentů z hlediska délky pobytu (2005)

Zdroj: dotazníkové šetření

10.6 Způsob ubytování

Celkem 65 % respondentů uvedlo, že při své návštěvě regionu nevyužívají žádná ubytovací zařízení jako jsou různé hotely, penziony, kempy atd. Podívejme se nyní na to, jaká ubytovací zařízení návštěvníci využívali. Respondenti měli označit jednu z devíti nabídnutých odpovědí. Na tuto otázku odpovědělo všech 57 respondentů, z toho většina (tj. 37 návštěvníků) uvedlo možnost „*BEZ NOCLEHU*“, což se odvíjelo od předešlé otázky týkající se délky pobytu, ve které většina tazajících odpověděla stejným způsobem. Strukturu ubytovacích zařízení, v nichž respondenti trávili svůj pobyt, přibližuje tab. 19.

Struktura ubytovacích zařízení, využívaných respondenty, je velmi málo pestrá. Nejvíce respondentů bylo ubytováno ve vlastních chatách či chalupách (asi 23 %). Jen o málo menší počet respondentů byl ubytován u příbuzných nebo známých (asi 12 %). Přestože strategie rozvoje cestovního ruchu v regionu bude zaměřena z velké části na zvýšení počtu nocí strávených turisty v komerčních ubytovacích zařízeních (hotely, penziony), je zřejmé, že ve všech úvahách o budoucím vývoji odvětví je nutné počítat i s velkým počtem turistů ubytovaných ve vlastních chatách či chalupách. Hlavní problém v místním regionu je ten, že chybí alespoň malé množství komerčních ubytovacích zařízení (hotely, penziony) i pro méně bohaté návštěvníky.

Tab. 19: Struktura respondentů z hlediska typu ubytovacího zařízení (2005)

UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
Hotel	-	-
Penzion	-	-
Ubytování v soukromí	-	-
Kemp	-	-
Ve vlastním karavanu	-	-
Ve vlastním stanu	-	-
U příbuzných, známých	7	12,3
Vlastní chata, chalupa	13	22,8
Bez noclehu	37	64,9
Celkem	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Pozn.: V kolonce „*NEUVEDENO*“ jsou návštěvníci, kteří nevyužívají žádná ubytovací zařízení v regionu.

10.7 Informace o regionu

Pro marketing turistického produktu je významné zjištění, jakým způsobem získávají návštěvníci informace o regionu a jeho turistické nabídce. Proto byla v dotazníkovém šetření zařazena také otázka na zdroj informací. Respondenti měli na výběr z odpovědí, uvedených v tab. 20. Někteří tazající návštěvníci uváděli více zdrojů informací o regionu.

Tab. 20: Struktura respondentů z hlediska zdroje získávání informací o regionu (2005)

ZDROJ INFORMACÍ	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
Z turistických průvodců	4	5,3
Z propagačních materiálů a prospektů	15	20,0
Doporučení známých, příbuzných	5	6,7
Na internetu	23	30,7
Prostřednictvím cestovní kanceláře	-	-
Z novin a časopisů	11	14,6
Znám region, informace jsem nezískával	17	22,7
Neuvedeno	-	-
Celkem	75	100,0

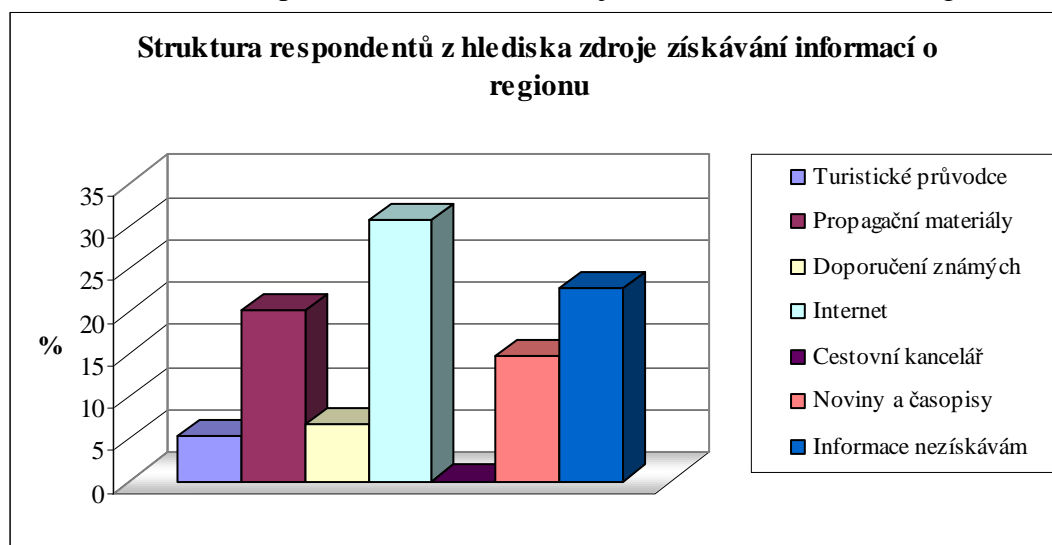
Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Pozn.: U této otázky respondenti udávali více než 1 možnost.

Největší skupinu ve výběrovém souboru tvoří respondenti, kteří před cestou získávali informace z internetu (asi 31 %). Další významnou skupinu tvoří respondenti, kteří před cestou žádné informace nezískávali, protože region znají. Jako významný zdroj také mnoho návštěvníků uvedlo propagační materiály a prospekty (asi 20 %), ale také noviny a časopisy

(necelých 15 %). Velmi malé procento dotázaných uvedlo jako zdroj informací turistické průvodce (asi 5 %) nebo jako doporučení od známých či příbuzných (necelých 7 %). I v případě cesty do známého regionu je přece možné vždy zjistit zajímavé nové informace, např. o aktuálních akcích, o nových turistických stezkách nebo zpřístupnění dalších atraktivních míst. Cestovní kancelář, jako zdroj získání informací, neuvedl ani jeden z dotázaných.

Graf 13: Struktura respondentů z hlediska zdroje získávání informací o regionu

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Pozn.: U této otázky respondenti udávali více než 1 možnost.

Získávání informací o regionu je však nutné hodnotit také s ohledem na znalost regionu mezi respondenty: relativně nízký zájem o propagační materiály a další formy informací o regionu je totiž možné vysvětlit vysokým podílem opakovaných návštěv, resp. tím, že pro řadu návštěvníků může být současný pobyt opakováním některého předchozího, že vlastně nehledají nic podstatně nového, ale přijeli užít nabídky, která je jim už známá, chtějí si zopakovat známé zážitky.

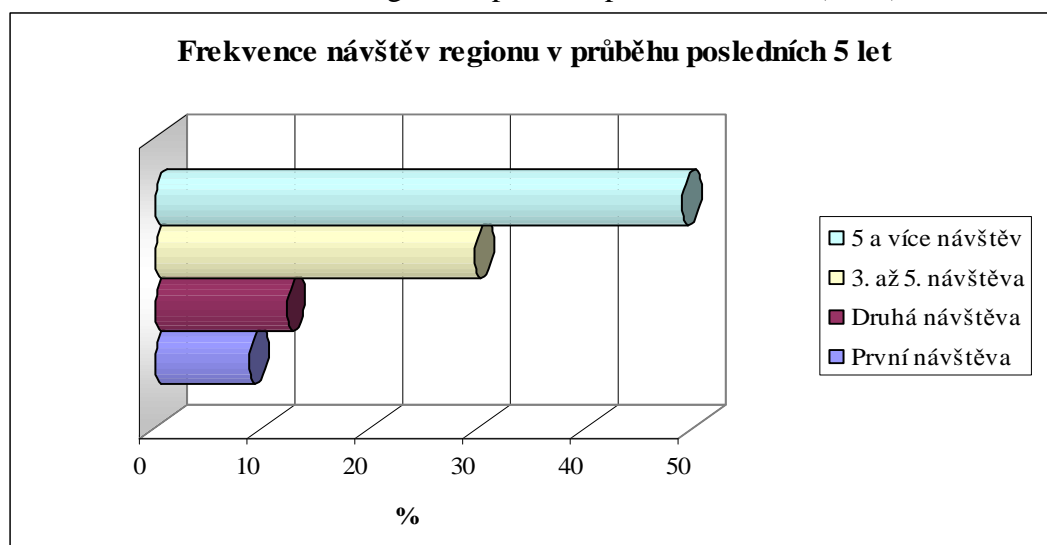
Vyhodnocení odpovědí na otázku, která zjišťovala počet předchozích návštěv území, potvrzuje vysoký stupeň znalosti regionu mezi respondenty (viz tab. 21). Pouze pro necelých 9 % respondentů byla jejich současná cesta první návštěvou zájmového území v uplynulých pěti letech! Skoro polovina respondentů (49,1 %) uvedla, že zdejší region navštívili více jak 5 krát, tedy že navštěvují tento region každoročně. Necelých 30 % návštěvníků uvedlo, že je to jejich druhá až pátá návštěva. Pouze 12 % respondentů zde bylo pouze jedenkrát.

Tab. 21: Frekvence návštěv regionu v průběhu posledních pěti let (2005)

KOLIKÁTÁ NÁVŠTĚVA (za posledních 5 let)	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
První návštěva	5	8,8
Druhá návštěva	7	12,3
3. až 5. návštěva	17	29,8
5 a více návštěv	28	49,1
Neuvedeno	-	-
Celkem	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Graf 14: Frekvence návštěv regionu v průběhu posledních 5 let (2005)

Zdroj: dotazníkové šetření

Vysoký stupeň znalosti území ze strany návštěvníků rozhodně není možné interpretovat tak, že zde není potřeba zvýšení propagace území, ale spíše tak, že tato propagace by měla být směřována především k lidem, kteří nejsou v území na své první návštěvě, k lidem, kteří už mají určitou znalost území, a měla by proto informovat o změnách, o nových možnostech trávení volného času, otevření nových expozic, atraktivit, stezek, programů apod., případně přinášet detailnější informace o navštěvovaných cílech.

10.8 Délka návštěvy expozice

Velmi důležitá informace je také kolik času jednotliví respondenti věnují návštěvě dané lokality (v tomto případě posvícení ve skanzenu na Veselém Kopci). Strukturu respondentů i podíl v % nám udává tab. 22.

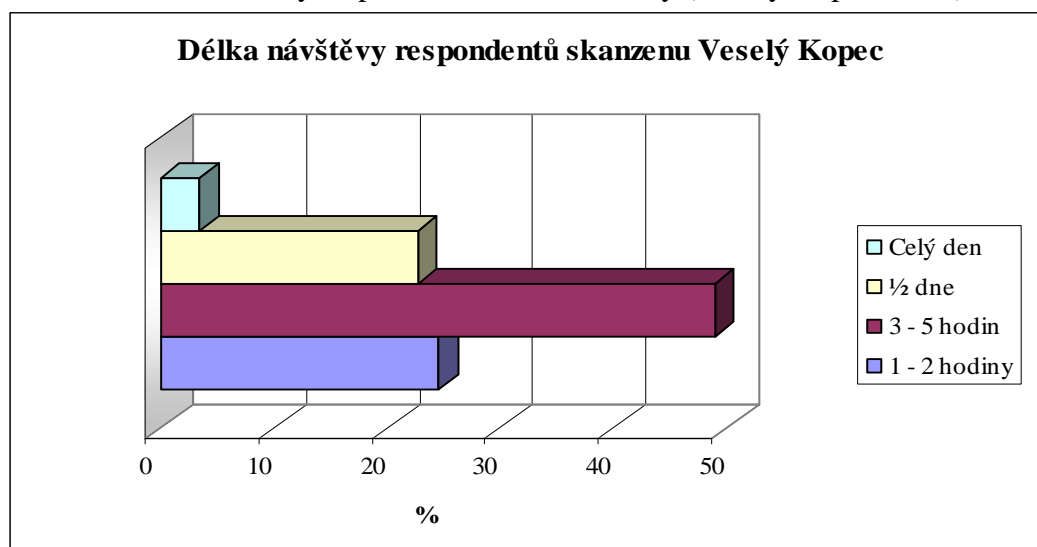
Tab. 22: Délka návštěvy respondentů určené lokality (rok 2005)

DÉLKA NÁVŠTĚVY	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
1 - 2 hodiny	14	24,6
3 - 5 hodin	28	49,1
½ dne	13	22,8
Celý den	2	3,5
Neuvedeno	-	-
Celkem	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Necelá polovina dotázaných (49,1 %) uvedla, že při návštěvě skanzenu stráví zhruba 3 až 5 hodin. Další dvě skupiny návštěvníků byli zhruba vyrovnané, 14 respondentů (asi 25 %) jich uvedlo pouze 1 až 2 hodiny a 13 respondentů (asi 23 %) uvedlo, že zde stráví asi ½ dne. Pouze dva návštěvníci (3,5 %) stráví ve veselokopeckém skanzenu celý den. Tato otázka dopadla podle mého názoru, protože se myslím, že na klidnou procházku areálem veselokopeckého skanzenu stačí zhruba pět hodin. Ti respondenti, kteří uvedli půl dne nebo dokonce celý den určitě svoji návštěvu spojili s návštěvou jiných atrakcí v blízkém okolí (Svobodné Hamry – golf, jezdeckví).

Graf 15: Délka návštěvy respondentů určené lokality (Veselý Kopec, 2005)

Zdroj: dotazníkové šetření

10.9 Výdaje na služby

Pro charakteristiku různých typů návštěvníků je významná také informace o výši výdajů během návštěvy území (posvícení na Veselém Kopci). Strukturu respondentů podle

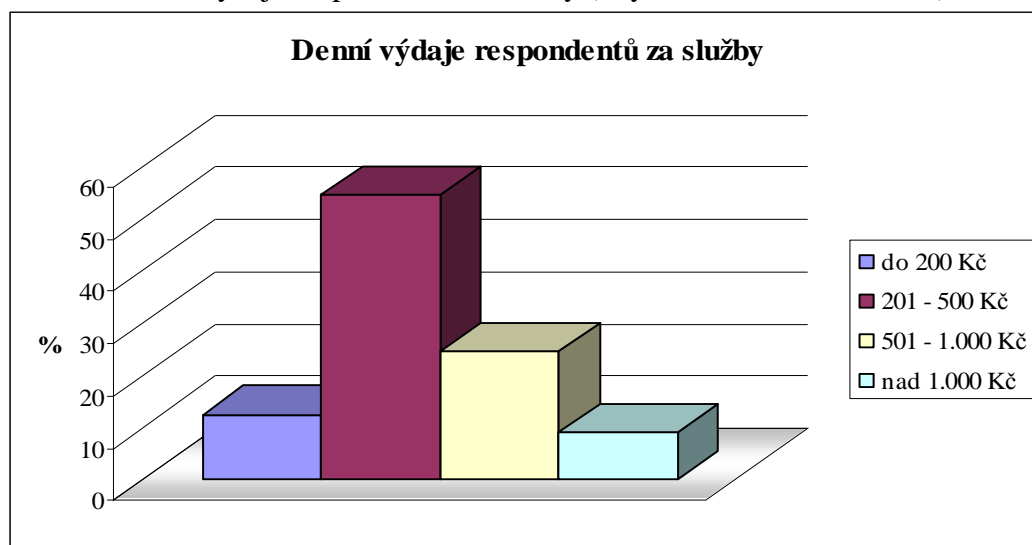
výše výdajů za služby (ubytování, stravování, vstupenky, prodej upomínkových předmětů atd.) přibližuje tab. 23.

Tab. 23: Denní výdaje respondentů za služby (ubytování, stravování, prodej předmětů)

DENNÍ VÝDAJE (v Kč)	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
do 200	7	12,3
201 - 500	31	54,4
501 - 1.000	14	24,5
nad 1.000	5	8,8
Neuvedeno	-	-
Celkem	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Graf 16: Denní výdaje respondentů za služby (ubytování, stravování, atd.)

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Výběrový soubor je z hlediska výdajů za služby rozdělen do velikostně srovnatelných skupin (to svědčí o vhodné volbě intervalů). Nejvíce respondentů (více než polovina, tj. 54,4 %) zaplatilo za jednodenní služby (stravování, ubytování, prodej upomínkových předmětů atd.) od 201 do 500 Kč. Asi čtvrtina dotázaných uvedla, že při návštěvě utratí od 501 do 1.000 Kč. Dokonce 5 návštěvníků (asi 9 %) utratí více než 1.000 Kč, oproti tomu asi 12 % pouze do 200 Kč.

Překvapilo mě, že se nenašel žádný respondent, který by nechtěl na tuto otázku odpovědět, protože to bývá častá reakce na otázky vztahující se k penězům.

10.10 Spokojenost s turistickými službami

V další části průzkumu byli respondenti požádáni, aby vyjádřili svoji spokojenost s jednotlivými službami cestovního ruchu. Svoji spokojenost měli vyjádřit na čtyřbodové škále, pokud však uvedenou službu nevyužívají (např. nejsou v regionu ubytováni, nestravují se) měli možnost uvést "*nevím, nezajímám se*". Respondenti vyjadřovali svoji spokojenost s následujícími druhy služeb: ubytování, stravování, informace o regionu, větší možnosti kulturního vyžití, průvodcovské služby, prodej upomínkových předmětů atd.

Tab. 24: Spokojenost respondentů s turistickými službami v regionu (rok 2005)

STUPEŇ SPOKOJENOSTI	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
Určitě ANO	20	35,1
Spíše ANO	30	52,6
Spíše NE	5	8,8
Určitě Ne	-	-
Nevím, nezajímám se	2	3,5
Neuvedeno	-	-
Celkem	57	100,0

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Celkově převládá spokojenost nad opačným postojem v případě všech sledovaných druhů turistických služeb. Nejvíce dotázaných (skoro 88 %) bylo s nabídkou služeb spokojeno, z toho 35,1 % uvedlo „*určitě ANO*“ a 52,6 % „*spíše ANO*“. Pouze 5 respondentů spíše se službami v regionu spokojeno není, což představuje necelých 9 %. A 2 návštěvníci skanzenu na Veselém Kopci se o tyto služby nezajímá nebo je vůbec nevyužívají. Vůbec nespokojen se službami nebyl žádný dotázaný.

Další otázka úzce souvisí s otázkou týkající se služeb. A sice co by se mělo v dané lokalitě do budoucna zlepšit. Návštěvníci měli z následujících možností a někteří udávali i více možností: stravování a ubytování, doprava, informace o regionu atd. Strukturu jednotlivých odpovědí udává tab. 25.

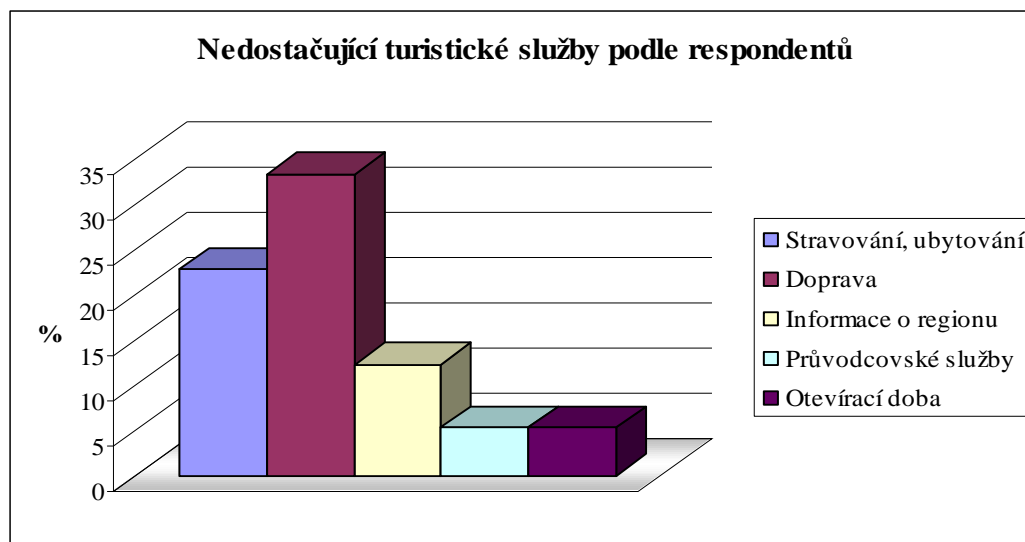
Tab. 25: Turistické služby, které by se podle respondentů měly do budoucna zlepšit

TURISTICKÉ SLUŽBY	POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
Stravování, ubytování	13	22,8
Doprava	19	33,3
Informace o regionu	7	12,3
Kulturní vyžití	-	-
Průvodcovské služby	3	5,3
Prodej upomínkových předmětů	-	-
Otevírací doba	3	5,3
Jiné	-	-
Nic	21	36,8
Celkem	57	-

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Pozn.: U této otázky respondenti udávali více než 1 možnost.

Graf 17: Turistické služby, které by se podle respondentů měly do budoucna zlepšit

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Nejvíce respondentů (asi 37 %) uvedlo, že jsou se stávajícími službami spokojeni a nic by do budoucna nezlepšovali. Druhou početnější skupinu (asi 33 %) tvořili ti, kteří by zlepšili dopravu v místním regionu, což je podle mého názoru pravda, protože do skanzenu na Veselém Kopci nejedí žádná autobusová doprava a to je podle mého názoru hlavně v době pořádání různých akcí velká škoda. Kdo nemá vlastní automobil, tak má cestu do skanzenu velice složitou. Stravovací a ubytovací služby by zlepšilo zhruba 23 % návštěvníků, dostatečnost informací o regionu by chtělo zlepšit 12 % dotázaných, průvodcovské služby asi 5 % dotázaných. Velice mě překvapili ti, kteří udávali, že by chtěli změnit otevírací dobu ve skanzenu (3 respondenti, tj. asi 5 %). Větší možnosti kulturního nebo sportovního vyžití v regionu a prodej upomínkových předmětů neuvadl žádný z respondentů.

10.11 Znalost jiných atraktivit v místním regionu

Poslední otázka v dotazníkovém šetření se týkala znalosti jiných kulturních, sportovních či přírodních atraktivit v mikroregionu Hlinecko. Pro mnoho respondentů hlavně z blízkého okolí to nebyla žádná velká námaha vzpomenout si na nějaká jiná místa, ale pro návštěvníky z různých koutů České republiky už ne.

Tab. 26: Jiné turistické atraktivity v mikroregionu Hlinecko (rok 2005)

TURISTICKÉ ATRAKTIVITY		POČET RESPONDENTŮ	PODÍL v %
KULTURNÍ	Betlém Hlinsko	32	56,1
	Svobodné Hamry	31	54,4
	Možděnice a Dřevíkov	22	38,6
	Lovecký zámek Karlštejn	16	28,1
	Zámek Nové Hradky	23	40,4
	Zřícenina hradu Oheb	21	36,8
PŘÍRODNÍ	Kopce a vrchy – Pešava	7	12,3
	Skály a rokle – Devět skal	17	29,8
	Vyhlídky do kraje	-	-
	Rybníky (Dlouhý, Jánuš)	10	17,5
	Lesy a památné stromy	-	-
	Louky a pastviny	-	-
SPORTOVNÍ	Sportovní areál Hlinsko	13	22,8
	Ski areál Hlinsko, Svatka	9	15,8
	Golf Svatka, Svobodné Hamry	11	19,3
	Přírodní koupaliště	-	-
	Kryté bazény	7	12,3
	Jiné	-	-
Celkem		57	-

Zdroj: dotazníkové šetření (Veselý Kopec, 10. září 2005)

Pozn.: U této otázky respondenti udávali více než 1 možnost.

Největší skupinu respondentů (více než polovina) tvoří ti, kteří znají především jiné kulturní atraktivity v mikroregionu Hlinecko (především hlinecký Betlém, Svobodné Hamry, ale také zámek Nové Hradky a další), a sice více než polovina uvedla alespoň jednu z možností. Mezi přírodními atraktivitami návštěvníci nejvíce znají místa Žďárských vrchů a především nejvyšší bod s vyhlídkou do kraje Devět skal. Také na sportovní areály v největších centrech mikroregionu, Hlinsku a Svatce, zná podstatná část dotázaných (okolo 20 %).

10.12 Závěr

Výsledky anketního šetření návštěvnosti mikroregionu Hlinecko přinesly některé poznatky v oblasti marketingového výzkumu turistické poptávky, které lze v závěrečném hodnocení formulovat jako doporučení pro tvorbu Strategie rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Hlinecko. Dominantní postavení v kraji má celkově domácí návštěvnost. Bohužel jsem při dotazníkovém šetření nenarazil na respondenta ze zahraničí, ale určitě také zahraniční turisté navštěvují zdejší lokality v regionu. V organizaci pobytu dominuje jednoznačně individuální cesta, než organizované poznávací a pobytové autobusové zájezdy. V demografické struktuře převládala spíše starší generace. Ze struktury odpovědí na otázku, jak hosté získávají informace o regionu, lze zřetelně dedukovat dostatečnou efektivitu propagace a dostupnost informací o regionu především na internetu.

Celkově bych zhodnotil práci na dotazníkovém šetření jako úspěšné, s lidmi se mi pracovalo dobře, i když někteří nebyli zrovna nadšení, ale to už k této práci bezpochyby patří.

V neposlední řadě bych rád poděkoval pí. Vojancové (ředitelka SLS Vysočina) za zprostředkování možnosti pracovat na dotazníkovém šetření ve skanzenu na Veselém Kopci.

11. Návrhy naučných stezek a cyklostezek

Chystáte se vyrazit do přírody. Hledáte inspiraci na víkend nebo na zaslouženou dovolenou? Nechce se vám hledat v mapách, složitě počítat délku a převýšení a nakonec zjistit, že zvolená trasa není zrovna pro vás. Tato kapitola přináší velké množství turistických tras v mikroregionu Hlinecko.

V regionu můžete využít mnoho cyklotras a turistických tras, které jsou v mnoha částech tvořeny krásnou, ale zároveň také nevyzpytatelnou krajinou. Členitý terén v celé oblasti mikroregionu nabízí nespočet cílů k pěší turistice i výletům na kole. Mezi nejzajímavější regiony v okolí patří kromě Hlinska a samozřejmě Svatky i Trhová Kamenice, Horní Bradlo, Sečská přehrada, Údolí Doubravky, Předhradí, Proseč, Kameničky, Křižánky nebo Herálec, Krucemburk a Velké Dářko. V uvedených lokalitách se většinou křižují všechny čtyři značené trasy a doporučené cyklotrasy (viz příloha 15).

V našem regionu je mnoho doporučených cyklotras. Okolím Hlinska prochází i několik celostátních i mezinárodních značených cyklostezek. Díky rozsáhlým lesům v okolí a husté síti cest se dá vyjízďet do okolí i mimo doporučené nebo značené cesty. Většina úseků je poměrně dobře sjízdná a plná zajímavých úseků.

Seznam možných turistických tras v mikroregionu Hlinecko:

- [Za romantikou na hrad Oheb](#)
- [Vlastivědná stezka Krajem Chrudimky](#)
- [Šumícími hvozdy k prameni Chrudimky](#)
- [Ke Klokočské lípě](#)
- [K televiznímu vysílači Krásné](#)
- [Přes Žákovu horu na Devět skal](#)
- [Krajem žulových lomů](#)
- [Za inspirací malířů Vysočiny](#)
- [K památníku v Ležákách](#)
- [Cestou K.Havlíčka Borovského k chaloupkám našich předků](#)
- [Loukami a hájky za masopustními maškarami](#)
- [Divokým údolím Krounky](#)
- [Rozhlédni se k Veselému Kopci](#)
- [Hřebenem Železných hor](#)
- [Na nejvyšší hřeben Žďárských vrchů](#)

Seznam cyklotras v okolí Hlinecka (<http://www.hlineckoregion.cz/>):

- Za tradiční architekturou a řemesly Hlinecka (36 km, středně náročný okruh)
- Kolem Trhové Kamenice (53 km, náročný trekkingový okruh)
- Okolo Touloupcových a Městských maštálí (18, lehký výletní silniční okruh)
- Okolo Sečské přehrady (30 km, lehký výletní okruh)
- Do borových lesů (41 km, středně náročný výletní silniční okruh)
- Železnými horami na horském kole (54 km, náročný okruh pro horská kola)
- Bažinami Velkého Dářka (27 km, lehký výletní okruh)

11.1 Naučná stezka – „Zajdeme si na Perníčky“

Trasa:

Svratka – Karlštejn (2,5 km) – Zkamenělý zámek (4 km) – Milovské Perníčky (6 km) – Čtyři Palice (7 km) – Křižánky (10 km) – Čermačky (14 km) – Svratka (17 km)

Ze Svratky vycházíme po červené značce od autobusového nádraží do kopce k hotelu Mánes. Stále stoupáme na konec obce, kde se nám objeví golfové hřiště. Projdeme kolem jamek a mezi chatami a chalupami osady Karlštejn vystoupáme k romantickému loveckému baroknímu zámku, který nyní slouží podnikové rekreaci. Od Rychnova sem přichází modře značená cesta, po které budeme pokračovat ke Knížecí studánce. Červená pokračuje rovně na Rybenské Perníčky, modrá odbočuje doprava k rulovému skalnímu útvaru Zkamenělý zámek. Skála skutečně připomíná hradní zříceninu a po dávném hradišti tu zůstaly valy a příkopy. Lesem sejdem na širokou lesní cestu, z které vidíme tři rulové skály zvané Milovské Perníčky. Na nejvyšší skálu vede

Obr. 13: Milovské Perníčky

Zdroj:

<http://www.zdarskevrchy.cz/hranaprirody.cz/res/data/009/001841.png>

významová odbočka. Vrcholová plošina umožňuje výhled po okolních lesích. Lesní cesta pokračuje k další skalní skupině, ke Čtyřem Palicím. Rulové skály slouží horolezcům jako tréninkové terény. Turisticky lze vystoupit na první skálu zvanou Děvín. Pod skalami jsme se setkali se zelenou značkou. Společně sejdem z kopce a na rozcestí odbočíme po modré doprava. Cestou Plaňkovka se dostaneme do Křižánek. V obci najdeme řadu rázovitých lidových chalup, které jsou památkově chráněny. Na rozcestí značených cest odbočíme doprava po zelené značce, která vede kolem rybníka a restaurace do lesů na úpatí Devíti skal. Dojdeme k rozcestí Na Čermačkách a po žluté značce se vrátíme do Svratky.

12. Didaktická část

Vzhledem ke studiu na Pedagogické fakultě Technické univerzity v Liberci bych se chtěl zmínit také o didaktickém využití této diplomové práce a jejího vhodného využití ve výuce na základní škole.

Zeměpis obohacuje v návaznosti na prvouku a na vlastivědu celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, sociálních a hospodářských podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny (okolí školy), místní oblasti (mikroregionu), na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a řešit problémy současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahů lidí k jejich přírodnímu a společenskému prostředí.

Zeměpis České republiky je dle vzdělávacího programu „Základní škola“ zařazen do 8. – 9. ročníku. Většinou je toto téma voleno jako učivo 8. ročníku. Součástí získávání vědomostí a dovedností o České republice je též znalost místního regionu. Žák by měl po probrání daného učiva zvládnout vymezení okolní krajiny a místní oblasti (regionu). Charakterizovat jeho přírodní, socioekonomické, kulturní a ekologické poměry.

Velmi účinnou metodou pro výuku místního regionu, která se v praxi českých škol začíná již pomalu prosazovat, je „školní geografický projekt“ (Kúhnlová 1999). Obsahově je zaměřen především na poznávání regionu místa školy nebo bydliště žáků, může však být zaměřen na další témata geografického poznávání. Většina učitelů zeměpisu však zatím považuje projekt za doplňkovou metodu, na kterou není dost času ve výuce, ani dost prostoru ve vzdělávacích dokumentech. Podstatou této metody výuky je kladení důrazu na samostatnou práci žáka (navrhovat řešení, rozhodovat se pro určitý alternativní postup a své rozhodnutí zdůvodnit, samostatně zpracovat vlastní návrh a obhájit si ho). K vyřešení úkolu žák potřebuje řadu vědomostí a dovedností z geografie i z dalších souvisejících učebních předmětů a oborů. Školní geografický projekt zaměřený na místní oblast nebo obec je vhodný především pro výuku na středních školách, má však v jednodušší podobě uplatnění také v nejvyšších ročnících základní školy. Proto jsem si také vybral tuto formu jako jednu z možných a vhodných metod využití diplomové práce v mé praxi učitele.

NÁZEV PROJEKTU: JEDNODENNÍ VÝLET NA KOLECH PO OKOLÍ HLINECKA

DOVEDNOSTI:

Žák musí umět získávat a zpracovávat informace, rozhodovat, spolupracovat a komunikovat mezi žáky navzájem, organizovat a hodnotit svoji práci, umět obhájit svoji práci.

VĚK: 13 – 15 let (8. a 9. ročník ZŠ)

VELIKOST SKUPINY: skupiny po 3 – 4 žácích

ČASOVÝ PLÁN: 6 hodin (+ realizace projektu)

POMŮCKY:

- vyvěšený plán práce s cíli a jednotlivými kroky
- nabídka pomůcek potřebných k nalezení potřebných informací jako turistické mapy, plánky, data a informace o regionu, fotodokumentace, také přístup k počítači atd.

CÍL:

Sestavit trasu s doprovodným programem jednodenního výletu na kolech po Hlinsku a okolí.

HLAVNÍ KROKY PŘI REALIZACI PROJEKTU:

a) Motivační úvod

Cílem motivačního úvodu je nejen probudit zájem o problém, ale také vyvolat chuť zapojit se do jeho řešení. Součástí motivace by měla být představa o eventuálním možném využití vyřešeného projektu.

b) Rozbor úkolu, možnosti řešení, plán činnosti

Součástí této přípravné fáze je seznámení žáků s podklady (mapy, plánky), diskuse (rozhovor) o způsobech a postupech řešení, vypracování plánu činností.

c) Zpracování projektu

Projekt je zpracováván ve škole i v terénu, a eventuálně i ve volném čase žáků. Proto musí být dobře připraven. Žáci by měli bezpodmínečně splnit termín odevzdání.

d) Shrnutí: prezentace výsledků před třídou, diskuse, návrhy řešení, závěr

Důležité je propojení výsledků činnosti všech skupin, objasnění řešených problémů, konfrontace různých názorů a zařazení nových zjištěných skutečností do výsledků řešení jednotlivých skupin. Závěr by měl být zaměřen hlavně na hodnocení práce skupin, na zpracování společného řešení.

e) Využití projektu

Významnou součástí školního geografického projektu zaměřeného na místní region nebo obec je využití výsledků řešení v praxi (Kúhnlová 1999).

1. a 2. hodina

Pomůcky: mapy, reklamní letáčky, regionální tisk, časopisy, knihy o místním regionu

Úvodní rozhovor: velmi důležitá je „MOTIVACE“

1. Navštívil vás nebo vaši rodinu příbuzný, který by rád poznal Hlinsko a okolí?
2. Které turistické atraktivity a lokality byste jim doporučili?
3. Kde byste získávali informace o místním regionu?
4. Jaké turistické lokality byste chtěli navštívit?
5. Jaký typ výletu by se vám líbil?

Rozhovor probíhá tak dlouho, dokud žáci mají chuť diskutovat a pokud se zapojují do diskuse. Slovo by měl dostat každý žák, který chce něco sdělit.

Instrukce:

Po rozhovoru seznámím žáky s cílem projektu, plánem práce, s doporučenými pomůckami. Následuje možnost diskuse, připomínek, dotazů a návrhů k plánu práce. Poté žáky rozdělím do skupin. Během práce na projektu mohou žáci kdykoliv požádat o pomoc či radu.

Samostatná práce skupin:

Sběr a třídění informací, práce s literaturou, práce s mapou

1. Kde všude je možno získávat informace o Hlinsku?
2. Zjistí atraktivní místa v Hlinsku a okolí.
3. Jak jsou tyto atraktivity propagovány?

3. a 4. hodina

Pomůcky: čtvrtky (A3 nebo A4) a volné listy papíru, výtvarné potřeby (pastelky, fixy, pravítko atd.)

Samostatná práce skupin:

1. NÁZEV SKUPINY - výstižný, poutavý, srozumitelný, jednoduchý a slušný
2. LOGO

Při hledání názvu a loga se doporučuje metoda, při níž se každý náhlý, okamžitý nápad zapíše na kousek papírku, aniž by se hodnotil (tzv. brainstorming). Čím více návrhů, tím větší možnost výběru. Z návrhů se potom postupně vylučovací metodou vybere jeden. Velmi důležité je dojít ke společnému závěru, s kterým souhlasí všichni ve skupině. Logo slouží vlastně jako symbol celé skupiny.

5. a 6. hodina

Pomůcky: turistická mapa mikroregionu Hlinecko (1 : 60 000), plán Hlinska, turistické letáky, časopisy a knihy o regionu

Instrukce:

Sestavit návrh jednodenního výletu na kolech po Hlinsku a okolí pro žáky 8. a 9. ročníku ZŠ. Každá skupina zpracuje svůj vlastní návrh na informační list (A3 nebo A4).

Samostatná práce skupin:

1. Zvolte si trasu, o které získáte co nejvíce informací, obrázků a fotografií.
2. Navrhněte doprovodný program (např. kulturní nebo sportovní vyžití, občerstvení).
3. Naplánujte místo odpočinku.
4. Spočítejte délku trasy výletu a možné výdaje (vstupné atd.).

Závěr: PREZENTACE

Každá skupina si zvolí svého zástupce, ten vystoupí před třídou a veřejně přednese kompletní návrh trasy výletu. Ostatní ho mohou samozřejmě doplňovat. Při prezentaci použije k propagaci získaný materiál. Každý dostane k dispozici přibližně stejně dlouhou dobu. Po přednesení všech návrhů dojde k hlasování žáků o nejlepší návrh. Žáci diskutují, proč si vybrali nebo nevybrali daný výlet.

Hodnocení:

Vystoupení žáků slovně zhodnotí i učitel, nehodnotí práci podle počtu získaných výletníků, ale hodnotí komplexně celou skupinu, tj. spolupráci, zpracování nabídky, vystoupení zástupce skupiny, jeho projev a celkový dojem.

Prezentace výsledků:

Návrh trasy na výlet je dobré vystavit ve škole, ať už na nástěnce ve třídě nebo na informační tabuli na chodbě. Jistě upoutá ostatní spolužáky i učitele.

Vhodným zakončením celého projektu je realizace nejlepšího výletu. Skupina, která výlet zpracovala, by se podílela na jeho organizaci. Tento projekt by měl soužit jako integrované pojetí výuky zeměpisu a tělesné výchovy na základní škole.

13. Závěr

Ekonomická aktivita ve studovaném mikroregionu má mnoho rezerv a struktura obyvatelstva neumožňuje realizovat pracovní provozy náročné na kvalifikovanou pracovní sílu. Z toho důvodu se právě cestovní ruch jeví jako nejschůdnější řešení neuspokojivé ekonomické situace v regionu. Abychom mohli přispět k rozvoji cestovního ruchu v mikroregionu, musíme studovanou oblast poznat a charakterizovat z mnoha pohledů. Proto je úvodní část diplomové práce charakteristika fyzickogeografických a socioekonomických poměrů v Hlineckém mikroregionu. První kapitola pojednává o geologických a geomorfologických poměrech území. Zmiňuje základní informace o klimatu, hydrologických poměrech a o ochraně zdejší přírody. Druhá kapitola mapuje základní socioekonomické charakteristiky, související s rozvojem cestovního ruchu. Zahrnuje stručnou charakteristiku obyvatelstva, služeb, průmyslu a zemědělství. Obsahově asi nejzajímavější je další část diplomové práce, kde jsem uvedl několik tradičních „lákadel“ mikroregionu a doplnil je několika vlastními návrhy rozvoje regionu. Závěrečná část diplomové práce se zabývá transformací získaných poznatků do didaktického systému, využitelného ve výuce zeměpisu na základní škole.

Studovaný mikroregion má velmi výhodnou geografickou polohu na hranici Čech s Moravou. Vzhledem k tomu se dá do budoucna předpokládat zvýšený zájem návštěvníků o tento region. Největším problémem ve studovaném regionu se jeví materiálně technická základna, a to především stravovací a ubytovací služby. Tyto služby jsou nerovnoměrně rozmístěny a chybí levnější ubytovny pro mnoho turistů, kteří daný region navštěvují. Nové perspektivy bych viděl ve snaze úřadů starat se o lepší vzhled měst a obcí, přizpůsobovat se nárokům návštěvníků. Hlavně by měly jednotlivé obce mezi sebou lépe spolupracovat, a to nejen v rámci mikroregionu, ale i mimo něj.

Největším problémem v dnešní době, a to nejen v mikroregionu, ale i celorepublikovým, je nedostatek finančních prostředků vyčleněných na cestovní ruch. Tato situace by se mohla řešit pomocí státních podpor, sdružováním prostředků měst a obcí mikroregionu a čerpáním peněz z fondu Phare.

Tato práce se stane jedním z materiálů, které budou sloužit v Městském úřadu (odbor regionálního rozvoje) a také v Městském informačním centru návštěvníkům mikroregionu. V budoucnu, pokud by mělo dojít k vydání nějaké ucelené publikace o cestovním ruchu v mikroregionu Hlinecko, by mohla tato diplomová práce posloužit jako podklad při jejím zpracování.

14. Literatura

- ADÁMEK, K.V. *Hlinecko*. Hlinsko: Museum okresu hlineckého, 1914.
- ADÁMEK, K.V. *Lid na Hlinecku*. Praha: Šimáček, 1900.
- DEMEK, J. *Obecná geomorfologie*. Praha: Academia, 1987.
- FRIEDL, K. *Chráněná území v ČR*. Praha: Informatorium, 1991.
- HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M. *Zeměpis cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, 1999.
- HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1994.
- HRUŠKA, J., KROUTIL, V., SVOBODA, J. *LESY a LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ – Předběžná koncepční úvaha pro mikroregion Hlinecko*. Hlinsko: Městský úřad Hlinsko, 1999.
- HRUŠKA, J. *Koncepce rozvoje mikroregionu Hlinecko – územní analýza zdrojů a kvality vod v mikroregionu Hlinecko*. Hlinsko: Městský úřad Hlinsko, 2000.
- Kolektiv autorů. *Rajonizace cestovního ruchu v ČSSR*. Praha: Terplan, 1982.
- Kolektiv autorů. *Školní atlas České republiky*. Praha: Geodézie ČS, 1999.
- KŘIVANOVÁ, M., HÁJEK, M. *Mikroregion Hlinecko*. Hlinsko: Grafies, 2002.
- KÚHNLOVÁ, H. *Kapitoly z didaktiky geografie*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1999.
- MARIOT, P. *Geografia cestovného ruchu*. Bratislava: Veda, 1985.
- Mikroregion HLINECKO – turistická mapa, 1 : 60 000. Vizovice: SHOCart, 2004.
- Mikroregion HLINECKO – *Kultura a tradice* (propagační materiál). Hlinsko: SOMH, 2004.
- Mikroregion HLINECKO – *Kam za sportem* (propagační materiál). Hlinsko: SOMH, 2004.
- Mikroregion HLINECKO – *Lyžařské areály* (propagační materiál). Hlinsko: SOMH, 2004.
- NĚMČANSKÝ, M. *Odvětví cestovního ruchu – vybrané kapitoly 1. díl*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 1999.
- QUITT, E. *Klimatické oblasti ČSR, 1 : 500 000*. Brno: Geografický ústav ČSAV, 1975.
- SOUDSKÁ, D., BÍLKOVÁ, J. *Pravidla pro bibliografické citace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2003.
- ŠRÁMEK, K. *Hlinsko v Čechách – stručný nástin dějin města*. Hlinsko: Vlastivědné muzeum a galerie, 1968.
- VLČEK, V. (ed.) a kol. *Vodní toky a nádrže*. Praha: Academia, 1984.
- VYSTOUPIL, J., WOKOUN, A. *Geografie cestovního ruchu a rekreace I*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně v Brně, 1987.
- ZABLOUDIL, V. *Zvláště chráněná území Žďárských vrchů. Žďár nad Sázavou: Impreso, 1995.*

Regionální informační server mikroregionu Hlinecko, [online]: dostupné na

- < <http://www.hlinecko.cz/> >
- < <http://www.hlineckoregion.cz/> >
- < <http://www.hlinsko.cz/> >
- < http://www.hlinecko.cz/menu_priroda/chko/logo-zelez.jpg >
- < http://www.hlinecko.cz/menu_priroda/chko/logo-zdar.jpg >
- < http://www.hlinecko.cz/menu_obce_regiony/mapy/hlinecko.jpg >
- < http://www.hlinecko.cz/menu_priroda/obrazky/pramen_chrudimky/01.jpg >
- < <http://www.cyklostranky.cz/> >

Internetové stránky obce Svratouch, [online]: dostupné na

- < <http://www.svratouch.cz/index.asp?switch=fotoview&typ=skaly> >
- < <http://www.golf-brno1932.cz/> >

Internetové stránky Klubu českých turistů, [online]: dostupné na

- < <http://prasily.colweb.cz/index.htm> >

Internetové stránky CHKO Žďárské vrchy, [online]: dostupné na

- < <http://www.zdarskevrchy.cz/> >
- < <http://www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz/res/data/009/001841.png> >

Krajské pobočky ČSÚ, [online]: dostupné na

- < http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_spravnihho_obvodu_hlinsko >
- < <http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/p/13-5309-04> >
- < [http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/t/BE00307E33/\\$File/5309zc02.pdf](http://www.czso.cz/xs/edicniplan.nsf/t/BE00307E33/$File/5309zc02.pdf) >

Český hydrometeorologický ústav, [online]: dostupné na

- < <http://www.chmi.cz/meteo/ok/infklim.html> >

Česká centrála cestovního ruchu, [online]: dostupné na

- < <http://www.czechtourism.cz/> >
- < <http://www.czechtourism.cz/artimg/regionymapa.jpg> >
- < <http://www.czechtourism.cz/artimg/oblasti2.jpg> >
- < <http://www.chrudim2000.cz/fotogalerie/hlinsko> >

Instituce krajských úřadů, [online]: dostupné na

- < <http://www.pardubickykraj.cz/index.asp?thema=3509&category=> >

Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje, [online]: dostupné na

- < <http://www.rrapk.cz/> >

Ústav územního rozvoje, [online]: dostupné na

- < <http://www.uur.cz/default.asp?ID=1161> >

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

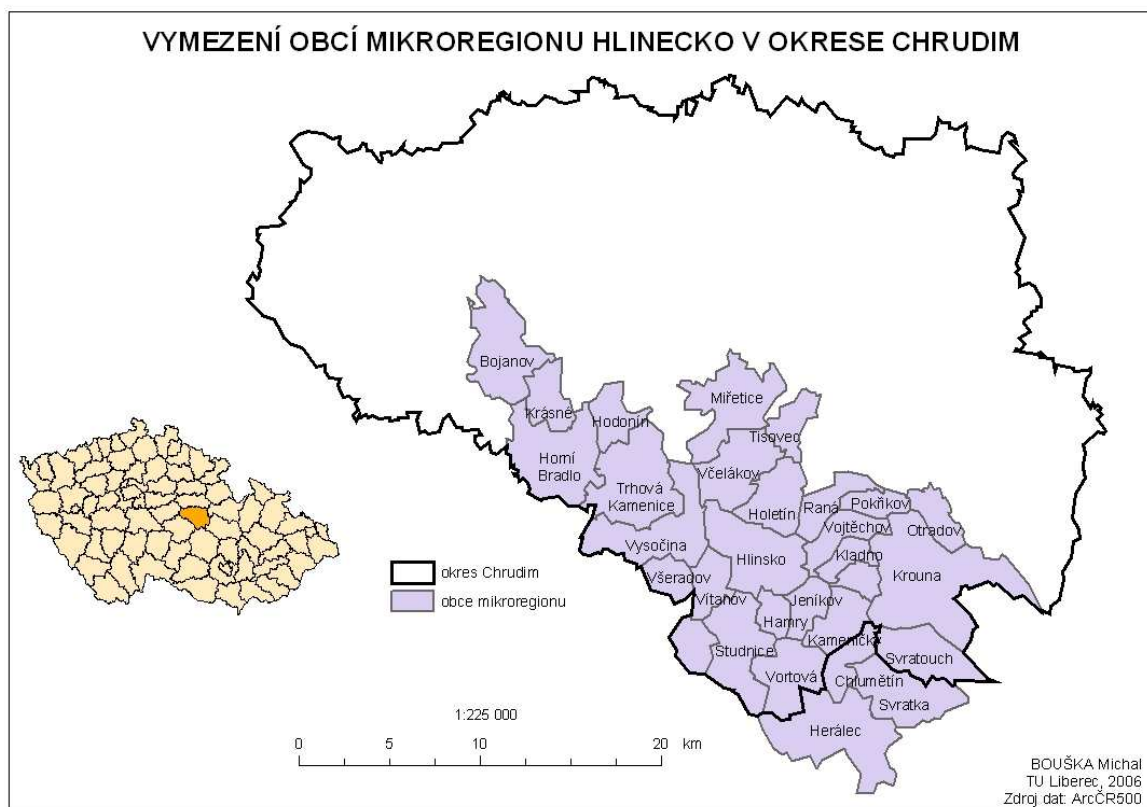
1. Mapa – Turistické oblasti České republiky v roce 2005
2. Mapa – Vymezení obcí mikroregionu Hlinecko v okrese Chrudim v roce 2006
3. Mapa – Silniční a železniční doprava v mikroregionu Hlinecko v roce 2006
4. Tabulka – Technická data jednotlivých obcí mikroregionu Hlinecko v roce 2002
5. Graf – Nadmořská výška obcí mikroregionu Hlinecko v roce 2002
6. Mapa – Lokalizace území mikroregionu Hlinecko v České republice (rok 2002)
7. Mapa – Hranice CHKO na území mikroregionu Hlinecko v roce 2002
8. Mapa – Administrativní mapa správního obvodu Hlinsko v roce 2003
9. Tabulka – Postavení správního obvodu Hlinsko v Pardubickém kraji ve vybraných ukazatelích k 31. 12. 2003
10. Tabulka – Zastoupení plochy lesů na celkové ploše vybraných obcí mikroregionu Hlinecko (rok 1999)
11. Graf – Spádová křivka řeky Chrudimky
12. Mapa – Situační schéma pramenů v severní části CHKO Žďárské vrchy (rok 2000)
13. Mapa – Zvláště chráněná území Žďárských vrchů
14. Tradiční masopustní průvod na Hlinecku (obec Vortová, 2004)
15. Dálkové cyklotrasy a turistické stezky v mikroregionu Hlinecko (rok 2002)
16. Fotografie – Hlinecký Betlém (2005)
17. Fotografie – Kostel v Kameničkách (2005)
18. Fotografie – Hamerská nádrž (2005)
19. Turistická mapa Mikroregion Hlinecko, 1 : 60 000 – volná
20. Mikroregion Hlinecko – Kultura a tradice (ukázka propagačního materiálu) – volný
21. Mikroregion Hlinecko – Kam za sportem? (ukázka propagačního materiálu) – volný
22. Mikroregion Hlinecko – Lyžařské areály (ukázka propagačního materiálu) – volný

Příloha 1: Turistické oblasti České republiky v roce 2005

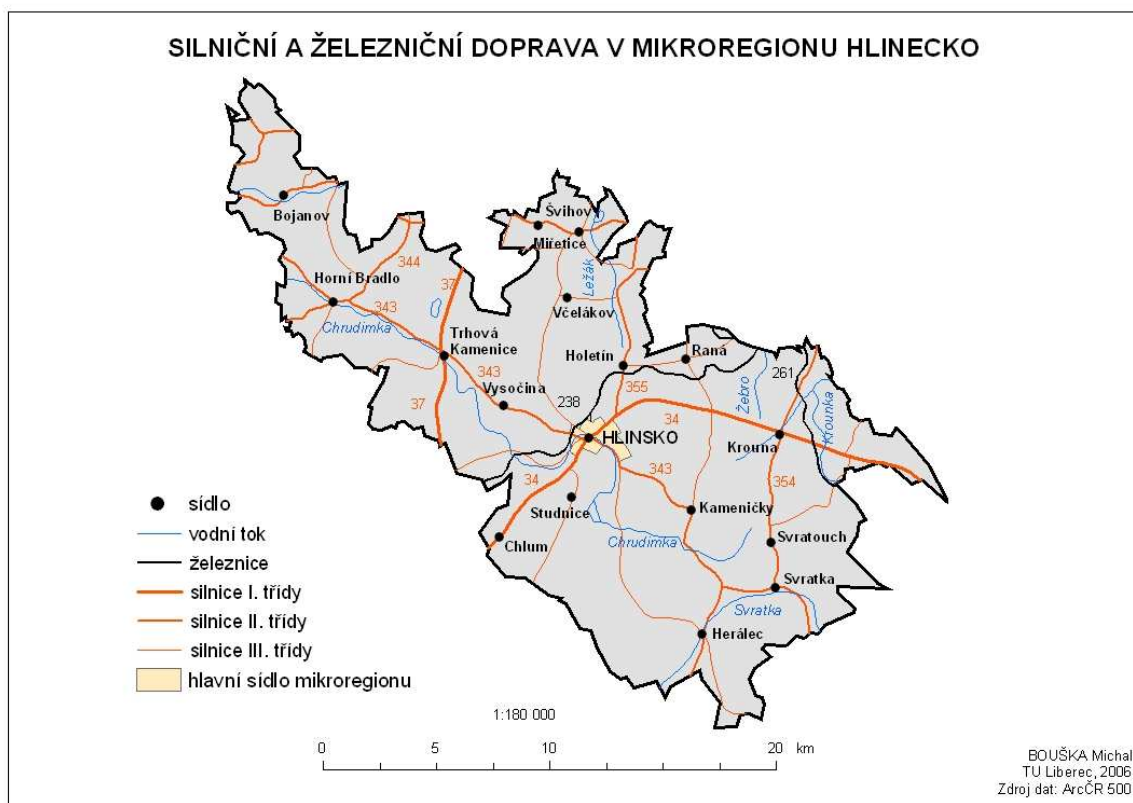

Zdroj: <http://www.czechtourism.cz/artimg/oblasti2.jpg>

Příloha 2: Vymezení obcí mikroregionu Hlinecko v okrese Chrudim v roce 2006

Příloha 3: Silniční a železniční doprava v mikroregionu Hlinecko v roce 2006

Příloha 4: Technická data jednotlivých obcí mikroregionu Hlinecko v roce 2002

Celková rozloha: 321 km²

CHKO Žďárské vrchy: 161 km²

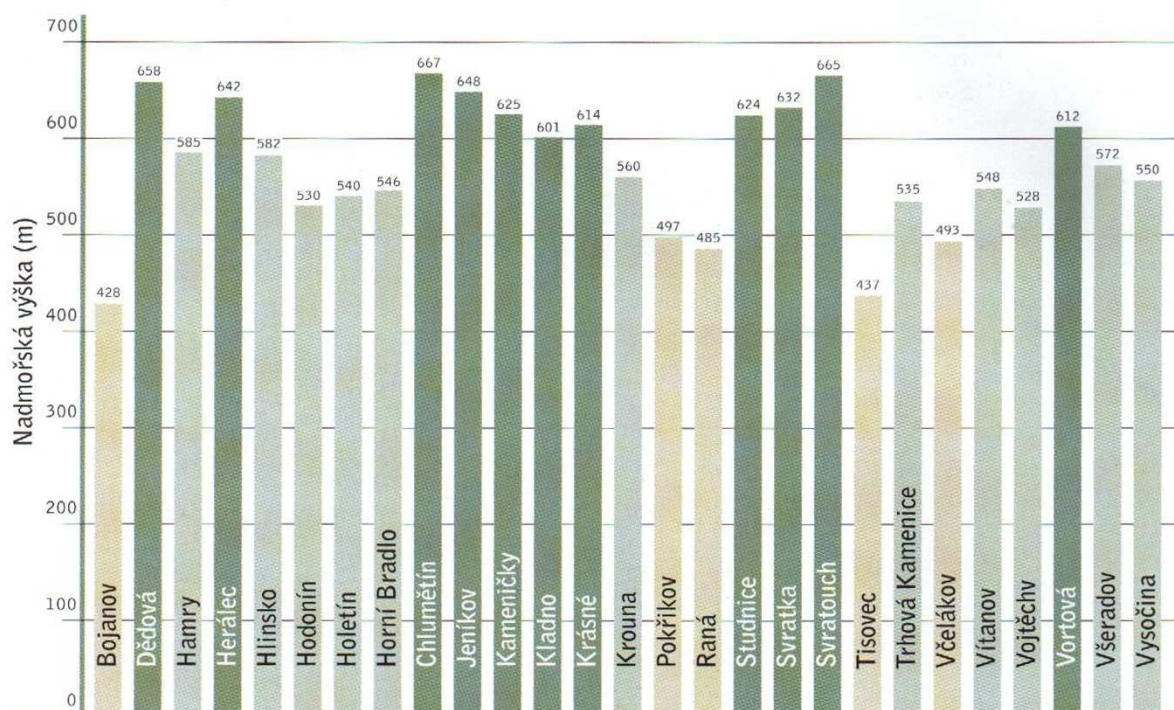
Počet obyvatel: 25.000

CHKO Železné hory: 80 km²

Obce	Bojanov	1781 ha	Pokřikov	485 ha
	Dědová	390 ha	Raná	704 ha
	Hamry	704 ha	Studnice	1571 ha
	Herálec	2385 ha	Svratka	1451 ha
	Hlinsko	2426 ha	Svratouch	1271 ha
	Hodonín	696 ha	Tisovec	596 ha
	Holetín	1066 ha	Trhová Kamenice	2038 ha
	Horní Bradlo	2033 ha	Včelákov	1355 ha
	Chlumětín	665 ha	Vítanov	652 ha
	Jeníkov	582 ha	Vojtěchov	713 ha
	Kameničky	783 ha	Vortová	1214 ha
	Kladno	426 ha	Všeradov	509 ha
	Krásné	726 ha	Vysočina	1788 ha
	Krouna	3438 ha		

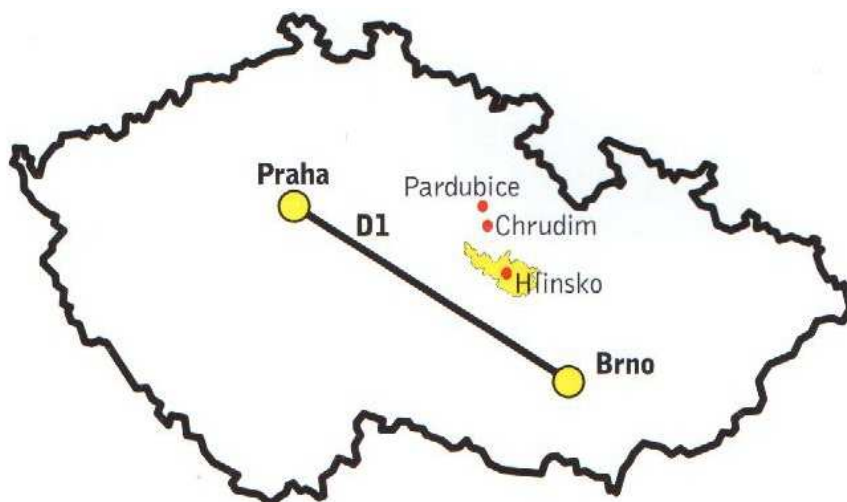
Zdroj: KŘIVANOVÁ, M., HÁJEK, M. *Mikroregion Hlinecko*. Hlinsko: Grafies, 2002.

Příloha 5: Nadmořská výška obcí mikroregionu Hlinecko v roce 2002

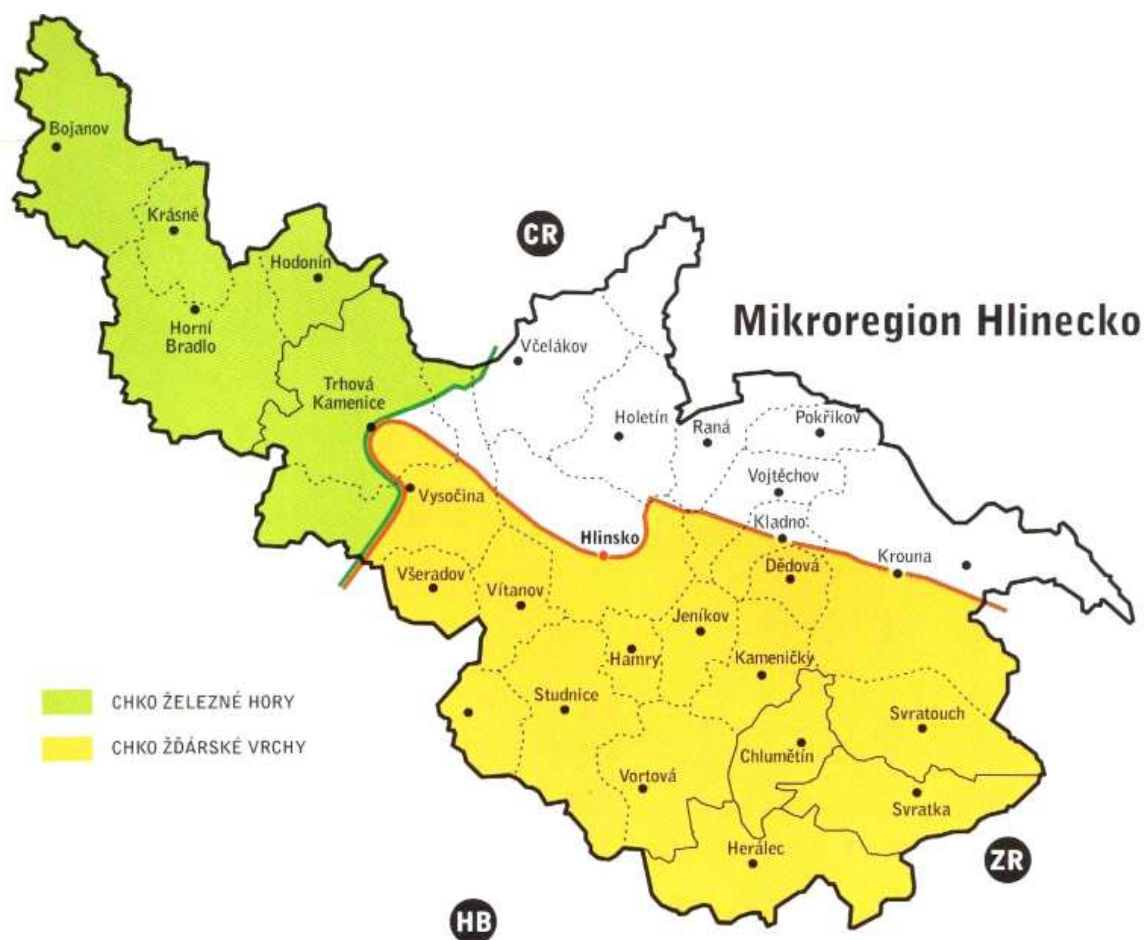
Zdroj: KŘIVANOVÁ, M., HÁJEK, M. *Mikroregion Hlinecko*. Hlinsko: Grafies, 2002.

Příloha 6: Lokalizace území mikroregionu Hlinecko v České republice (rok 2002)

Zdroj: KŘIVANOVÁ, M., HÁJEK, M. *Mikroregion Hlinecko*. Hlinsko: Grafies, 2002.

Příloha 7: Hranice CHKO na území mikroregionu Hlinecko v roce 2002

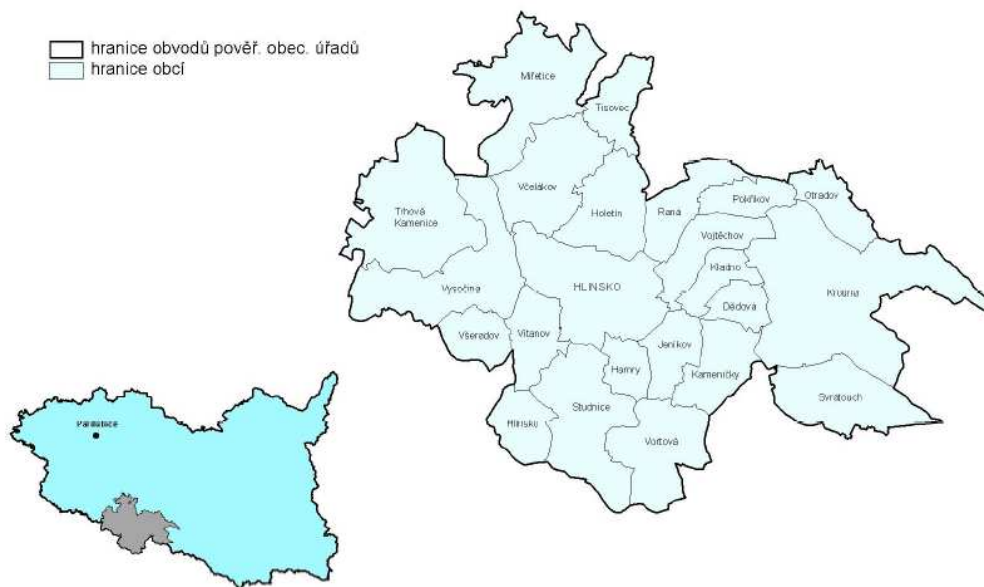

Zdroj: KŘIVANOVÁ, M., HÁJEK, M. *Mikroregion Hlinecko*. Hlinsko: Grafies, 2002.

Příloha 8: Administrativní mapa správního obvodu Hlinsko v roce 2003

Administrativní mapa správního obvodu

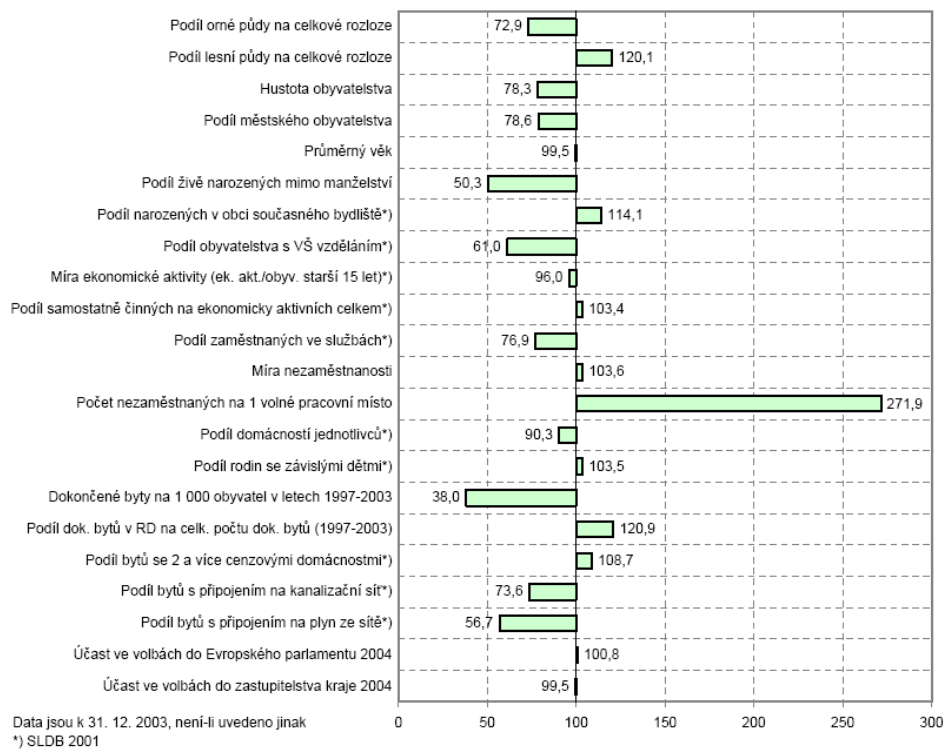
Hlinsko (stav k 1.1.2003)

Zdroj: [http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/\\$File/5309zc02.pdf](http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/$File/5309zc02.pdf)

Příloha 9: Postavení správního obvodu Hlinsko v Pardubickém kraji ve vybraných ukazatelích k 31. 12. 2003 (kraj = 100 %)

Postavení správního obvodu v kraji ve vybraných ukazatelích (kraj = 100 %)

Zdroj: [http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/\\$File/5309zc02.pdf](http://www.czso.cz/xediciplan.nsf/t/BE00307E33/$File/5309zc02.pdf)

Příloha 10: Zastoupení plochy lesů na celkové ploše vybraných obcí mikroregionu Hlinecko
(rok 1999)

ZASTOUPENÍ PLOCHY LESŮ NA CELKOVÉ PLOŠE OBCÍ

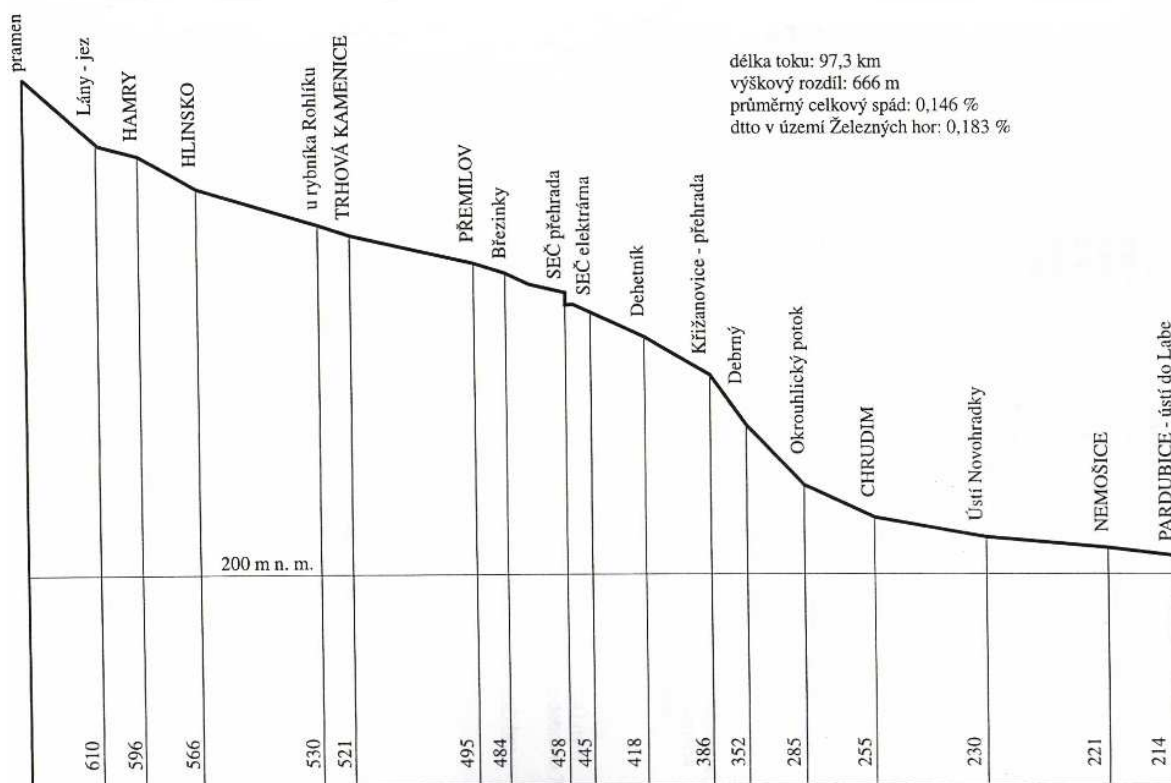
Mikroregionu „Hlinecko“

(údaje za rok 1999 v okrese Chrudim)

O b e c	Výměra celkem v ha	Lesní půda v ha	%zastoupení lesní půdy
DĚDOVÁ	390	43,3	11,1
HAMRY	382	84,3	22,1
HLINSKO	2426	482	19,9
HOLETÍN	1066	73,3	6,8
HORNÍ BRADLO	2032	1200	59,1
JENÍKOV	582	198,1	34,0
KAMENÍČKY	782	107,6	13,8
KLADNO	426	148,1	34,7
KRÁSNÉ	726	352,1	48,5
KROUNA	3439	1340	39,0
POKŘIKOV	485	39,6	8,2
RANÁ	703	108,7	15,5
STUDNICE	1531	863,0	56,4
SVRATOUCH	1231	584,9	47,5
TISOVEC	506	125,1	24,7
TRHOVÁ KAMENICE	2038	850,4	41,7
VČELÁKOV	1355	832	61,4
VÍTANOV	652	163,5	25,1
VOJTĚCHOV	713	140	19,6
VORTOVÁ	1214	870,6	71,7
VŠERADOV	509	176,7	34,7
VYSOČINA	1788	795,4	44,5
Celkem	24 976	9581,7	38,3 %

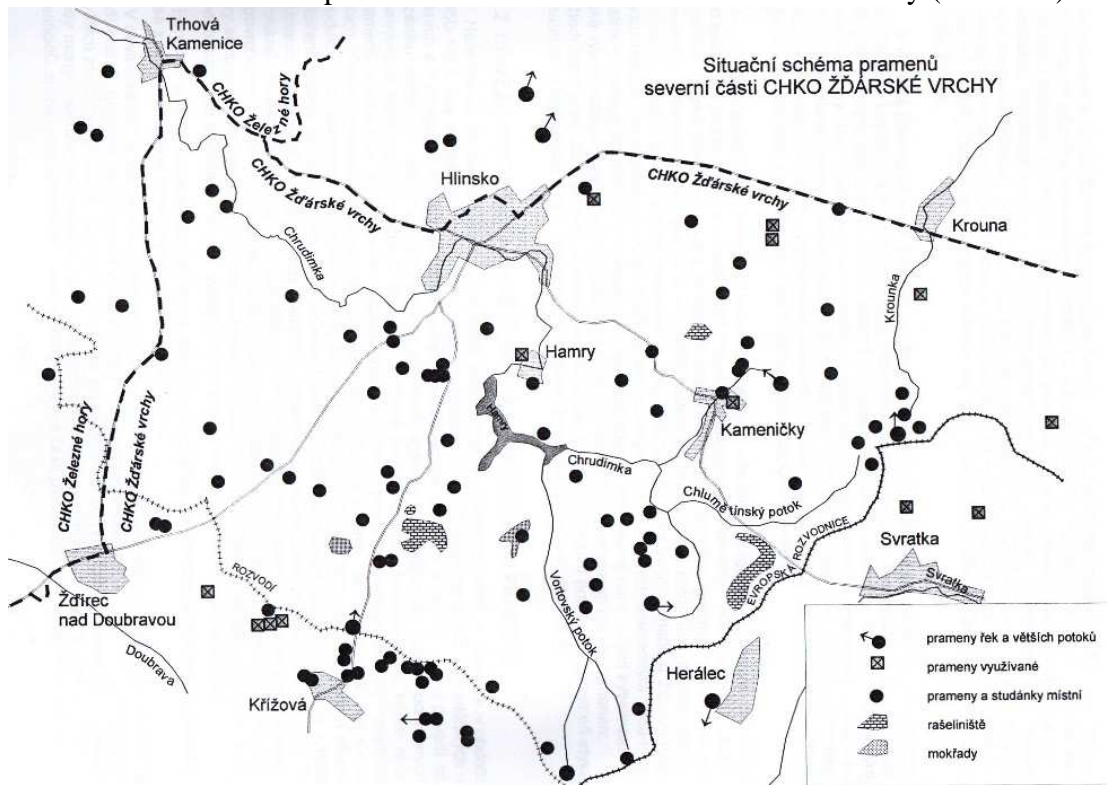
Zdroj: HRUŠKA, J., KROUTIL, V., SVOBODA, J. *LESY a LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ –
Předběžná koncepční úvaha pro mikroregion Hlinecko*. Hlinsko: Městský úřad, 1999.

Příloha 11: Spádová křivka řeky CHRUDIMKY

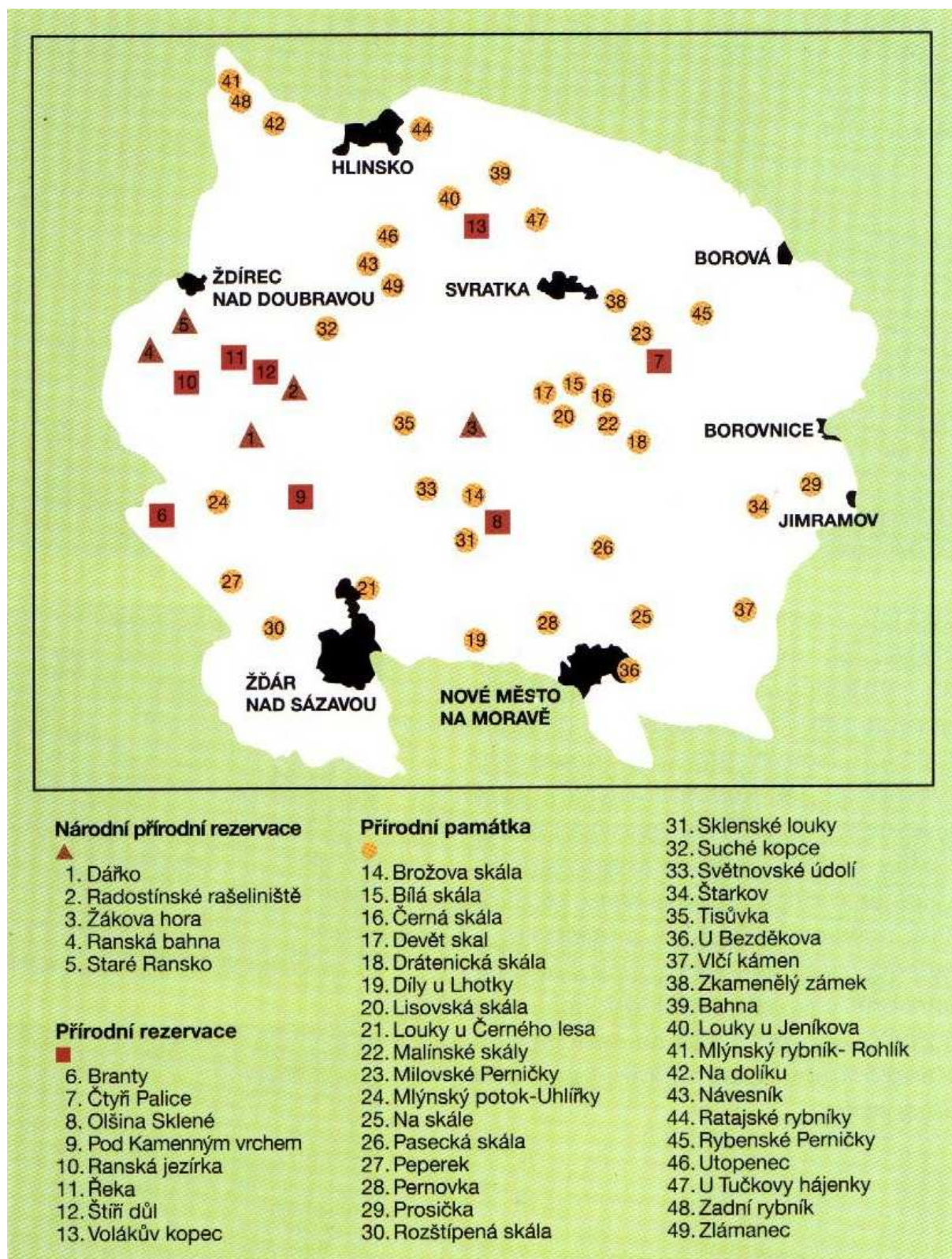
Zdroj: HRUŠKA, J. *Koncepce rozvoje mikroregionu Hlinecko – územní analýza zdrojů a kvality vod v mikroregionu Hlinecko*. Hlinsko: Městský úřad, 2000.

Příloha 12: Situační schéma pramenů v severní části CHKO Žďárské vrchy (rok 2000)

Zdroj: HRUŠKA, J. *Koncepce rozvoje mikroregionu Hlinecko – územní analýza zdrojů a kvality vod v mikroregionu Hlinecko*. Hlinsko: Městský úřad, 2000.

Příloha 13: Zvláště chráněná území Žďárských vrchů

Zdroj: ZABLOUDIL, V. *Zvláště chráněná území Žďárských vrchů*. Žďár nad Sázavou: Impreso, 1995.

Příloha 14: Tradiční masopustní průvod
na Hlinecku (obec Vortová)

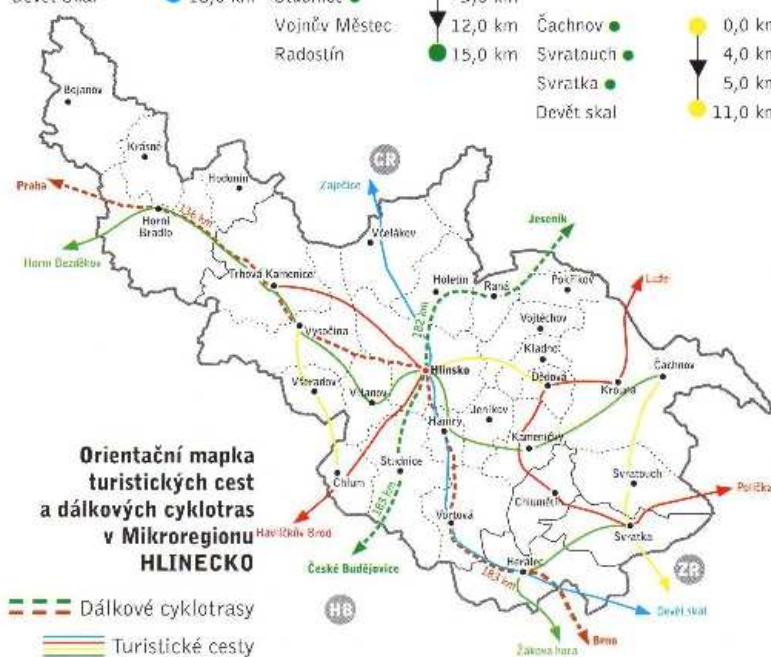
Zdroj:

<http://www.zdarskevrchy.cz/>

Turistické stezky na Hlinecku: (obce v mikroregionu)

Červená značka:	Modrá značka:	Zelená značka:	Žlutá značka:
 Trhová Kamenice ● 8,5 km Petrkov ● 4,0 km Srní ● 3,5 km Hlinsko ● 0,0 km Chlum - Hlinsko ▼ 7,0 km Krucemburk 11,0 km Řeka 13,0 km Staré Ransko 14,0 km Havlíčkova Borová 20,0 km Žitkovské pole 25,0 km Přibyslav 28,0 km Pohled 36,0 km Havlíčkův Brod 41,0 km Svratka ● 0,0 km Chlumětín ● 2,5 km Kameničky ● 5,0 km Ovčín ● 7,0 km Dědová ● 8,0 km Krouna ● 15,0 km Otradov 17,5 km Česká Rybná 19,5 km Kutřín 22,0 km Předhradí 25,0 km Košumberk 32,5 km Luže 34,0 km Svratka ● 0,0 km Karlštejn ● 3,0 km Rybenské Perníčky 7,0 km Pustá Rybná 8,5 km Lucký Vrch 11,5 km Oldřiš 14,5 km Polička 18,0 km	 Zaječice 20,0 km Žumberk 15,0 km Miřetice 11,5 km Ležáky 10,0 km H. a D. Babákov ● 3,0 km Hlinsko ● 0,0 km Hamry ● 3,0 km Herálec 12,0 km Devět skal 16,0 km Křižánky 20,0 km Čtyři palice 22,5 km Zkamenělý zámek 26,0 km Karlštejn ● 27,5 km Čachnov ● 32,5 km Čachnov ● 0,0 km Karlštejn ● 5,0 km Zkamenělý zámek 6,5 km Milovské Perníčky 8,5 km Čtyři palice 10,0 km Křižánky 12,5 km Devět Skal 18,0 km	 Horní Bezděkov ● 19,0 km Dolní Bradlo ● 18,0 km Polom ● 15,0 km Zužší ● 13,0 km Trhová Kamenice ● 11,0 km Králova Pila ● 5,5 km Vítanov ● 3,0 km Hlinsko ● 0,0 km Hamry ● 3,5 km Kameničky ● 9,0 km Filipov 13,0 km Čachnov ● 18,0 km Svratka ● 0,0 km Herálec ● 5,0 km Kocanda ● 6,0 km Žákova hora ● 9,0 km Hlinsko ● 0,0 km Studnice ● 3,0 km Vojnov Městec 12,0 km Radostín 15,0 km	 Hlinsko ● 0,0 km Pláňavy ● 3,0 km Dědová ● 6,0 km Dřevíkov ● 0,0 km Veselý Kopec ● 1,0 km Všerádov ● 3,0 km Jasně pole ● 4,5 km Chlum ● 6,0 km Zubří ● 0,0 km Možděnice ● 2,0 km Rovný ● 5,5 km Hudeč ● 7,0 km Horní Studenec 10,0 km Ždírec n. D. 13,0 km Staré Ransko 16,0 km Řeka 17,5 km Čachnov ● 0,0 km Svratouch ● 4,0 km Svratka ● 5,0 km Devět skal 11,0 km

Zdroj: KŘIVANOVÁ, M., HÁJEK, M. *Mikroregion Hlinecko*. Hlinsko: Grafies, 2002.

Příloha 16: Hlinecký Betlém (rok 2005)

Zdroj: vlastní fotografie

Příloha 17: Barokní kostel v Kameničkách (rok 2005)

Zdroj: vlastní fotografie

Příloha 18: Hamerská nádrž (rok 2005)

Zdroj: vlastní fotografie